

Hrvatski Glasnik

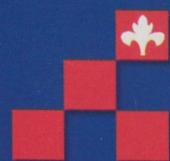
GLASILO HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA "NAPREDAK" ŽUPE SOLI

GODINA XIII

Broj 142 - 143

TUZLA, LIPANJ - SRPANJ 2005.

Cijena 1 KM, 4 Kn

HRVATSKO KULTURNO DRUŠTVO

NAPREDAK

T U Z L A

KORIJENI PROŠLOSTI

19 - 26. lipnja 2005.

DESETA OBLJETNICA GENOCIDA U SREBRENICI

Desetci tisuća ljudi i pedeset pet izaslanstava iz cijeloga svijeta, među kojima je bio g. Stjepan Mesić, predsjednik Republike Hrvatske, došli su 11. srpnja 2005. u Potočare na komemoraciju žrtava genocida. Poslije komemoracije održan je vjerski obred i posljednji ispraćaj 610 identificiranih žrtava genocida, koji su pokopani na zajedničkom groblju u Memorijalnom centru Potočari.

Svijet se zgražavao nad stravičnim Srebreničkim masakrom, jer to je bila najveća ljudska katastrofa poslije Drugoga svjetskoga rata. Sve se zna, tko je kriv za ovaj strašni zločin. Zna se, tko je naredio ovaj strašan pokolj u Srebrenici, koja je bila pod međunarodnom zaštitom Ujedinjenih naroda. Je li se sve to moglo izbjeći? Jesu li se mogli izbjeći svi zločini na tlu bivše Jugoslavije. Sjetimo se samo Vukovara i drugih stratišta istih zločinaca. Svijet je promatrao sve te strašne zločine prekrivenih ruku. Nisu vjerovali da se to može događati u dvadesetom stoljeću, u Europi.

Mi se pak sjećamo prvih reagiranja na Srebreničku tragediju objavljenih u Hrvatskom Glasniku, broj 40 u mjesecu srpnju 1995. iz pera novinara Vehida Jahića.

(izvodi)

"Kladanj, srpnja 1995. godine

Iz srebreničke enklave na prihvatni punkt u Ravnama kod Kladnja od 13. do 15. srpnja na slobodni teritorij je stiglo dvadesetak tisuća prognanih - uglavnom žena, djece i staraca. Srbijsko-crnogorski agresori i dalje ih deportiraju na slobodni teritorij... prema Tuzli."

"Masakr nad zbijegom

Nekoliko tisuća prognanika nije željelo "u ruke" četnicima i samoinicijativno je krenulo prema slobodnom teritoriju. Bila sam među

njima. Noćas su nas napali iz svih oružja i oruđa, mislim da je to bio most kuda se ide prema Kamenici. Pobjeđeno je nekoliko stotina civila. Mene je spasilo to što su preko mene pala dva muškarca, koje su granate raskomadale. Oko 2.000 se predalo četnicima. Svi smo bili nenaoružani. Odveli su nas u Kravicu. Mene i još neke žene su pustili, a sve muškarce - bez obzira na godine - zadržali, kaže nam Sabra Džanović (20) iz Tokoljaca kod Srebrenice, koja je danas stigla na slobodni teritorij, dodajući: "Bilo je više takvih zbijegova, ali su mnoge masakrirali". "Karadžićeve falange - po svjedočenju prognanika - odvojili su i zadržali nekoliko tisuća muškaraca, među kojima i djecu".

Dovoljno govore naslovi: Prognanici Bošnjaci iz Srebrenice svjedoče o četničkim grozotama, ali i o sramnoj ulozi UNPROFOR-a, Kotlina plača i jecaja, Noć Užasa, Zarobljavanje civila i pljačke, itd.

Tuzla, iako je bilo teško, spremno je dočekala prognane Srebreničane. Humanitarne organizacije, posebno CARITAS pružili su na vrijeme odgovarajuću pomoć. CARITAS Vrhbosanske nadbiskupije (CARITAS Tuzlanske župe) preko

Sabirnoga centra u Tuzli dodijelio je prvu pomoć prognanicima iz Srebrenice: 40 tona brašna, 20 tisuća litara ulja, 20 tona šećera, tonu sapuna, 700 higijenskih paketa... zatim: 100 tona hrane, 6.000 pokrivača, 2.000 rasklopnih kreveta...

Mnogi zvaničnici su u Srebrenici priznali odgovornost svjetske organizacije za genocid u Srebrenici. Richard Hoolbroke je rekao: "Srebrenica je neuspjeh. NATO-a, Zapada i mirovnih snaga UN-a. To je tragedija koju više ne treba dopustiti. Posao neće biti završen dok Radovan Karadžić i Ratko Mladić ne budu uhvaćeni..."

Međutim, mnogi još izjednačuju žrtvu i agresora. I tako će se i dalje obilježavati obljetnice tragedije u Srebrenici, a Srebreničanima ostaje tuga, neimaština, traganje za nestalima i daljnja maltretiranja od onih koji su krivi za genocid. Treba oprostiti, živjeti dalje u miru i graditi zajedničku budućnost. To se može, ako narod, čiji su ljudi učinili zlo, shvati i ogradi se od zločina, koje su počinili zločinci u njegovo ime.

J.N.

(snimci: Miro Petrović)

IZRAZI SUĆUTI KARDINALA PULJIĆA

U povodu desete obljetnice srebreničke tragedije nadbiskup vrhbosanski i predsjednik Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine kardinal Vinko Puljić uputio je reisul-ulemi Islamske zajednice u BiH dr. Mustafi ef. Ceriću "Izraze ljudske i vjerničke blizine i suosjećanja sa svim nevinim žrtvama kao i sa svim uciviljenim iz obitelji ubijenih".

"Neka Bog providi tako pravedno društvo u kojem će svaki zločin biti nazvan pravim imenom kako bi na taj način istina i pravda zauzeli svoje mjesto koje dolikuje izgradnji mira na ovoj nam dragoj 'zemlji' Bosni i Hercegovini", piše kardinal Puljić ističući da je, kako se u Bosni kaže 'svako prema svome zakonu', uključen u molitvu za nevine žrtve moleći Božju snagu i utjehu za sve ožalošćene. (kta)

U SUSRET USTAVNIM PROMJENAMA U BOSNI I HERCEGOVINI I PREDSTAVLJANJE KNJIGA

HRVATSKO KULTURNO DRUŠTVO
NAPREDAK
TUZLA

HKD Napredak Tuzla organiziralo je 9. lipnja 2005. u Kongresnoj dvorani Hotela Tuzla JAVNU TRIBINU pod nazivom: "U SUSRET USTAVNIM PROMJENAMA U BOSNI I HERCEGOVINI" i predstavljanje knjiga "PREDSJEDNIK - protiv krivotvorina i zaborava", autora prof. dr. Zdravka Tomca i "PAT POZICIJA U BiH" - prilog kritičnom promišljanju sadašnjosti i budućnosti, autora prof. dr. Bože Žepića.

Sudionici Javne tribine bili su: prof. dr. Zdravko Tomac, Zagreb, prof. dr. Božo Žepić, Mostar, prof. dr. Dragan Čović, Mostar i Rade Pejić, Ministar Pravde u Vladi TK-a, a moderator je bio Mato Džaković.

Predstavljajući knjigu prof. Žepića, prof. Tomac pozvao je sve sudionike kreiranja budućeg ustroja u BiH da je kao obvezno štivo pročitaju, jer osim definiranja trenutnog ustroja BiH nudi i potencijalna rješenja. "Prof. Žepić polazi od činjenice da je ravnopravnost u pravima i obvezama svatijeru naroda u BiH jedina moguća osnova bilo kakvog budućeg ustroja BiH. Samo se na tom principu može postići dogovor koji će opstati, hoće li to biti tri Republike unutar BiH, kantonalizacija cijele zemlje ili uređene po regionalnom principu manje je bitno i to treba biti predmet dogovora, koji će uspjeti ukoliko se bude poštivao ovaj temeljni princip", kazao je prof. Tomac predstavljajući knjigu prof. Žepića "Pat pozicija u BiH - prilog kritičnom promišljanju sadašnjosti i budućnosti".

"Knjiga prof. dr. Zdravka Tomca "Predsjednik - protiv krivotvorina i zaborava" do sada je najautentičnije svjedočenje o životu i radu prvog predsjednika RH dr. Franje Tuđmana. U procesu svojevrstne detuđmanizacije u Hrvatskoj mnoge povijesne istine i uloga dr. Tuđmana u stvaranju neovisne Hrvatske i dešavanjima oko BiH žele se iz dnevnopolitičkih potreba predstaviti u drugačijem svjetlu", kazao je u uvodu promocije knjige dr. Tomca, njezin promotor prof. dr. Božo Žepić.

S obzirom da je Tomac veoma dobro poznao prvog hrvatskog predsjednika s kojim je usko surađivao i da se u mnogim stvarima nisu slagali knjiga posjeduje posebnu kvalitetu jer se njezin autor izdigao iznad politike i svojom profesorskom pronicljivošću dao do sada najobjektivniji prikaz djela dr. Tuđmana.

Sam autor u knjizi kritizira pojedine poteze prvog hrvatskog predsjednika koji su kako je vrijeme pokazalo bili pogrešni, ali i priznaje ono što je neosporno i što dr. Tuđmana u konačnici čini pozitivnom osobom u povijesti ovih prostora. Dvije stvari prijatelji i protivnici moraju priznati dr. Tuđmanu, ujedinio je hrvatsku energiju u stvaranju neovisne države Hrvatske i izišao kao pobjednik u ratu koji je voden na ovim prostorima, također u presudnom trenutku za budućnost BiH, pozivom Hrvatima u BiH da izidu na referendum o neovisnosti i pružanju vojne pomoći na početku agresije dr. Tuđman doprinio je opstanku BiH, kazao je prof. Žepić promovirajući knjigu prof. dr. Zdravka Tomca "Predsjednik - protiv krivotvorina i zaborava".

Milenko Čajić

U susret ustavnim promjenama u BiH Ivaničevom ostavkom pravi se vještačka kriza

Dr. Čović je o ovoj temi prezentirao strategiju HDZ-a, kazavši kako su promjene državnog uređenja neminovne, jer je budućnost BiH, sa sadašnjom organizacijom vlasti nemoguća, kako u vezi s položajem Hrvata, tako i glede ekonomskog i ravnopravnog razvoja cijelog teritorija BiH.

Po mišljenju dr. Čovića, oko ostanka RS u ovom je entitetu postignuta potpuna suglasnost svih srpskih političkih stranaka i vlasti, ali je to za Hrvate porazno i neprihvatljivo.

Ako je neminovnost da se zadrži sadašnji status RS, onda moramo na potpuno identičan način osigurati interese hrvatskog i bošnjačkog naroda. Kada je u pitanju državna razina vlasti, mišljenja smo da ona treba biti postavljena na načelima efikasnije zakonodavne i izvršne vlasti - istakao je dr. Čović.

HDZ zagovara ustavne promjene u smjeru formiranja tri nivoa vlasti, odnosno podjelu BiH na pet regiona, čime bi se, kazao je dr. Čović, postigla decentralizacija države.

Predsjednik HDZ-a je komentirao prihvatanje ostavke Mladena Ivanića.

Izazvana je vještačka kriza vlasti i to od onih koji žele da ustavne promjene "prežive" na što bezbolniji način i sa što jačom političkom zaleđinom. Moramo stvoriti mehanizme kojim ćemo uistinu biti prinuđeni da se stalno dogovaramo, jer u protivnom nećemo imati mogućnosti da djelujemo. Ne možemo se više osloniti da za nas radi Visoki predstavnik - naglasio je dr. Dragan Čović.

Tekst i snimci: Miro Petrović

Promjene, a ne smjene

Novinari su dr. Čovića prije javne debate o ustavnim promjenama pitali za najavljene radikalne poteze vezane za smjene ministara Hrvata u izvršnim tijelima vlasti u BiH.

Nisu u pitanju smjene, nego promjene na bolje. Hoće li opet Dragan Čović za govnicu da bi nešto obećao biračima? Ne, ima da sa mnom idu i ministru, koji treba da objasne što su to uradili za birače u zadnje tri godine - objasnio je predsjednik HDZ-a BiH.

Dan državnosti Republike Hrvatske

ČETRNAEST GODINA SAMOSTALNOSTI HRVATSKE

U prigodi Dana državnosti Republike Hrvatske gospodin Marko Štefanić, konzul Konzulata Republike Hrvatske u Tuzli, upričio je svečani prijem 24. lipnja 2005. u kristalnoj dvorani Hotela "Tuzla" u Tuzli.

Prijemu su prisustvovali uzvanici iz političkoga, kulturnoga i vjerskog života grada Tuzle, Tuzlanske i Posavske županije, predstavnici međunarodnih organizacija, gospodarstvenici, javni djelatnici, te predstavnici medija.

Konzulat Republike Hrvatske zahvaljuje se svim pojedincima i institucijama na upućenim čestitkama u prigodi Dana državnosti Republike Hrvatske, 25. lipnja.

Interview

MARKO ŠTEFANIĆ KONZUL REPUBLIKE HRVATSKE U TUZLI

Gospodin Marko Štefanić je u Tuzlu došao 2001. godine. Rođen je u Osijeku 1949. godine, odrastao je u Gospiću, najveći dio života i rada proveo je u Zagrebu, gotovo cijeli radni vijek u Državnoj upravi, od toga posljednjih dvanaest godina u diplomaciji. Završio je Fakultet političkih znanosti i diplomatsku akademiju u Zagrebu. Oženjen je sa suprugom Ljiljanom i ima troje djece. Sin je diplomat, starija kćerka je profesorica engleskoga, njemačkoga i talijanskog jezika, a mlađa je doktorica medicine. Ima i unuka Jurja od pet godina.

Gospodin Štefanić živi u veoma sretnoj i zadovoljnoj obitelji, što se moglo vidjeti i osjetiti u svakom trenutku za svo vrijeme boravka u Tuzli. Rado je dolazio u prostore hrvatskih društava, gdje je razgovarao i bio je svima drag sugovornik. Posjećivao je skupove, tribine, koncerte, izložbe, kazališne predstave, koje su organizirane u gradu Tuzli, posebno, koja su organizirala hrvatska društva. Gospodin Štefanić primio je 26. lipnja 2005. posebno priznanje - zahvalnicu HKD Napredak za potporu Međunarodnoj likovnoj koloniji "Breške" i uopće Napretku i časopisu Hrvatski Glasnik.

Zamolili smo ga za razgovor za Hrvatski Glasnik prije odlaska iz našega grada.

HG: Kakva su Vaša dosadašnja iskustva u diplomaciji i jeste li se njima mogli koristiti u Konzulatu u Tuzli?

ŠTEFANIĆ: Prije dolaska na dužnost u Tuzlu obavljao sam diplomatske poslove u Veleposlanstvu RH u Albaniji i Makedoniji, kao i u ministarstvu vanjskih poslova prije svoga odlaska ili povratka u zemlju. Svakako da mi je to bilo od velike koristi, pogotovo što dužnost u Tuzli obavljam samostalno.

HG: Što ste znali o Tuzli i BiH kada ste imenovani konzulom u Tuzli?

ŠTEFANIĆ: Prije dolaska o Tuzli i Bosni i Hercegovini znao sam mnogo prateći sva dosadašnja zbivanja iz Hrvatske i regije u kojoj sam živio i radio.

HG: Možete li nešto istaknuti iz svojeg dugogodišnjeg iskustva?

ŠTEFANIĆ: U Tuzli, odnosno sjeveroistočnom dijelu BiH koji teritorijalno pokriva Konzulat RH, živi znatan broj Hrvata, za razliku od malog broja u Makedoniji, gdje su oni u svojstvu nacionalne manjine. Još za mandata u Makedoniji zauzimao sam se za njihovu konzularnu zaštitu i pružanje konzularnih usluga, a sve sukladno međunarodnim ugovorima i konvencijama. Isto to nastavio sam i u Tuzli, naravno imajući u vidu da su Hrvati u BiH konstitutivni narod.

HG: Kako ste doživjeli tuzlanske Hrvate? Tuzlansko se područje smatra jednim od najkooperativnijim u FBiH! Kako Vi gledate na odgovornost brojnijega naroda i političara?

ŠTEFANIĆ: U ovoj regiji upoznao sam velik broj Hrvata, kao i pripadnika druga dva naroda u BiH. Nažalost broj Hrvata znatno je smanjen, gotovo prepolovljen posljednjih petnaestak godina. Vjerojatno za to postoji više razloga, a jedan je zasigurno velika nezaposlenost u ovoj regiji kao i u cjelokupnoj BiH. Mnogi od njih preselili su u RH, zapadnoeuropske ili druge zemlje.

HG: Ima li po Vašem mišljenju međunarodnih problema? Opstanak Hrvata na ovom području i u cijeloj BiH je interes obiju država.

ŠTEFANIĆ: Tuzla i Tuzlanska županija tradicionalno su bili prostor dobrih međunarodnih odnosa i vjerske tolerancije, što se pokazalo i u minulim događajima, međutim znatno izmijenjena nacionalna struktura dovela je druge narode na

U razgovoru...

ovom prostoru na pozicije manjine, iako se radi o konstitutivnim narodima. Utoliko je odgovornost većinskog naroda i uloga političara posebno izražena.

HG: Kakva je suradnja na gospodarskom planu, kulturi, obrazovanju? Znamo da je 1998. u Tuzli potpisan Protokol o suradnji Tuzlanske županije i tri hrvatske županije: Osječko-baranjske, Brodsko-posavske, i Vukovarsko-srijemske. Uspostavljena je i suradnja triju regija - Euroregionalna suradnja Dunav-Drava-Sava (Tuzla-Osijek-Pečuh).

ŠTEFANIĆ: Kada je riječ o suradnji ove regije sa regijama u Hrvatskoj može se reći da je bolja u kulturi nego u gospodarstvu.

Moramo reći da krivnja leži zbog izostanka inicijativa na obje strane. No, imamo li u vidu ukupnu razmjenu RH i BiH, iako je ona nepovoljna za BiH, može se reći da ona i nije posve loša. Dugoročno gledano sve manje bi trebalo biti državnog usmjeravanja i intervencija, a sve više tržišne orijentacije i poslovnog interesa gospodarskih subjekata.

HG: Govori se da hrvatske institucije ovih krajeva loše prolaze kada su natječaji Vlade Republike Hrvatske u pitanju. Je li to istinito? Ako je, zašto?

ŠTEFANIĆ: Što se tiče pružanja pomoći hrvatskim institucijama i udrugama od strane hrvatske vlade putem natječaja kroz ovih nekoliko godina, mogu reći da je bila korektna. Jedini problem je možda bio u malobrojnosti takvih institucija i izostanak njihovih prijava i programa, što je u konačnosti rezultiralo i malim brojem dodijeljenih pomoći.

HG: Kakva je bila Vaša suradnja s hrvatskim institucijama i udrugama, političkim strankama, predstavnicima političkoga i kulturnoga života Tuzlanske regije?

ŠTEFANIĆ: Moja suradnja sa hrvatskim institucijama i udrugama, političkim strankama, predstavnicima političkog i kulturnog i javnog života Tuzle i regije po mom mišljenju bila je zadovoljavajuća i dobra. Isto tako, ovaj Konzulat je nastojao da prema Hrvatima i svim građanima koji su tražili određene usluge bude korektan i da im izvrši sve usluge, sukladno zakonima i konvencijama. Koliko smo u svemu tome uspjeli neka to prosude i ocijene sami građani.

HG: Dugo se čeka na domovnicu. Je li to u skladu s propisanim zakonskim rokom?

ŠTEFANIĆ: U svezi stjecanja hrvatskog državljanstva mogu reći da ide uobičajenim postupkom sličnim u drugim zemljama.

Jedino pitanje koje dovodi do usporavanja ili nerješavanja zahtjeva je nedostatak javnih isprava u kojima se dokazuje pripadnost hrvatskom narodu. U tom smislu Konzulat je inicirao i u suradnji s Hrvatskim domom iznašao prihvatljivo rješenje, koje u početku nije naišlo na puno razumijevanje, ali je ipak pomoglo ubrzanju i pozitivnom rješavanju zahtjeva za državljanstvo.

Inače kada je o ovome riječ, onda bi izabrani predstavnici hrvatskog naroda u BiH trebali ova pitanja stavljati na dnevni red, kao i neka druga pitanja od vitalnog nacionalnog interesa. Ovo se prije svega odnosi na nepostojanje javnih isprava u Federaciji BiH u kojima se vode podaci o nacionalnoj pripadnosti građana.

HG: Koliko nam je poznato, građani koji poslovno dolaze u Konzulat zadovoljni su radom djelatnika Konzulata, jasno i Vašim radom. Recite nam nešto o tome?

ŠTEFANIĆ: U ovih deset godina djelovanja Konzulata u Tuzli i Ureda za konzularne dane u Orašju učinjeno je puno u pružanju usluga pripadnicima hrvatskog naroda kao i u uspostavi dobrosusjedskih odnosa, te svekolike suradnje u regijama Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine kao i na unapređenju ukupnih odnosa između ovih dviju država, pri čemu su Hrvati iz BiH, kao i pripadnici drugih dvaju naroda iz BiH most povezanosti i zbližavanja, te ulaganja zajedničkih napora ka krajnjem zajedničkom cilju ulaska u Europu i europske integracije, na čemu treba još više raditi.

U tom smislu dobrodošlo je i novo kadrovsko pojačanje Konzulata novim diplomatima.

HG: Odlazite po potrebi službe. Kamo ćete poslije Tuzle? Želimo Vam dobro zdravlje i zadovoljstvo. Znamo da ćete svuda biti lijepo primljeni kao i u Tuzli.

ŠTEFANIĆ: Ovaj mandat završavam ispunjen zadovoljstvom i osobnim uspjehom, stjecanjem novih iskustava, prijateljstava i poznanstava, upoznavanjem kraja, ljudi i običaja u očekivanju nove dužnosti u ministarstvu vanjskih poslova ili neke nove dužnosti u inozemstvu, što će mi biti od dragocjene koristi.

HG: Zahvaljujemo što ste se odazvali za razgovor Hrvatskome Glasniku!

ŠTEFANIĆ: Osobita čast mi je bila surađivati sa Hrvatskim Glasnikom, koji je korektno pratio naše aktivnosti i koji mi je dao priliku iznijeti ovaj kratak osvrt, sada pri odlasku i završetku svoga mandata u Tuzli i BiH. Također, zahvaljujem i svim drugim tiskovnim i elektronskim medijima na ustupanju prostora za korektno informiranje.

Juraj NOVOSEL

NOVI ČLAN PREDSJEDNIŠTVA BiH IVO MIRO JOVIĆ

Ivo Miro Jović, nakon odluke visokog predstavnika o smjeni dr. Dragana Čovića, izabran je 9. svibnja ove godine za hrvatskog člana Predsjedništva.

Rođen je 15. srpnja 1950. godine u Trebižatu, općina Čapljina. Diplomirao je povijest na Filozofskom fakultetu u Sarajevu. Već duže vrijeme živi i radi u Kiseljaku. Oženjen je i otac je troje djece. Supruga Lucija je pravica. Tijekom posljednjih petnaest godina obnašao je brojne političke dužnosti i bio je vrlo aktivan u radu humanitarnih i kulturnih institucija. Mjesto hrvatskog člana Predsjedništva, mogli bismo reći, istoznačnica je za burne i nagle promjene u političkom životu BiH, odnosno bh. Hrvata.

Hrvatski je član Predsjedništva BiH g. Ivo Miro Jović, od 28. lipnja, Predsjedatelj Predsjedništva Bosne i Hercegovine.

U Sarajevu održan treći sastanak političkih stranaka BiH s hrvatskim predznakom

Treći sastanak političkih stranaka Bosne i Hercegovine s hrvatskim predznakom održan je 10. lipnja u klubu Lira u Sarajevu u organizaciji Nove hrvatske inicijative. Na sastanku su nazočili predstavnici: Nove hrvatske inicijative, Hrvatske demokratske zajednice, Hrvatske demokratske unije, Hrvatske narodne zajednice, Hrvatskog bloka, Hrvatskog pravaškog bloka, Hrvatske stranke prava - Đapić - dr. Jurišić, Hrvatske kršćanske demokratske unije, Hrvatskih demokršćana, Hrvatske seljačke stranke te predstavnici Hrvatske zajednice Herceg-Bosna, Hrvatskog narodnog vijeća i Hrvatskog kulturnog društva Napredak. Na sastanku su usvojena pravila o održavanju sastanaka.

Na sastanku je jednoglasno ocijenjeno:

Okavak ustrojena Bosna i Hercegovina ne zadovoljava temeljne uvjete nužne za zaštitu temeljnih nacionalnih interesa hrvatskoga naroda u Bosni i Hercegovini, niti njenu održivost u međunarodnom poretku i međunarodnim odnosima. Zbog unutarnjeg ustroja BiH je politički i sigurnosno neodrživa, nepravedna, nefunkcionalna i ekonomski neodrživa. Ona ne osigurava zaštitu prava, interesa i potreba njezinih naroda i građana, jer ne pruža temeljne preduvjete zapošljavanja, financiranja državnih institucija i svih zajedničkih potreba građana (socijalna zaštita, zdravstvo, obrazovanje). Njen sadašnji ustroj drži Bosnu i Hercegovinu u stanju stalne krize.

Zbog svega navedenog BiH okavak ustrojena može funkcionirati jedino pod izravnom upravom međunarodne zajednice.

Dosadašnje desetogodišnje iskustvo dovoljno je pokazalo da okavak ustroj BiH ne osigurava posebice ravnopravnost hrvatskog naroda.

Stoga je okavak ustroj BiH neodrživ pa su nužne korjenite ustavne promjene u kojima će sva tri naroda i svi građani biti jednakopravni.

Vanja Gavran

DR. DRAGAN ČOVIĆ NOVI PREDSJEDNIK HDZ-a

U Mostaru je 4. lipnja održan IX. izborni Sabor Hrvatske demokratske zajednice Bosne i Hercegovine, na kome je za no-voga predsjednika izabran dr. Dragan Čović u sljedećem dvogodišnjem razdoblju.

Kandidati za mjesto predsjednika HDZ-a BiH bili su dosadašnji predsjednik Bariša Čolak, kojeg je kandidirala zapadnohercegovačka županijska organizacija HDZ-a, dr. Božo Ljubić kojeg je kandidirao Vrhbo-sanski HDZ iz Sarajeva, Ivan Madunić kao kandidat HDZ-a Tomislavgrada, te dr. Dragan Čović kao kandidat Predsjedništva HDZ-a BiH.

Čolak i Madunić su odustali od kandidature prije glasovanja.

Na Saboru su bila prisutna 544 zastupnika od 584 prijavljenih. Saboru su prisustvovali i Wolfgang Grossnuck iz austrijske Pučke stranke i zastupnik u parlamentu Austrije, Luka Bebić iz Predsjedništva HDZ-a Hrvatske, veleposlanici Hrvatske i Francuske, predstavnici veleposlanstava Ruske Federacije i SAD-a u BiH, predstavnici SDA i PDP-a, Katoličke crkve, ostalih stranaka s hrvatskim predznakom te predstavnici kulturnih i znanstvenih institucija Hrvata u BiH. Na Saboru su bile akreditirane i 34 medijske kuće.

Nakon izbora dr. Dragan Čović primio je brojne čestitke i podrške iz zemlje i svijeta.

Dr. Čović je nakon IX. izbornog stranačkog sabora, najavio konsolidaciju rada i stanja u stranci, te nove smjernice u budućem radu.

KOMEMORATIVNO OBILJEŽAVANJE DESETE GODIŠNJICE GENOCIDA U SREBRENICI

U organizaciji Općine Tuzla i u suorganizaciji sa Udruženjem žena Srebrenice, Amicom tuzlanskom i Fondacijom Alexander Langer pripremili su program komemorativnog obilježavanja desete godišnjice genocida u Srebrenici.

- U petak, 8. srpnja u Kristalnoj dvorani Hotela Tuzla održana je tribina pod nazivom: "Život poslije smrti".

- U subotu, 9. srpnja komemorativno obilježavanje odvijalo se po sljedećem programu:

* U kinu ART održana je promocija filma "Srebrenica - zemlja zločinaca", autora Mehmeda Pargana u produkciji "BLICKO" Tuzla.

* Na trgu ispred Čaršijske džamije obavljeno je proglašavanje "Trga žrtava genocida u Srebrenici", otvorena izložba fotografija Ahmeta Bajrića Blicka pod nazivom "Srebrenički put pakla i borba za istinu i pravdu".

* U kući Plamena mira održana je promocija knjige priča Ljubice Itebejac "Djeca pamte" (talijansko-bosansko izdanje).

* U Narodnom pozorištu održana je kazališna predstava Roberte Biagiarelli, Italija "A KAO SREBRENICA - A COME SREBRENICA".

Filozofske mrvice - Nova serija (7): O tome kako naš život uopće ide i kuda ide ZAHTJEVI BUDNOSTI I ŽIVOTNI PORIV

Mislim o izvjesnoj "većini" populacije koja se na razini afektivnosti nekako uvijek osjeća "zaštićenom u vremenu", isuviše "sigurnom u trajanju" ili, jezikom svakodnevice govoreći, tako - "kao da nikada neće umrijeti"

Piše: Romeo Knežević

U povremenom i uvijek samozatajnom očaju spram protjecanja vremena a ne snalazeći se često ni spram prošlosti - (u kojoj se nađe mnogo toga što nismo razumjeli ili prihvatili) a još više spram neizvjesnosti budućnosti - svatko se od nas trudi na osebuju različite načine, iznad svega biti što više živ u sadašnjosti.

Usprkos svim bezizlaznim okolnostima u kojima se možemo naći kao i mogućim negativnim posljedicama koje trpimo zbog naših djela iz prošlosti, odgovor na to - kako naš život uopće ide i kuda ide (?) - ipak, najviše ovisi od datog i relativno određenog, sadašnjeg trenutka. "Početi iznova nikad nije kasno" - govorimo često. U stvarnosti nije uvijek tako, ali bez takve jedne ideje - o pravu na novi početak, bili bismo zarobljenici vlastite prošlosti, a ujedno sužavali objektivne mogućnosti za budućnost. Upravo je zato trenutak ono u čemu se sabire sav naš život.

Naše je ponašanje u sadašnjosti najpresudnije određeno stanjem naše etičke i spoznajne svijesti. Međutim, taj će aspekt namjerno ovdje biti ostavljen po strani, a pažnju ću usmjeriti na drugi važan uvjet našeg ponašanja u sadašnjosti:

Naše je ponašanje naima instinktivno uvjetovano egzistencijalnim položajem kojem se u osnovi nalazi strah od fizičke ugroženosti naše puke biološke supstance, kao živih bića, što jednom "nekako" nastaju (rađaju se, razvijaju, stare) i onda, jednom, opet "nekako" nestaju, umiru, poput ostalih bića.

1. Nasumična rješenja: individualna i kolektivna

Iz makro perspektive većina je naših odgovora na gore opisano "stanje stvari" (nama ne baš naklonjeno) najčešće motivirana sebičnošću.

Bogatstvo, avanturizam, zadovoljstvo. Mi - prvo, ili gomilamo materijalna bogatstva kako bismo bili što sigurniji, odnosno situirani ili, drugo, težimo raznolikim životnim avanturama i iskustvima, te se rijetko gdje smirujemo (u obitelji, profesiji ili nečem sličnom); ili - (što je možda najprošireniji i najčešći odgovor, a u izostanku prvog ili drugog) naprosto nastojimo "razvući" u vremenu i kvantitetu naša zadovoljstva (s geslom "više, duže, češće!") posebice u konzumiranju hrane i pića ili seksualnosti.

Porok. Moguće se je spram ovako shvaćenog svijeta života i njegovih uvjeta i hazarderski postaviti i prikloniti različitim ovisnostima - što je naročito popularno i cijenjeno u nekim urbanim dekadentnim krugovima i dobnim skupinama - kao što su kocka i druge igre na sreću ili sklonost preljubu ili različitim narkoticima, ali to zapravo nije ništa drugo do puki bijeg od ovdje okavak skicirane stvarnosti.

Naši kolektivni odgovori, u složenijem obliku i u dugim vremenskim razmacima na zahtjeve "tre-

nutka" epoha ili razdoblja su manje očiti i neposredni. Odgovori, na takvo u uvodu navedeno egzistencijalno i do kraja nepronično stanje života i smrti, ne samo pojedinaca nego i čitavih zajednica, mogu sadržavati i sustavno razrađene norme čitavih društvenih grupa. Nažalost i oni se mogu također pokazati ispraznim ili prostim izgovorima, da se "ispuni vrijeme" života.

Konvencije i ljubav. Možemo zamisliti na primjer slučaj jednog urednog i običajnog života relativno otvorene ili zatvorene (ovisno već od vrijednosnog kuta promatranja, jedne društvene grupe spram one druge, i obrnuto) - grupe ili zajednice, koja se dosljedno i u najboljoj tradiciji etično pridržava svojih normi koje je sama postavila i razvila. Ali one se usprkos svemu tome mogu i lako "raspasti" u dodiru s nekim autentičnim oblikom života, kao što je javljanje iskrene ljubavi u sukobu s običajnim konvencijama (u svjetskoj književnosti **Shakespeareova** tragedija "Romeo i Julija" je najpoznatiji primjer takvog sukoba)! Tada u ustrojstvu i funkcioniranju čitava oka zajednica pokazuje bitne nedostatke u odnosu spram svojih članova i njihovih zahtjeva u presudnim trenucima života.

Visoka moda i potrošački mentalitet. I stilovi vodećih modnih kreatora u svijetu, koji se obraćaju uskom sloju tzv. viših društvenih grupa - a čije ideje spadaju u područje kreativnog nadahnuća i umjetničkog obrta - u svojoj domeni usprkos vrijednosti se mogu pokazati neadekvatnim odgovorom na pitanja o trenutku suvremenosti kroz način odijevanja u konzumnom i pragmatičnom mentalitetu grupa na koje se kreacije odnose.

Pedantnost činovnika. Konačno u sustavne odgovore ili svojevrсна rješenja na zebnju koju proizvodi zagonetnost naše egzistencije, možemo uvrstiti recimo i iscrpljivanje sveukupnih potencijala naše ličnosti u radu koji nije stvaralački, što može biti recimo slučaj jednog činovnika besprije korno posvećenog pravilima svoje profesije i pedantnom stilu čitavog svog radnog vijeka.

2. Nesamosvjesni odgovori izvjesne većine

Relativno neovisno o ovim gore ponuđenim odgovorima našeg trenutnog života ili naše sadašnjosti na taj osnovni egzistencijalni položaj čovjeka vremenski apsolutno ograničenog trajanja, stoji jedna drugačija vrsta odgovora većine populacije, na osobit način neprimjerena i "sljepa".

Svaštarska volja. Mislim o izvjesnoj "većini" populacije koja se na razini afektivnosti nekako uvijek osjeća "zaštićenom u vremenu", isuviše "sigurnom u trajanju" ili, jezikom svakodnevice govoreći, tako - "kao da nikad neće umrijeti". Okavak je odgovor puka "volja za životom" i možemo je uvjetno prepoznati u poznatom pojmu jednog francuskog filozofa, **H. Bergsona** - pojmu "elan vital" - ali kao surugatu takve volje, kao jednu stalno nabujalu i neorganiziranu, impulsivnu, nametljivu pa i svaštarsku, volju za životom.

Amoralnost i konformizam. Ta je volja za životom "prirodno" slijepa na sve ono što nju okružuje, zasjenjuje, zaustavlja, zanemaruje ili na koji drugi način joj nanosi malu štetu, ili je hoće opravdano učiniti manje zadovoljnom ili optimističnom. Sve prethodne opaske za takve pojedince i ako ih

razumiju imaju malo značenja, mada se ne radi o manjku pameti ili motivacije, niti o nemoralnosti. Ali, može se reći da su amoralisti, jer se rijetko ili skoro nikad moralno ne opredjeljuju. Ako su na to ipak prisiljeni, onda su odgovori najčešće konformistični i puko saobražavanje s odlukama većine, dok se osobna odgovornost gubi do neprepoznatljivosti ili je uopće nema.

Životni poriv. Na kraju - iako po važnosti ne i na posljednjem mjestu - radi se i o vrlo snažnom i pozitivnom životnom porivu što želi od života izvući što više i iskoristi ga, on je određena i bukvalna borba života sa smrću. No ujedno i sa "smrću" kao simbolom svih negativnosti u našem životima, baš, usprkos svim nevoljama i bolestima, neoborivim činjenicama, neumitnim sukobima, i drugom.

3. Naznačeni putokazi

Okavak odnos većine pojedinaca spram egzistencije u sadašnjosti pokušao se na različite načine unaprijediti i prevladati u filozofiji, sociologiji (društvenim znanostima uopće) i religiji.

Mnjenje. Tako ćemo već u staroj grčkoj filozofiji naići na **Zenona** koji "se bori" s mnijenjem - (koje je i danas ključni aspekt svakodnevnog življenja pojedinaca) - svojih sugrađana, nastojeći ga pojmovno "razgraditi" dokazujući na vrlo duhovit način ne postojanje kretanja (braneći učenje svog učitelja **Parmenida**), na čemu mu je još **Aristotel** (384-322) odao priznanje za razvoj logike/dijalektike pojmova.

Maya. U indijskoj srednjovjekovnoj filozofiji vedante, indijski filozof **Šankara** (oko 788-820), razvio je razliku između "iskustvenog svijeta", koji označava složenim pojmom *maye* kao iluzije (iluzorne stvarnosti) i "apsolutnog svijeta" *atmana*, kao prave i potpune stvarnosti. Svaki pokušaj približavanja *atmanu* pretpostavlja svjesni i etički napor savladavanje prve prepreke iluzornog shvaćanja stvarnosti.

Man. Veliki njemački filozof **M. Heidegger** u XX. stoljeću je naučavao o razlici između neautentičnog i najčešćeg načina postojanja Čovjeka u sadašnjosti izraženog bezličnim pojmom *Man* ("se") ili *das Man* - (taj pojam obuhvata ponašanje koje opisujemo otprilike ovim riječima: "čitamo novine kao i drugi, zabavljamo se kao i svi ostali, gledamo kako se gleda, sudimo kako se sudi", itd.) - i autentičnog oblika postojanja u sadašnjosti, koje izrasta kao egzistencijalna modifikacija toga *Se*.

Budnost. Ili kada se u Evanđelju po **Mateju**, na kraju, **Krist** obraća djevicama - koje ga simbolično kao zaručnika o ponoći nisu spremno dočekale s uljem za svjetiljke, za razliku od drugih pet - riječima: " (...) 'Zaista, kažem vam, ne poznajem vas.' Dakle: bdijte, jer ne znate ni dana ni časa!" (1), onda On ukazuje na potrebu za višom svijesti, budnošću u jednom jedinom trenutku ili u svakom trenutku stvarnosti (što je isto), kao dijelu Apsolutne Stvarnosti.

Ovo je ujedno i kraj ovog filozofskog croquisa posvećenog važnosti trenutka odnosno sadašnjosti u našoj egzistenciji.

(1) Matej, 25 (12-13), str. 959., Biblija, Kršćanska sadašnjost, 1980. g.

Briga oko stipendista i Fonda za stipendiranje

Već se godinama mučim s ovim mislima i smatram da je potrebno i nužno da ih pismeno Vama priopćim u najboljoj namjeri i s najboljim željama.

Vi svi vrlo dobro znate da je Napredak osnovan prije sto godina radi stipendiranja đaka, zanatlija i studenata. Znači da je Napredak imao i do sedam studentskih domova. Vjerojatno Vam je poznato da je prema objavljenoj knjizi Napretkova Arhiva kroz domove ili na druge načine Napredak stipendirao oko 16.000 (šesnaest tisuća) učenika i studenata.

Poslije rata više puta smo na skupštinama rekli i zaključili da nam je glavna briga rad oko stipendista. Valjda nema čovjeka koji ne govori kako su nam mladi bitni, kako treba sve učiniti da ih zadržimo, da im otvorimo ovdje perspektivu, osiguramo pristojan život itd. Svi se slažemo da nema budućnosti bez mladosti.

Imajući sve ovo na umu nešto me zbunjuje i boli i to već dugo. Zar je moguće da se u našoj Središnjoj upravi ne može godinama naći osoba koja bi se malo posvetila radu s našim stipendistima? Zar je moguće da nema osobe koja bi žrtvovala par sati tjedno za ovaj plemeniti i uzvišeni cilj? Je li moguće da je naš Fond/Fondacija uz sve upravne odbore i samu Središnju upravu dosad skupila, reći ću otprilike, osim koncerta u Zagrebu dvadesetak stipendija? Je li moguće da oko 80% sredstava mora zavisiti od predsjednika? Zar je

moguće da je nekima poniženje i da im smeta tražiti i osmišljavati načine prikupljanja sredstava za stipendiste? Zar je moguće da neki neće da traže sredstva ni od svojih imućnih ili utjecajnih prijatelja i rođaka za ovako plemenitu svrhu? Je li moguće da neki koji dobro stoje neće ništa dati u ovaj Fond? Zar je moguće da neki koji su imali značajne koristi od Napretka nikad nisu dali ni članarinu, a kamoli nešto u ovaj Fond? A Napredak je mnogima pomogao materijalno, a i strateški da se mi u ovoj zemlji, a i u Hrvatskoj puno ljepše osjećamo kao Hrvati i kao katolici.

Da ne dužim molio bih da se netko sam javi i posveti radu sa stipendistima, a to znači da bude s njima npr. tjedno par sati, da se organizira koji puta neka tribina, neki izlet, da ih se prati na studiju, radu i na njihovom cijelom životnom putu. To je humano, to je Napredno, to je božanski posao.

Necete mi zamjeriti, dragi prijatelji, što vam moram kazati da mi nekad izgleda kao da je ovo i neke druge stvari samo moj "interes" i moja obveza. Nemojte se povoditi za onima koji vele da sam ja kao svećenik "dužan" raditi za opće dobro, a to znači da su oni "dužni" raditi samo za svoj interes. Ima ona pjesma: Ne ostavljajte me sama!

Učinite nešto za sebe radeći za dobre svrhe. Isus veli: "Što god učinite jednome od moje najmanje braće, meni ste učinili! Kažu da je u Americi normalno da svatko par sati tjedno radi

humanitarno. Ovakove organizacije su živjele i žive prije svega od dobrih srdaca i dobrih ruku. Zar svi ne smatramo da imamo dobro srce i dobru ruku?

Molim Vas i preklinjem otvorite svoje srce i raširite svoju ruku i bit ćete sretniji u sebi i imat ćete veće zasluge pred Bogom!

Molim sve predsjednike da s ovim pismom upoznaju svoje uprave i članove. Molim Vas da radite na promjeni dosadašnjeg mentaliteta. U nadi da će ovo pismo barem ponekoga pokrenuti i polučiti solidne rezultate srdačno Vas i prijateljski pozdravlja

Vaš predsjednik
Franjo Topić

U Zavidovićima svečanost povodom obnove rada Napretkove podružnice

U nedjelju, 19. lipnja 2005. u Zavidovićima je održana svečanost povodom obnove rada Napretkove podružnice u tom gradu.

Svečanost je počela svetom misom u 11.00 sati u župnoj crkvi. Misu je predvodio prof. Božo Odobašić koji je u nadahnutoj propovijedi govorio o odnosu vjere i kulture, o važnosti kulture za evangelizaciju. "Vjernik treba izlaziti iz sebe i iz svoje kuće te i kroz kulturu izgrađivati bolji i ljepši svijet", rekao je Odobašić. Uz župnika Franju Tomića, koji je i najviše zaslužan za organiziranje ove svečanosti, u koncelebraciji je bio i prof. dr. Franjo Topić, predsjednik HKD Napretka, a svečano misno slavlje svojim je pjevanjem uveličao prof. Niko Luburić.

Svečanost je nastavljena u 18.00 sati u Domu kulture prigodnim kulturno zabavnim programom. U programu se doista moglo uživati, jer je bio raznolik, od pjesme, tamburice, folklora, a programom se zapravo nakon dužeg vremena aktivirao i predstavio Napredak domaćoj publici. Čak 400 Zavidovićana bilo je te

večeri u Domu kulture, a kako i sami kažu ne pamte da se u posljednje vrijeme toliki broj ljudi okupio na jednom mjestu, a ovakvom prigodom.

Nazočnima se obratio v.d. predsjednika Napretka u Zavidovićima Anđelko Lučić koji je kratko govorio o povijesti Napretka u Zavidovićima. Gostima se obratio i prof. dr. Franjo Topić osvrnuvši se i na povijest Napretka, ali više na sadašnjost i budućnost. Posebno je istaknuo kako u Zavidovićima nema niti jednog Hrvata u vlasti, niti postoji neka bolja tvrtka kojoj je vlasnik Hrvat. Napredak, po njegovim riječima, može puno pomoći i u Zavidovićima te kako ne treba računati na one koji su tu i raditi. Topić je pozvao općinske vlasti da podrže rad Napretka u Zavidovićima, jer za Napredak ima mjesta u svakom gradu u ovoj zemlji.

Središnja uprava Napretka i financijski je pomogla oživljavanje rada ove podružnice.

Vanja Gavran

KNJIŽEVNIK DRAGUTIN TADIJANOVIĆ U NAPRETKU

U sklopu Hrvatskih dana kulture koji se svake godine pred Dan državnosti RH održavaju u Sarajevu, grad je posjetio i stogodišnji književnik Dragutin Tadijanović, koji je ovom prigodom posjetio i grob Silvija Strahimira Kranjčevića, ali i prostorije HKD Napredak.

VI. MEĐUNARODNA

LIKOVNA KOLONIJA

"BREŠKE 2005"

Ove je godine održana šesta po redu Međunarodna likovna kolonija, koja je ušla u program aktivnosti Središnjice HKD "Napredak" kao kulturna manifestacija od posebnog značaja. O svemu onome što se na Breškama dešavalo svoj će sud dati organizator, umjetnici, sudionici kolonije, javnost i kritičari.

Drugom godinu za redom generalni pokrovitelj svih dešavanja je predsjednik Federacije BiH g. Niko Lozančić. Svesrdnu pomoć organizatoru su pružili i pokrovitelji: Tuzlanska županija, općina Tuzla i Franjevački samostan u Tuzli.

Kao jedan od sadržaja kulturne manifestacije "Ljeto u Tuzli", Međunarodna likovna kolonija "Breške 2005" svečano je otvorena u nedjelju navečer 19. lipnja u crkvi na Breškama. Okupljene članove i simpatizere HKD "Napredak", predstavnike javnog, kulturnog i političkog života grada i županije te mještane Brežaka pozdravili su g. dr. Miroslav Petrović, predsjednik HKD "Napredak" Tuzla, ispred vlade Tuzlanske županije g. Rado Pejić, ministar pravosuđa i uprave, g. Jasmin Imamović, načelnik općine Tuzla, fra Zdravko Anđić, gvardijan Franjevačkog samostana u Tuzli, gđa dr. Zlata Žigić, ministrica za obrazovanje, nauku, kulturu i sport u vladi Tuzlanske županije, g. Josip Horvat, predsjednik likovnog odjela HKC "Bunjevačko kolo" iz Subotice te na samome koncu g. Niko Lozančić, predsjednik Federacije BiH koji je ovogodišnju Koloniju proglasio otvorenom i fra Mladen Jozić, župnik i domaćin na Breškama koji je svima, a osobito umjetnicima zaželio dobrodošlicu.

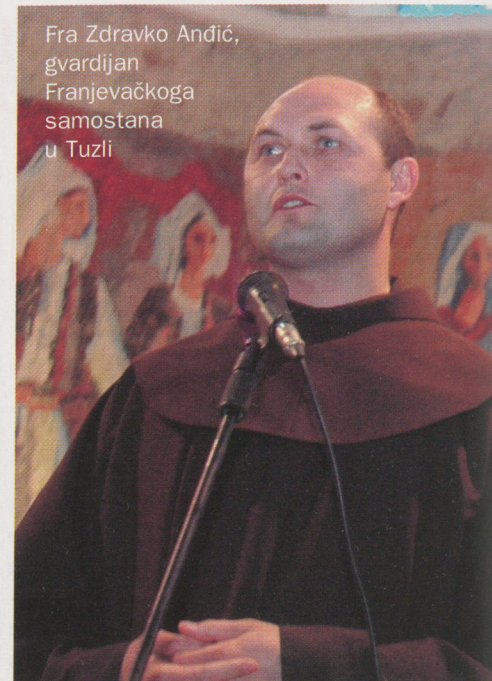
Likovna kolonija na Breškama nije se ni ove godine ograničila samo na likovno stvaralaštvo. Bilo je tu i drugih sadržaja, a koji i kakvi su to sadržaji najbolje govori geslo pod kojim se Kolonija odvijala i koje je glasilo "KORIJENI PROŠLOSTI". Napredak je i ove godine pokušao iz zaborava izvući određena kulturno-povijesna bogatstva ovoga prostora. Prošle je godine to bio Gradovrh, a ove pozornost je bila usmjerena na stare kapele tuzlanskog kraja.

Tim povodom je 20. lipnja organiziran okrugli stol čiji su sudionici bili g. Mijo Franković, direktor Zavoda za zaštitu kulturnih i povijesnih spomenika Tuzlanske županije, gđa. Vesna Isabegović, direktorica Muzeja istočne Bosne, g. Fuad Kasumović, akademski slikar iz Tuzle i fra Marko Kepić, ispred Franjevačkog samostana.

Prva asocijacija koja se veže uz mjesec lipanj, barem kada je HKD "Napredak" u pitanju, sasvim sigurno su brežacke lipe i ono što se tih dana pod njima dešava. Naime, u tom periodu Napredak sve svoje snage i sposobnosti usmjerava na projekt Likovne kolonije na Breškama.

Na svečanosti otvaranja Kolonije

g. Dr. Miroslav Petrović,
predsjednik Napretkag. Niko Lozančić, predsjednik
Federacije BiHFra Zdravko Anđić,
gvardijan
Franjevačkoga
samostana
u Tuzlig. Jasmin Imamović,
načelnik Općine Tuzla

gđa. prof. dr. Zlata Žigic

G. Josip Horvat, Subotica

Razgovor nakon svečanosti

Zbor "Iuventus Salinarum"

U radu Kolonije sudjelovalo je **20 umjetnika** iz Budimpešte, Đakova, Osijeka, Subotice, Brčkog, Sarajeva, Usore, Zenice i Tuzle. Grad Tuzla i bosanskohercegovačka likovna baština ostali su bogatiji za više od **80 umjetničkih djela** različitih tehnika slikanja.

Osim na Breškama, umjetnici su dobar dio vremena proveli na Slanoj Banji u Kući plamena mira. Također su posjetili **Srednju Lipnicu** i lokalitet **Gospe Lipničke, grad Lukavac i jezero Bistarac**.

Velik broj poklonika umjetnosti se okupio i 26. lipnja na svečanosti zatvaranja VI. Međunarodne likovne kolonije Breške 2005. Svoje viđenje Kolonije i njezinih sadržaja dali su **g. Miroslav Petrović** i **g. Drago Marelja** ispred umjetnika. Svim sudionicima, pokroviteljima i sponzorima su uručene zahvalnice. HKD "Napredak" se posebno zahvalilo g. Marku Štefaniću, konzulu Republike Hrvatske u Tuzli i fra Berislavu Kalčiću, dugogodišnjem vikaru u župi Breške. Službeni dio programa je završio u dvorištu crkve, pod Brežackim lipama gdje je bila priređena i izložba radova nastalih na ovogodišnjoj Koloniji. Likovnu koloniju na Breškama službeno je zatvorila **gđa. dr. Nada Mladina**, predsjedavajuća Općinskog vijeća Tuzla.

U kulturno-zabavnom dijelu programa sudjelovali su Mješoviti zbor Franjevačke mladeži "**Iuventus Salinarum**" pod ravnanjem **g. Zlatka Špoljarevića**, **g. Šaban Mujkanović**, student ADU Tuzla, **gđica Vedrana Šimić**, sopran i **mr. Elvis Sivčević**, gitara.

Priliku za ponovni susret s umjetnicima i njihovim radovima, grad Tuzla će imati krajem godine kada HKD "Napredak" planira prirediti izložbu svih radova nastalih na Međunarodnoj likovnoj koloniji "Breške 2005".

Ivica Kovačević, Foto: Blicko

Svečanost zatvaranja Kolonije

IZLOŽBA RADOVA NASTALIH NA KOLONIJI

Riječ g. Drage Marelja

Dragi prijatelji nazivam vas prijateljima, jer svi koji vole umjetnost nazivaju se prijateljima, a što je to umjetnost... ne znam...

Usudim se kazati kako napisao davno Tin Ujević u svojoj prvoj pjesmi.

*Leti kao list što vir ga vije
za let si duša stvorena
za zemlju nije, za pokoj nije
cvijet što nema korijena.*

Tako i umjetnost nema korijena zemaljskog nego je korijen njezin tamo gdje zavist i zloba ne caruju.

Kome je mnogo dana od njega će se mnogo i tražiti da da drugima kojima to nije dano. Tako su i sada ovi slikari dali vama od dara svoga koji su od Boga primili badava.

Namjerno ne kažem umjetnici nego slikari jer pod "slikari" može sve proći, ali kad kažete umjetnici to je već nešto ozbiljnije.

Bijaše nam s vama predивно. Pažnja koju ste nam podarili bijaše onaj božanski ljudski mir srca poštenoga, bosanskoga i hrvatskoga čovjeka.

Nismo više niti mogli očekivati. Ja osobno, a kako su mi, kazali i oni slikari koji večeras nisu s nama, osjećali su se kao u predivnoj ljudskoj bajci. I zbog sveg vašega truda i otvorenog ljudskog srca mi Vam iskreno zahvaljujemo i pozdravljamo Vas do godine.

HVALA!

gđa. prof. dr. Nada Mladina

gđica Vedrana Šimić

Elvis Sivčević

fra Mladen Jozić
župnik na Breškama

DANI LJUBAVI I DOBROTE

ŠESTICA DOBILA DESETKU

Umjetnost je u suštini jezik emocionalnih simbola koji izmiču vremenu.

Kulturna manifestacija "Ljeto u Tuzli" i ove godine počela je svečanim otvaranjem VI. MEĐUNARODNE LIKOVNE KOLONIJE "BREŠKE 2005" u Breškama. Ugostila je dvadeset talentiranih, školovanih i priznatih likovnih umjetnika iz BiH, Hrvatske, SiCG i Mađarske. Za razliku od prethodnih likovnih susreta, ova šesta, smještena je u Tuzli, točnije u Plamenoj kući mira na Slanoj banji. Bio je to pravi potez HKD "Napredak" Tuzla. Inspiracije je bilo na pretek.

Umjetnici nisu krili svoja osjećanja. Divili su se čistoći i ljepoti okoliša, vodi Panonskoga jezera i prekrasnom pogledu na Tuzlu. Prve impresije i prvi likovni radovi, onako ovlaš, već prvi dan, pretočeni su u kroki, crtež i akvarel. Izuzetni su. Imaju ono nešto. Otmjeni su. Istakani su linijama beskrajsne ljubavi, a i likovno su čisti.

I na korzou, u gradskome parku, za **Svjetski dan izbjeglica**, umjetnici su se iskreno uključili u rad likovne radionice, a samim tim i manifestacije pod nazivom Hrabrost je biti izbjeglica, a u organizaciji nevladine organizacije Inicijativa 21 i međunarodnih organizacija.

Pasteli, akvareli i crteži nastali taj dan imali su istu likovnu svježinu kao i prvi dan.

A, tek u **Srednjoj Lipnici**. Preljepa Kapela Gospe Lipničke i novi crteži, pasteli, akvareli inspirirani nadahnutim referatima ovogodišnje teme okrugloga stola pod nazivom "Korijeni prošlosti". Na većini crteža uočava se zlatna, bež i crna boja. To su boje skrušenosti i milosrđa. Lijepo se uklapaju u cjelinu likovnoga izraza. I za Lukavački **HKD "Napredak"** likovni umjetnici naslikali su buketa slika i crteža u izuzetnom ekološkom izletištu i turističkom kompleksu **Ontario - jezera Bistarac**. A u **Međunarodnoj galeriji portreta Tuzla** likovni umjetnici su pogledali originalna djela BiH umjetnika. Divnu večer likovnim umjetnicima priredio je i Franjevački samostan uz večer poezije pod nazivom **"AVE MARIA"**.

Na svečanom završetku likovnih susreta, u dvorištu župne crkve u Breškama, upriličena je izložba likovnih ostvarenja nastalih u vremenu od 19. do 26. lipnja 2005. godine. Izloženi likovni radovi i predmeti seoske svakodnevnice lijepo su se uklopili u jedinstvenu vizualnu sliku. Slike su blistale u doticaju oka velikoga broja posjetitelja. Od slike do slike smjenjivali su se različiti likovni pravci. Od klasicizma, impresionizma, fovizma, instalacije pa do moderne. I na kraju po mišljenju mnogih znalaca likovne umjetnosti i posjetitelja **šestica je dobila čistu desetku**.

Sve čestitke organizatoru.

Fuad Kasumović,
likovni umjetnik iz Tuzle

Kapela Gospe Lipničke

Fra Franjo Martinović,
župnik župe Šikara
pozdravlja umjetnike

ZAHVALNICE

Generalni pokrovitelji:

- Predsjednik Federacije BiH g. Niko Lozančić

Pokrovitelji:

- Vlada Tuzlanskoga kantona
- Općina Tuzla
- Franjevački samostan Tuzla

Sponzori:

- Župni ured Breške
- Župni ured Lukavac
- Župni ured Šikara
- HKD Napredak Sarajevo
- HKD Napredak Lukavac
- Kuća plamena mira Tuzla
- KŠC "Sveti Franjo" Tuzla
- FRAMA - Iuventus Salinarum Tuzla
- Međunarodna galerija portreta Tuzla
- PIVARA Tuzla
- Tuzlanska banka d.d. Tuzla
- Hypo-Alpe-Adria Bank, g. Marjanko Divković
- Nevladina organizacija "Inicijativa 21" Tuzla
- Hotel "Tuzla" u Tuzli
- Rudnici "Kreka" d.o.o. Tuzla, g. mr. Rešad Husarić

- Rudnici "Kreka" u Tuzli d.o.o., g. Čedo Pavlič
- PrintCom, Tuzla
- Sezam, Tuzla
- Sarajevski kiselj, g. Ivica Vareškić
- MIS STANIĆ Kreševo, g. Milenko Tadić
- g. Ivo Andrić-Lužanski
- g. Mijo Krešić
- g. Drago Jurić
- g. Damjan Nišandić
- g. Rado Pejić

Medijski pokrovitelji:

- RTV TK Tuzla
- Radio-postaja soli Tuzla
- Federalna TV BiH, g. Salih Brkić
- TV TUZLA
- Radio-Tuzla
- Radio SLON, Tuzla

Umjetnici na ručku
u Lipnici

Pred Međunarodnom galerijom portreta

Predaja radova Napretku u
Lukavcu

Umjetnici na jezeru
Ontario

Likovni umjetnici
- Sudionici VI. međunarodne
likovne kolonije "Breške 2005"

BUDIMPEŠTA:

Estera Šarkić

ĐAKOVO:

Drago Marelja

OSIJEK:

Nikola Ivković i Josip Karežić

SUBOTICA:

Josipa Križanović i Ivan Manjesko

BRČKO-DISTRIKT:

Zvonimir Marić

SARAJEVO:

Karolina Atagić i Verica Kulenović

USORA:

Nedjeljko Bilkić - Iko i Miroslav

Bratić - Usorski

ZENICA:

Duško Abramušić, Jasmin Kukavica,

Tomislav Perazić i Miroslav Šetka

TUZLA:

Mirsad Hadžiefendić, Emina
Hadžihalilović, Senka Hukić, Fuad
Kasumović i Merima Turbić.

Osvrt na Okrugli stol

KORIJENI PROŠLOSTI

Ovogodišnja kulturna manifestacija "Breške 2005" održana je pod tematskim nazivom "Korijeni prošlosti" u kome je kao glavni znamen, odnosno vremenski reper prošlosti prezentirana kapela kao objekt predajnog kulturno-graditeljskog i sakralnog naslijeđa. Simbolika ovih rijetkih i ugroženih objekata naše baštine je veoma jaka i bogata tako da se Okrugli stol organiziran na ovu tematiku osvrnuo veoma kompleksno i na sveukupno narodno graditeljstvo ovih prostora.

Spomenička kultura narodnog graditeljstva specifično oblikovanih eksterijera i enterijera i upotrebnih predmeta, prezrena od gradske superiornosti, depimirana utilitarističkim transakcijama tranzicijskog novca, svedena je na muzejski eksponat.

U njenom tijelu živi i dogorijeva kondenzat likovnog nadahnuća umjetničkog obrta bosanskog drvodjelje, inkorporiran u doksatima, šindrama, kaplamama, izrezbarenim frizovima, šeperu, polukružnom stolarijom, basama cima, šašavcima, mušepcima, a pod tihom zaštitom baskija, taraba i plotova. Upravo taj likovni kondenzat skupina likovnih umjetnika iz više zemalja koji su sudjelovali na ovoj koloniji pokušali su raspliniti fluidnošću svoje slikarske imaginacije. U kućama narodnog graditeljstva osjetit ćemo prisnost zavičaja i bar nakratko čudesnim mehanizmom vremenske transpozicije naći ćemo se u središtu svjetova, u mikrouniverzumu života.

Kao što svaki kulturni krug uspostavlja komunikaciju sa svojom duhovnom nadgradnjom iz prošlosti putem baštinenih riječi, pojmova i jezika, tako su i objekti narodnog graditeljstva u području vizualne i prostorne komunikacije s prošlošću realitet i nužnost kulturnog identiteta Bosne i Hercegovine.

Da je graditeljski objekt slika svjetonazora svoga vremena, jer nastaje kao odgovor na vlastite i društvene potrebe svojih korisnika, pokazuju i sačuvani tipovi kuća narodnog graditeljstva u više sela tuzlanskog kraja. Narodni kreator stvarao je svoj životni prostor štedljivo, ne rasipajući snagu uzalud. Početak njegova prostornog osmišljavanja bila je kuća prizemnica, jednodijelna. Nastavljajući svoju prostornu misao u vremenu u uvijek novim društveno ekonomskim konstelacijama, svoju životnu potrebu za izgrađenim stambenim prostorom proširivao je u horizontalnom i vertikalnom pravcu. Karike vječnog lanca građenja povećavale su se kao dvodjelne, trodjelne, kuće nad magazom, kuće na kat, kuće sa prepustom.

U narodnom graditeljstvu najinteresantniji je stambeni prostor, kao dio okoline oblikovan za najvitalnije ljudske potrebe. Kvantitet i dinamizam tih potreba nagonili su narodnog graditelja za formiranje organiziranog funkcionalno-namjenskog prostora o čemu govori i sama prostorna organizacija tradicijske bosanske kuće sa hamandžicama, avdestanama, divanhanama, dolafima i zemljanim furunama.

Komunikacijske poruke narodnog graditelja sadržane u objektima narodnog graditeljstva, trebaju utjecati na prostornu misao suvremenih generacija i onih koji dolaze. To ćemo jedino postići

stalnim vrednovanjem narodnog graditeljstva, te stalnim isticanjem i promicanjem valorizacijskih značajki toga dijela naše baštine. One se na prvom mjestu odnose na:

- racionalno odmjeren i funkcionalno organiziran prostor prema ljudskoj mjeri,
- skladnost između oblikovanja i primjene građevinskog materijala,
- harmonična prostorna koncepcija,
- cjelovito prožimanje do jedinstvenosti, graditeljskog sadržaja sa prirodom i okolinom.

Graditeljska artikulacija bosanskog prostornog zavičaja iz prošlosti, moguća je samo narodnim arhitektonskim izrazom i spomeničkim graditeljskim sklopovima.

Od svih vrsta spomenika kulture, spomenici narodnog graditeljstva najviše su izloženi promjenama. Tempo suvremenog života i težnja za novim i modernim, te poboljšanje standarda ljudskog življenja, doveli su do kidanja svih veza sa tradicijom građenja. Staru narodnu arhitekturu zamijenila je nova kuća od suvremenog materijala i drugačije prostorne dispozicije. Većina tih tradicijskih stambenih objekata porušena je ili toliko prepravljena i prilagođavana novom načinu života i uvjetima stanovanja, da su sasvim izgubile autentičnost i spomeničko kulturnu vrijednost.

Objekti narodnog graditeljstva s aspekta fizičke zaštite čine poseban problem s obzirom na neophodnost njihove konzervacije, rekonstrukcije i iznalaženja odgovarajuće namjene. Temeljna načela zaštite da objekt bude trajno zaštićen, kako u svom izvornom obliku, tako i u prvobitnoj funkciji, u praksi je veoma teško ostvariti. Ove objekte treba uključiti u funkcije života, ali ne samo kao muzejske eksponate, već je potrebno izvršiti njihovu revitalizaciju i na taj način im stvoriti uvjete za trajnu egzistenciju. Njihova prezentacija putem turističke ponude postati će ekonomski resurs kao uvjet za ekonomsku održivost ovoga dijela naslijeđa, što je i imperativ našeg vremena.

Jedini realan način zaštite postojećeg fonda narodnog graditeljstva jest iznalaženje novih namjena uz djelomične izmjene koje neće bitno narušiti njihova spomenička svojstva, a znatno bi poboljšala uvjete korištenja. U tom smislu je nužno i neophodno posebnim odlukama, pre-

porukama ili propisima osigurati prisustvo ovih objekata u svim prostornim planovima od države BiH, Federacije BiH, Kantona, pa do općine. Da bi se ove pretpostavke mogle realizirati, prioritetan zadatak svih službi zaštite naslijeđa u suradnji s prostornim službama i ministarstvima, bila bi jedna koordinirana aktivnost na inventarizaciji i valorizaciji tradicijskog stambenog fonda u Bosni i Hercegovini, naravno prije nego počne izrada prostornih planova na svim razinama. Na ovaj način bi se zainteresiranim investitorima i budućim korisnicima mogao predložiti fond narodnog graditeljstva kao korisna površina s kojom se može računati na određenom mjestu i pod određenim uvjetima.

Zaštitne intervencije na ovim objektima ponekad otežava i to što su oni u privatnom vlasništvu. Vlasnik objekta uglavnom nije u stanju ulagati vlastita sredstva, a i kada ih ulaže nastoji da izvođač one radove koji odstupaju od konzervatorskih načela i narušavaju izvornost i ljepotu objekta.

Problemi koji otežavaju zaštitu ovih spomenika kulture brojni su i raznovrsni. Poduzimanje brzih i efikasnih mjera zaštite od strane svih zainteresiranih i mjerodavnih institucija omogućit će da ovaj prevažan segment sveukupnog domaćajša nacionalne kulture preživi i bude ostavljen u naslijeđe budućim generacijama.

Propadanje narodnog graditeljstva dio je sveukupnosti i transformacija ljudske okoline i svijeta. Taj je proces stihijan i poprima razmjere etno-kulturne katastrofe, što je u biti rezultat tzv. "progresna čovječanstva". Posebna opasnost uopće za sve izražaje tradicijskih kultura je narastajući proces tzv. "svjetske globalizacije".

Obnova, sanacija i revitalizacija narodnog stambenog i drugog tradicijskog graditeljstva je produžetak njegova trajanja s nama, a prihvatanje njegova smisla i poruke je imperativ našeg vlastitog i nacionalnog kulturnog identiteta BiH.

Okrugli stol je po svojoj tematskoj supstanci kao i po formi i načinu njezine prezentacije apel i poruka kulturnoj, ali i svekolikoj drugoj javnosti za spas svih oblika narodnog naslijeđa koje je jedino univerzalno vezivno tkivo u ambijentu kulturne i civilizacijske različitosti.

Mijo Franković

Čestitke organizatoru Međunarodne likovne kolonije "Breške 2005"

Nakon završetka Kolonije i povratka kući, mnogi umjetnici, sudionici Kolonije, poslali su čestitke, e-mailom, telefonski i pismeno.

Objavljujemo slijedeće:

"Sretno smo stigli kući. Još jednom vam se zahvaljujemo na izvanrednoj organizaciji i toplom gostoprimstvu.

Želimo Vama i Vašim suradnicima, srdačnim i divnim ljudima zahvaliti i svim ostalima koji su nam otvorena srca pružili toplo i iskreno gostoprimstvo. Tako da ne možemo reći koji nam je dan bio ljepši i ugodniji.

Sa osobitim poštovanjem primite najiskrenije pozdrave iz Osijeka."

Nikola IVKOVIĆ i Josip KAREŽIĆ

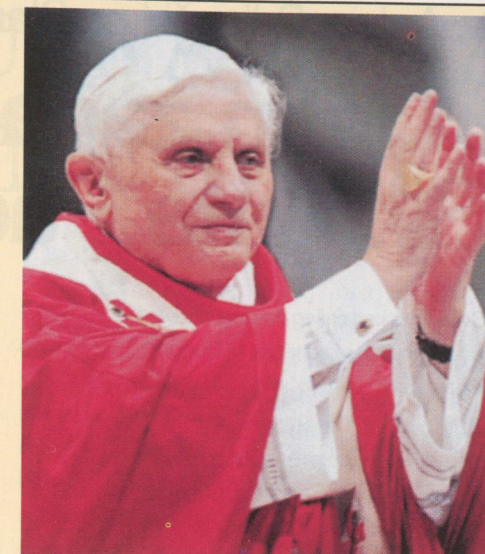
- "Dozvolite da vam se zahvalim na ugodno provedenom boravku na Koloniji. Vjerujem da i drugi sudionici osjećaju sličnu zahvalnost. Nadajući se da ste se oporavili od izvanrednih napora, ostajem s poštovanjem."

Verica Kulenović

PAPA: NEKA GLOBALNO SIROMAŠTVO POSTANE PROŠLOST

Ljudi iz najbogatijih zemalja trebali bi biti spremni prihvatiti teret smanjenja dugova najzaduženijim siromašnim zemljama te potaknuti svoje vođe da ispune data obećanja oko smanjenja broja siromašnih u svijetu, ističe Papa u poruci kardinalu O'Brienu

Papa Benedikt XVI. uputio je poruku nadbiskupu Edinburgha kardinalu Keithu Patricku O'Brienu u povodu skupa Make Poverty History (Neka siromaštvo postane prošlost) koji se održava u pripravi za summit skupine G8 (najrazvijenije zemlje svijeta i Rusija). Papa u svojoj poruci na engleskom jeziku, koju je potpisao državni tajnik Svete Stolice kardinal Angelo Sodano, pozdravlja sve sudionike skupa koji, kako je rekao Papa, "dijele zajedničku brigu za dobrobit milijuna naše braće i sestara pogođenih velikim siromaštvom". Papa u svojoj poruci ističe da bi ljudi iz najbogatijih zemalja trebali biti sprem-

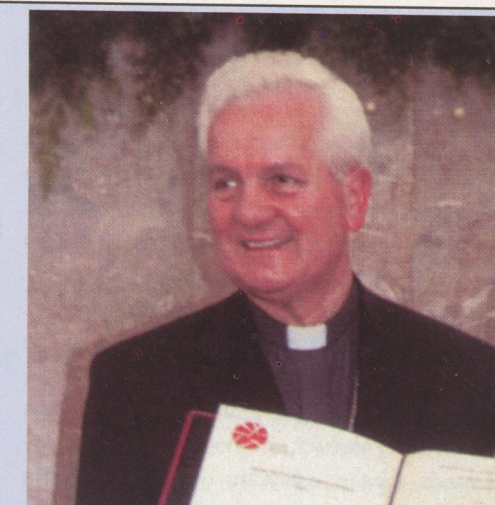
ni prihvatiti teret smanjenja dugova najzaduženijim siromašnim zemljama te potaknuti svoje vođe da ispune data obećanja oko smanjenja broja siromašnih u svijetu, posebno u Africi, do 2015. godine.

"Njegova svetost moli za sudionike skupa i za svjetske vođe koji će se uskoro okupiti u Gleneaglesu da odigraju svoju ulogu u jamčenju pravednije raspodjele zemljinih dobara", piše Papa. Na kraju svoje poruke Sveti je Otac izrazio goruću želju da "bič globalnog siromaštva jednoga dana bude prepušten prošlosti".

(kta/ika)

Biskupu Komarici nagrada za ljudska prava

Hrvatski biskup iz Banje Luke dr. Franjo Komarica, primio je 25. lipnja nagradu za ljudska prava "Franz-Werfel-Menschenrechtspreis" u povijesnoj crkvi sv. Pavla u Frankfurtu na Majni, koju je uručila njemačka zaklada "Zentrum gegen Vertreibungen" (Centar protiv progona) u nazočnosti velikoga broja uglednika iz društvenog, političkog i crkvenog života. Nagradu je u ime zaklade uručila Erika Steinbach koja se također obratila nazočnicima. Pozdravnu riječ uputila je i nadgradonačelnica Frankfurta Betra Roth istaknuvši kako u gradu Frankfurtu trenutačno žive pri-

padnici 160 nacija koji su se toga dana u sklopu Dana kultura u Frankfurtu predstavili svojim posebnostima.

Nakon primanja nagrade, prigodno predavanje pod nazivom "Domovinsko pravo: iluzija ili stvarnost?" održao je mons. Komarica.

Spomenuta zaklada nagrade dodjeljuje zaslužnim pojedincima, inicijativama i skupinama koje djeluju na afirmaciji ljudskih prava.

Međunarodna konferencija "Izazov novog kulturnog dijaloga u kontekstu globalizacije"

Međunarodna konferencija "Izazov novog kulturnog dijaloga u kontekstu globalizacije" održana je u Sarajevu u organizaciji Papinskog vijeća za kulturu (Vatikan) i Hrvatskog kulturnog društva Napredak, od 7. do 10. srpnja tekuće godine.

Na konferenciji je sudjelovalo oko 60 predstavnika iz 15 zemalja Mediterana i Jugoistočne Europe, a među njima i nekoliko biskupa, nuncija, predsjednika kulturnih društava, instituta itd.

Napose treba istaknuti kako je na konferenciji sudjelovao i predsjednik Papinskog vijeća za kulturu uzoriti kardinal Paul Poupard, kao i uzoriti kardinal Vinko Puljić, nadbiskup Vrhbosanski.

Svečano otvaranje konferencije bilo je u petak, 8. srpnja u 9.30 sati na Vrhbosanskoj katoličkoj bogosloviji, gdje je konferencija i održavata. Na svečanosti otvaranja konferencije bili su i mnogi uglednici iz javnog života Bosne i Hercegovine, a među njima i član Predsjedništva BiH Ivo Miro Jović.

Izbor tema kao i imena sudionika dovoljan su jamac i pokazatelj važnosti ovog međunarodnog skupa, zasigurno jednog od najvažnijih koji su se organizirali u Bosni i Hercegovini u posljednje vrijeme.

Navest ćemo samo neke od tema konferencije: Temelji teologije dijaloga; Dijalog sa svijetom nevjernika: Zapad i sekularizacija; Dijalog sa svijetom nevjernika: Istok i komunistički ateizam; Korisni instrumenti za kulturni dijalog u kontekstu globalizacije itd.

Ovom prigodom je predstavljena knjiga kardinala Paula Pouparda Gdje je tvoj Bog?, koja ovih dana izlazi iz tiska u nakladi HKD Napredak. Također je u petak, 8. srpnja u Domu vojske održan i svečani koncert Napretkovih stipendista.

Službeni jezici na konferenciji bili su francuski i talijanski.

Vanja Gavran

Prof. dr. Franjo Topić, predsjednik HKD Napredak

Konferencija je značajna prije svega što se održava u Sarajevu i što se BiH ponovno stavlja u određeno medijsko središte jer su na konferenciju došli ljudi iz 13 zemalja na čelu s kardinalom Poupardom. Moja je želja da s ovog događaja svi sudionici ponesu pozitivna

saznanja i iskustva jer unatoč svim problemima i poteškoćama kod nas u BiH ima dosta pozitivnog.

Za Napredak je organiziranje ove konferencije čast. Htjeli mi to ili ne htjeli, svi smo uključeni u proces globalizacije. No drugo je

pitanje kako ćemo se u tome snaći. Završit ćemo s Napretkovim motom:

"Ako ne možemo nekome život produžiti, možemo ga uljepšati".

Vjerojatno će i ova konferencija tome pridonijeti.

PODMILAČJE 2005.

Najveće svetište Sv. Ivana Krstitelja u Europi

Uoči blagdana sv. Ive u Podmilačju se okupilo na tisuće vjernika iz svih krajeva BiH, RH kao i iz drugih zemalja Europe. Misno slavlje je predvodio vrhbosanski nadbiskup Vinko kardinal Puljić, uz koncelebraciju provincijala Franjevačke provincije Bosne Srebrene fra Mije Džolana, župnika fra Zorana Mandića i tridesetak svećenika.

Na sam blagdan, 24. lipnja bilo je gotovo 40.000 vjernika, među njima i skupina iz Amerike i Australije. Velik broj hodočasnika je ostao cijelu noć u Podmilačju. Župnik župe Podmilačje i upravitelj svetišta sv. Ive fra Zoran Mandić izrazio je radost što su ovo svetište posjetili vjernici diljem Europe, Amerike i Australije. Misno slavlje je predvodio fra Šime Bilokapić, uz koncelebraciju tridesetak svećenika.

U tom svetištu, koje potječe iz 14. stoljeća, godinama su se događala duhovna i tjelesna ozdravljenja te je ono postalo mjestom molitve i okupljanja ljudi svih vjera i nacija. Iako je 1993. do temelja porušeno, Svetištu svetog Ive vraća se značenje koje je imalo prije rata.

Tradicionalno-sv. Ivi u Podmilačje hodočaste vjernici iz Tuzle i svih župa Tuzlanskoga dekanata, predvođeni svojim svećenicima.

PATRONI RKT ŽUPA U TUZLANSKOME DEKANATU U MJESCU LIPNJU, SRPNJU I KOLOVOZU:

- Sveti Ante Padovanski, 13. lipnja, župa: Driječ i Lukavac,
- Sveti Ivan Krstitelj, 24. lipnja, župa Živnice,
- Sveti Petar i Pavao, 29. lipnja, Tuzla
- Sveta Ana, 26. srpnja, župa Par Selo,
- Uznesenje BDM - Velika Gospa, 15. kolovoza, župa Breške.

Sv. Anto u Driječ i na Staroj Majevici

Četiri zadaće iz škole Sv. Ante Padovanskoga

Sveti Anto kod našeg čovjeka izaziva uvijek novu ljepotu življenja u zajedništvu s Bogom. To se i ove godine na poseban način dogodilo u Driječi. Misi je pribivao veliki broj župljana iz Driječe kao i mnogi dobri ljudi sa strane kao i rodbina i prijatelji pokojnih branitelja koji su dali svoje živote na području jedne od najljepših bosanskih župa i na mjestu kako reče jedan od župljana "gdje Drenčaci vole najviše svetoga Antu na cijelome svijetu".

Misno slavlje je predvodio župni vikar iz Tuzle fra Marko Lovrić koji je naglasio kako sveti Anto nije bio netko stran nego jedan od nas. Fra Marko je naglasio četiri stvarnosti iz života svetoga Ante: Sveti Anto je bio živi Evanđelistar, otvoreno Sveto pismo; Pokora - sve je ljude pozivao na pokoru i bio je blag prema grešnicima kao Isusovim prijateljima; produžena ruka Isusa Krista u svakom trenutku svoga postojanja, i na četvrtom mjestu Euharistija. Fra Marko je svoje razmišljanje završio riječima: "Neka nam ove četiri skromne zadaće iz škole Svetoga Ante, koje se međusobno prožimaju, ne budu teške: ako uistinu postanemo prijatelji evanđelja i euharistije, vratimo li se pokori i molitvi - biti stvarna produžena ruka Isusa Krista".

Nakon mise uslijedila je molitva za pokojne branitelje ispred spomenika, potom i polaganje vijenaca za pokojne branitelje. Zanimljivo je da i ovaj put hrvatski političari nisu došli odati poštovanje onima koji su dali najviše što su imali za slobodu ovih prostora čak što više dali su sve što su imali - svoj život.

Domaćin fra Marko Kobaš je tko zna po koji put već pokazao svoje toplo gostoprimstvo i počastio je mnoge goste.

U popodnevnom satima je također slavljena sveta misa na Staroj Majevici uz koncelebraciju fra Mladena Jožića, župnika iz Brežaka i njegova vikara fra Berislava Kalfića. Misno slavlje je također predvodio fra Marko Lovrić.

Molitva za pokojne branitelje

Riječ A. Kneževića

Sveta misa na Staroj Majevici

GRADNJA FILIJALNE CRKVE ŽUPE DRAGUNJA U ČANIĆIMA

Vrijedni i vjerni vjeri svojih otaca vjernici u Čanićima grade novu filijalnu crkvu veličine 12 x 10 m.

Radovi su otpočeli 28. svibnja 2005. godine kada je župnik Dragunje vlč. Marijan Brkić blagoslovio kamen temeljac i početak gradnje. Ove se godine planira stavljanje pod krov i kompletna izgradnja zvonika. Završetak radova i blagoslov je planiran na blagdan Gospe Žalosne (patron filijale Čanići) 16. rujna 2006. godine, kada će posvetu crkve, obaviti naš nadbiskup i kardinal Vinko Puljić.

Do sada su mještani Čanića bez ičije pomoći prikupili 45.000,00 KM.

Smatramo važnim istaći i ljude od pov-

jerenja u crkvenom odboru Stjepan Filipović - predsjednik, Jozo Perić, Nikola Tadić, Stjepo Jurić i Božo Perić, članovi, a sve ovo ne bi moglo ići bez maticarke pokretača svih radova u župi Marijana Brkića.

Gradevinskom odboru isto pripadaju angažirani mještani koji rade u inozemstvu g. Ivo Jurić i Željko Tadić koji su najjača karika za prikupljanje sredstava od mještana koji rade u inozemstvu.

Ovaj angažman Čanićana je za svaku pohvalu i primjer drugima, "sve se može kad se ljudi dogovore". Nadamo se da ćemo i ubuduće sa zadovoljstvom pisati o ovakvim i sličnim primjerima naših okolnih župa.

Zvonko BOSANKA

KULTURNA ZBIVANJA UZ SVETKOVINU SV. PETRA I PAVLA

Ne može se sa sigurnošću odrediti kada su franjevci došli i nastanili se u Solima, ali je zato u povijesnim izvorima sačuvano da na području župe Soli još 1548. godine postoji samostan s crkvom posvećen svetom Petru.

Od tih vremena pa sve do danas, apostoli sveti Petar i sveti Pavao su zaštitnici naše župe i ovoga grada.

Dane koji su prethodili proslavi blagdana svetih Petra i Pavla (29. lipanj) obilježila je manifestacija "PETROVO U TUZLI" u sklopu koje je tuzlanskoj publici ponuđen bogat i raznovrstan kulturni program.

Glazba, pjevanje i pisana riječ su činili sadržaj Petrovih dana u našem gradu, ali su također na najbolji mogući način oslikali višestoljetnu djelatnost franjevača na tlu današnje Bosne i Hercegovine.

Večer klapskog pjevanja

Gostovanjem klape "Hrvoje" iz Mostara započelo je obilježavanje dana sv. Petra u Tuzli.

Klupa "Hrvoje" djeluje u sklopu istoimenog Hrvatskoga glazbeno-pjevačkog društva. S radom je započela krajem 1990. godine. Do sada je zabilježila preko osam stotina nastupa po Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Italiji, Njemačkoj, Švicarskoj i Sjedinjenim Državama. Klupa broji osam članova (Pavo Sušac, Živko Ključić, Ivica Rozić, Vitimir Dugandžić, Anđelko Glibić, Mirko Golemac, Franjo Šandrć i Dragan Filipović), a njezin je voditelj g. Vitimir Dugandžić. Na njihovu se repertoaru nalaze izvorne dalmatinske klapske pjesme, hrvatske narodne i domoljubne pjesme, zabavne pjesme, pjesme duhovnoga karaktera te klasične kompozicije za muški zbor. Krugu njihova dosadašnjeg rada jest i nosač zvuka pod nazivom "Pjesmo moja hercegovačka" snimljen 2001. godine.

Gosti su se tuzlanskoj publici predstavili cjelovečernjim koncertom. Iako zvuci Mediterana i nisu odveć bliski ovom podneblju, Tuzlaci su ipak uživali u svakom trenutku koncerta. Tomu u prilog najbolje govore zadovoljna lica i plesak na kraju. **Koncert je održan 18. lipnja u dvorani Tuzlanskoga kazališta.**

"Svjetlo riječi" u Tuzli

... U splitskoj luci, pod udarima bure,
fra Matija, umoran, sjedi na bisagama
prepunim papira i čeka brod za Mletke...

... Zna da je upao iz opaka turskog zuluma
u mletačku podmuklost, ali nemari ništa.

Što mu se može desiti kad nosi sa sobom
NAUK KRSTJANSKI...

... On hoće da tiska te svoje knjige, tamo,
u dalekim Mlecima, za svoj nepismen
narod...

U oratoriju Franjevačkog samostana je 21. lipnja održana promocija Nakladničke kuće "Svjetlo riječi". Promotori su bili fra Marijan Karaula i gospodin Željko Ivanković.

Fra Marijan Karaula je napravio povijesni pregled nakladničke djelatnosti kod franjevača, a posebno se osvrnuo na list "Svjetlo riječi". Istaknuo je kako je list u travnju 1983. godine pokrenula grupa entuzijasta franjevača. List je danas postao prava obiteljska revija i bavi se religioznim, kulturnim, društvenim i političkim temama. Tijekom proteklih dvadesetak godina stekao je širok krug poštovatelja, ali i osporavatelja.

Poštovatelji lista su uvijek cijenili njegovu istinoljubivost i odanost prema domovini Bosni i Hercegovini i vrednotama hrvatskoga naroda u njoj, njegovu dijalošku otvorenost i poštovanje prema svima koji su različiti.

Upravo je to, uz opiranje jednodušju i manipulaciji ljudima, najviše smetalo njegovim osporavateljima.

Treba napomenuti i to da je za svoj dugogodišnji rad fra Marijan Karaula početkom svibnja nagrađen nagradom za životno djelo od strane Hrvatskog društva katoličkih novinara.

Drukčiji je pristup u predstavljanju "Svjetla riječi" zauzeo književnik i književni kritičar, g. Željko Ivanković. On je prije svega nabrojao naslove koje drži na policama u svome domu, naslove koje rado čita. Također je pokušao pojasniti zašto bi svaka obitelj ili pojedinac trebali imati ili čitati dotične naslove, bilo da je riječ o povijesti, jeziku i književnosti ili teologiji.

Nakladnička kuća "Svjetlo riječi" za ovu je promociju osigurala i prigodan popust na sva svoja izdanja tako da su ljubitelji knjige mogli po pristupačnim cijenama nabaviti kvalitetne autore i naslove.

... A mi, u pismeno doba, u moć kakvih knjiga još da vjerujemo,

u kakve zlatne Mletke da krenemo na put...
(stihovi: Nikola Miličević, fra Matija Divković 1611.)

Večer poezije "AVE MARIA"

Postoje najmanje dva razloga zbog kojih je večer poezije čiji je domaćin bio Franjevački samostan u Tuzli ponijela naziv "Ave Maria".

Govoreći o prvome moramo se vratiti mjesec dana unatrag kada je u istom prostoru priredena večer poezije pod nazivom "U sjeni transcendencije" u čast pokojnoga pape Ivana Pavla II. Svima nama dobro je poznat njegov stav, njegova odanost i privrženost molitvi Blaženoj Djevici Mariji a koji su se najbolje očitovali njegovim riječima TOTUS TUUS (lat. sav tvoj). Gledajući iz te perspektive ova je književna večer bila logičan nastavak prošle.

Drugi razlog treba tražiti u činjenici da se ovih dana u organizaciji HKD "Napredak" održavala šesta po redu Međunarodna likovna kolonija "Breške 2005". Ljudi u Napretku se nisu tijekom trajanja Kolonije ograničili samo na likovno stvaralaštvo već su nastojali iz zaborava izvući određena kulturno-povijesna bogatstva ovoga prostora. Jedno od njih je i kapela Gospe Lipničke. Taj je lokalitet najbolji pokazatelj stoljetne prisutnosti i raširenosti štovanja Blažene Djevice Marije na ovim našim prostorima.

Gosti književne večeri su bili sarajevska glumica, gospođa Nada Đurevska te studenti ADU Tuzla Irfan Kasumović i Šaban Mujkanović. U njihovoj su se interpretaciji mogli čuti stihovi Vladimira Nazora, Tina

Ujevića, Đure Sudete, Jeronima Kornera i Alekse Kokića.

Tradicionalnim i klasičnim kompozicijama posvećenim Mariji večer su upotpunili sopranistica **Vedrana Šimić uz pratnju prof. Zrinke Andrejaš** na orguljama i mr. **Elvisa Sivčevića** na gitari, te "Iuventus Salinarum", mješoviti zbor Franjevačke mladeži Tuzla pod ravnanjem g. Zlatka Špoljarevića.

Kolaudacija orgulja

Orgulje imaju svoju povijest, dugu više od dvije tisuće godine. Kraljica glazbala kako ih je nazivao Mozart po prvi put dolazi u Bosnu početkom XIX. stoljeća. Samostani u Fojnici, Kreševu i Kraljevoj Sutjesci njihovi su prvi ponosni vlasnici.

Tuzlanske je orgulje izgradio majstor Franc Jenko 1961. godine.

Franjevački samostan je 27. lipnja upriličio kolaudaciju orgulja. Te je večeri na njima koncertirao **g. Pavao Mašić**, a gost večeri je bila **sopranistica Vedrana Šimić**.

Gospodin Pavao Mašić je rođen 1980. godine u Šibeniku. Godine 1999. je upisao studij orgulja na Muzičkoj akademiji u Zagrebu.

Tijekom studija osvaja više državnih i međunarodnih nagrada. Redoviti je sudionik seminara posvećenih orguljaškoj interpretaciji. Iza sebe ima velik broj solističkih i komornih nastupa u Hrvatskoj i inozemstvu. Od 1999. godine orguljaš je crkve sv. Marka u Zagrebu.

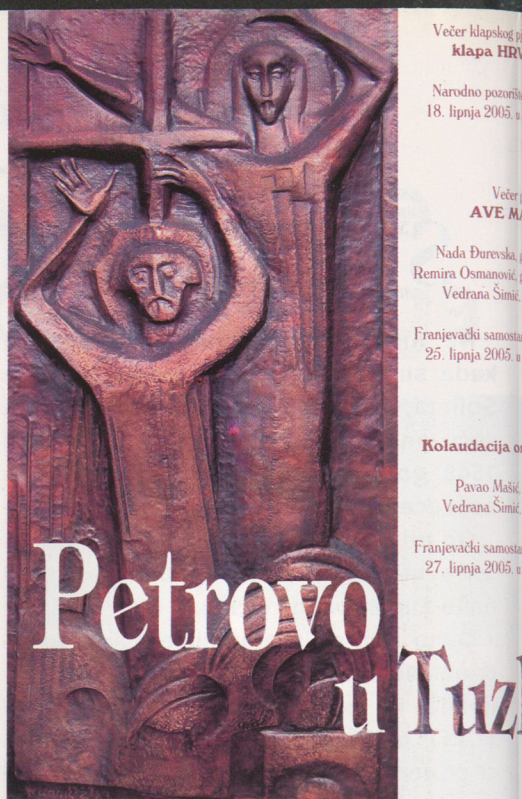
Ljudski je glas također moćan instrument. U to nas je uvjerila naša sopranistica, gospodica Vedrana Šimić. Tuzlanska se publika zna veseliti njezinu nastupu i to pokazuje pri svakom susretu s ovom sjajnom mladom umjetnicom.

Ovim su koncertom završeni Petrovi dani u Tuzli, ali samo kada su kulturna dešavanja u pitanju. Duhovni će sadržaji imati svoj vrhunac

29. lipnja na blagdan svetih apostola Petra i Pavla.

Franjevački samostan je u proteklih desetak dana uistinu bio središte kulturnog života našega grada. Kroz samostanski prostor prošli su brojni i vrsni književnici, glumci, pjevači, pjevačke skupine i glazbenici. Koliko našim sugrađanima nedostaju ovakvi sadržaji najbolje pokazuje njihov odziv.

Ivica KOVAČEVIĆ

PETROVO U TUZLI

Nakon bogatih sadržaja koji su se nudili svim ljudima Tuzle kako katolicima tako i svima onima koji su prijatelji lijepoga, prijatelji kulture glazbe, pisane riječi Petrovo 2005. je uistinu u potpunosti bilo lijepo organizirano i dočekano. Misno slavlje na blagdan apostolskih prvaka predvodio je fra Ivan Šarčević, dekan i profesor Franjevačke teologije u Sarajevu uz nazočnost fra Zdravka Anđića, gvardijana, dekana vlač. Pere Iličića i svih drugih svećenika tuzlanskog kraja.

Točno nakon 14 godina nakon Mlade mise fra Franje Martinovića, koja se slavila na crkvištu tj. gdje je bila stara tuzlanska crkva, proslavila se svetkovina sv. Petra i Pavla u Tuzli. Organizirana je svečana procesija od samostanske crkve do crkvišta gdje se uistinu uživalo u hladovini drveća i uz pjesmu Zbora sv. Petra i Pavla.

Uz svoje svećenike misi je pribivalo i veliko mnoštvo svijeta iz okolnih župa a svakako je pristigao i veliki broj ljudi iz Hrvatske i inozemstva. U ljepoti Božjih darova se uistinu moglo uživati, a fra Ivan je sve prisutne pozvao da budu širitelji dobrote i radosne vijesti poput apostolskih prvaka. Nakon mise uslijedilo je i narodno veselje i zablještile su prekrasne narodne nošnje kao u dobra stara vremena.

MARKO LOVRIĆ
Foto: M. Antunović

PROPOVIJED FRA IVANA ŠARČEVIĆA

Uvod

Danas nam se, braćo i sestre, postavlja pitanje naše vlastite vjere, pitanje vjerničkoga identiteta i pitanje koliko smo mi stvarno Isusovi učenici. Procesijom smo učinili javnu ispovijed naše vjere u gradu koji, unatoč poteškoćama, jest jedan od gradova koji nastoji propagirati dijalog, zajedničko življenje različitih ljudi u ovoj našoj zemlji. Zato se nama na ovu svetkovinu dvojice velikana postavlja pitanje našeg vlastitog vjerničkog identiteta, a nama se, kao i njima, postavlja pitanje *tko je za nas Isus Krist?*

Braćo i sestre

Pokušajmo razmišljati *što to Bog od nas traži?* Preispitajmo vlastiti poziv svoga kršćanskog identiteta! Zar mislimo da nama Isus ne postavlja isto pitanje: *što kažu moji susjedi za mene: tko sam ja?*

Meša Selimović napisao je u svojim *Sjećanjima: otkako mi je vjeroučitelj, Drago Dujmović, kazao o Njemu, o Isusu iz Nazareta, otada za mene ne postoji veća moralna veličina koja je prošla ovom zemljom unatoč svim devijacijama kršćanstva*. Kakvu sliku o Isusu dajete vi pred onima s kojima živite? Jeste li vi vjernici samo na papiru ili skriveni vjernici? Tko su uopće vaši uzori u životu? Obično smo mi ti koji uvijek tražimo nešto od Boga, ali sada Bog traži od nas, a mi nemamo vremena zastati da vidimo što to Bog ponovno od nas traži? Tko su to nama uzori u životu?

Pogledamo li u naš svagdašnji život vidjet ćemo da smo mi skloni tzv. negativističkim uzorima: kad drugi lažu, kažemo da i mi možemo lagati, drugi krađu i mi možemo krasti... Kad je tako, postoji li onda mogućnost da nama ovi veliki ljudi postanu uzorom? Hoćemo li se ikada odrediti za vjeru? U kakvog Boga mi vjerujemo, tko je naš Bog?

Je li to plemenski Bog, Bog folklor? Pogledajmo čitavu ovu zemlju, našu domovinu Bosnu i Hercegovinu, prepunu kolektivnog plemenskog Boga i Boga folklor. Zar se i kod nas katolika često ne misli da ćemo vanjskim manifestacijama pokazati kako smo mi veliki vjernici ili naši susjedi, misleći da će pojačavajući ezan spustiti nebo na zemlju, kao da tako postajemo bolji ljudi? Kamo god se okrenemo svagdje je religija, a Bog postaje sve više gluh na naše

molitve, kao da je iščezao iz naše svakodnevnice.

Danas, na svetkovinu prvih kršćana, prvih Isusovih učenika, Petra i Pavla, pogledajmo kakvi su njihovi životi bili, mogu li oni nama biti uzorom i možemo li od njih nešto naučiti!?

Petar običan i jednostavan čovjek poručuje nam da ne mislimo da se Bog posvetio samo svećenicima, časnim sestrama ili nekim "dobrim ljudima", kao da u mom životu nema što tražiti, kao da Bog ima drugog važnijeg posla od mene i kao da sa mnom nema nikakav plan.

Petar je bio običan, jednostavan ribar, koji se oduševio i prihvatio Isusov poziv, i On i njegov brat, i krenuli su za Isusom. Ipak, da nije bilo Isusova križa, odnosno da nije doživio vlastitu bijedu, vjerojatno nikada ne bi povjerovao u Boga. Znamo da Petar nije razumio Isusov govor o opraštanju, na gozbu ljubavi donio je mač, a ipak, oduševljeno je rekao: Gospodine, poći ću kamo god ti budeš. Bio je, kao što smo često i mi u životu, braćo i sestre, jak na riječima ali pred poteškoćama slab. Zatajio je svog prijatelja pred običnom sluškinjom, denuncirao pijetlovim pjevom, kao što smo i mi nekada denuncirani našom bijedom. Ali mi to ne želimo priznati, nego idemo dalje uvjereni kako smo za Isusa odmah podnijeli sve što treba.

U predaji stoji kako je Petar pri kraju života došao u Rim za vrijeme Neronova progonstva da odgovara za svoje čine: što je nasljedovao Isusa. Kad je u strahu i bijegu postavio Gospodinu pitanje, kako to u svojoj knjizi s istoimenim naslovom piše Henryka Sienkiewicz, "Quo vadis Domine?", Isus mu je odgovorio s istim pitanjem: kamo to ti ideš prijatelju? To je, braćo i sestre, pitanje koje nam postavlja Bog Isus Krist: kamo ideš prijatelju? Zar si se umorio činiti dobro, podnijeti muku za istinu? Zar si se umorio i uplašio živjeti za čestit i pošten život? Kamo ideš iz ove zemlje, iz svoje obitelji? Kamo bježiš od čestita i poštena života?

Za razliku od Petra **Pavao** je čitav život bio pravovjerman intelektualac, pripadao visokom sloju, govori se da je pripadao velikoj priznatoj židovskoj školi, Gamaliellovoj školi. Čovjek koji je mislio da pravo vjeruje, mislio je da na grijehu drugih ljudi može rasti kao čovjek. I što mu se dogodilo? Stigao je do Damaska, do one kritičke nulte točke svoga života. A što se dogodilo? Vjerojatno je jednom morao pogledati u oči žrtvama koje je progonio i ubijao, i tada je uočio u onima koje nije podnosio, duboku čežnju za zagrljajem. Prepoznao je u njihovim očima veliku tajnu: da je Bog prisutan u svakom čovjeku! Tada je pao iz svoje pravovjernosti, nestalo ga je, oslijepio je. Tada je susreo Gospodina i riječi: zašto progoniš mene, Boga u drugim ljudima? I mi, braćo i sestre, često u životu mislimo da ćemo uklanjanjem onih koji nas ne podnose postati bolji ljudi i vjernici, od

obitelji pa nadalje: ako se popravi moj muž - ja sam dobra vjernica; kad bi moja žena bila bolja, kad bi moja djeca bila bolja i mi bismo bolji bili. U mom gradu, kad ne bi bilo ovih balija, mi bismo bili sjajni; kad ne bi bilo četnika, ustaša...

Iako nesreća često dolazi izvan nas, sigurno je da grijehom drugoga i uklanjanjem nesreće koja dolazi sa strane mi nećemo postati bolji jer pitanje dobrote stoji izvan granica ove zemlje. Pavao je ipak mislio: moja će vjera rasti, samo treba ukloniti kršćane!

Mi živimo stalno konstatirajući sebi da za našu dobrotu treba ukloniti sve one koji nam smetaju. Pavao je doživio taj brodolom jer je u očima onih koji su drugačije vjerovali prepoznao čežnju za zagrljajem, za ljubavlju, za apsolutnim, za Bogom. Ne možemo vjerovati u Boga poništavajući druge ljude.

Zato se obraćenje koje vidimo na Pavlu događa na dva načina: ondje gdje mislimo da smo najbolji i ondje gdje počinjemo voljeti ono što mrzimo.

Završavajući ovu propovijed okupljeni ovdje zajedno na svetkovinu dvojice apostola i zaštitnika ove župe, samostana i ovoga grada nemojte se predati vjerovati u dobro. Moramo poput ove dvojice velikana uzeti Isusa za svoga sugovornika i hoditi ovim gradom i ovom zemljom uzdignute glave. Moramo povećavati krug dobrote oko nas. Budemo li stalno za svoju nemoć i krivnju i grijeh tražili krivce u drugima od nas nema vjernika. Moramo izgraditi svoj identitet koji neće biti identitet kukavica i malovjernika, ali ni onih vjernika koji misle da su samo oni na pravom putu. Moramo, poput Petra, postati stijene svim ljudima. U obitelji moramo postati oni ljudi na koje će se naši ukućani moći osloniti a ne da im budemo teret. Moramo - u svakoj svojoj obitelji, župnoj, općinskoj, gradskoj, županijskoj zajednici, u ovom društvu - biti ljudi čvrsti kao stijene na koje se može osloniti a ne oni kojih se treba kloniti i kojih se treba strašiti. Pogledajmo kako ima smisla ponovno biti kršćanin i nemojmo skrivati evanđelje za one trenutke kad smo u crkvi ili za one trenutke kada nam teško dođe u životu. Neka nam po zagovoru apostola svetoga Petra i Pavla Bog u tome pomogne.

ŠKOLSKA 2004/2005. GODINA U OSNOVNOJ ŠKOLI KŠC "SVETI FRANJO" TUZLA

Nastava u školskoj 2004/2005. godini započela je 6. rujna 2004. godine za učenike od drugoga do osmoga razreda, a za prvačice 11. rujna 2004. godine. Ove školske godine primjenjivao se devetogodišnji obvezni odgojno-obrazovni sustav prema novom nastavnom planu svih Katoličkih školskih centara u Bosni i Hercegovini.

Dan škole obilježen je 4. listopada 2004. godine. Obilježavanje je započelo Svetom misom koju je predvodio mr. Ivica Mršo, profesor filozofije na Katoličkoj teologiji u Sarajevu.

Nakon Mise uslijedilo je fotografiranje svih učenika škole, a zatim sportska natjecanja u dvorani i sportskom terenu u dvorištu škole.

Kao i protekle tri i ove godine je obilježen **Dan kruha** - Dan zahvalnosti za plodove zemlje. U školskoj dvorani je postavljena izložba plodova zemlje, kruha, krušnih proizvoda i različitog sjemenja. Također je postavljena i izložba učenikovih likovnih i literarnih radova. Nakon izložbe kruh je darovan Narodnoj kuhinji "Imaret" u Tuzli, a kolači štitičenicima Doma za djecu bez roditeljskog staranja u Slavinovićima.

Učenici Osnovne škole "Sveti Franjo", članovi brojnih sekcija, koji su postigli zapažene rezultate na natjecanjima organiziranim školske 2003/2004. godine, nagrađeni su **jednodnevnim izletom u Travnik**. Izlet su organizirali Školska udruga Prijatelji Katoličkog školskog centra "Sveti Franjo" i Osnovna škola.

Učenici su posjetili kuću nobelovca Ive Andrića, Zavičajni muzej te Katolički školski centar "Petar Barbarić".

U organizaciji Crvenoga križa općine Tuzla u Osnovnoj školi "Sveti Franjo" održano je **7. općinsko natjecanje iz oblasti "Svjesnost o postojanju mina i drugih neeksplozivnih ubojitih sredstava"**.

Deseta obljetnica katoličkih škola je obilježena 13. studenoga 2004. godine u KŠC-u "Sveti Josip" u Sarajevu. Proslava je započela Svetom misom u crkvi Kraljice svete krunice u 10.00 sati. Sveto misno slavlje predvodio je nadbiskup vrhbosanski Vinko kardinal Puljić.

Nakon Svete mise slijedila je Svečana akademija u osmišljavanju koje su sudjelovali i učenici i djelatnici Katoličkog školskog centra "Sveti Franjo".

U četvrtak 23. prosinca 2004. godine u sportskoj dvorani KŠC-a održana je **Božićna prired-**

DJELATNICI ŠKOLE

DIREKTORICA I UČENICA GENERACIJE

ba s prigodnim programom kojega su priredili učenici i nastavnici Osnovne škole i Opće gimnazije. Mogli su se čuti tamburaši, zbor, vidjeti igrokazi članova dramske sekcije i još mnogo toga što se kroz prvo polugodište radilo u našem Centru.

Nakon priredbe organizirana je prodajna izložba radova učenika od I. do IV. razreda osnovne škole. Prikupljeni novac iskorišten je za potrebe osuvremenjivanja nastave i nabavku didaktičkog materijala.

U OŠ "Sveti Franjo" je 18. veljače 2005. godine održano **Općinsko natjecanje iz engleskog jezika**. Sudjelovalo je 60 učenika iz 20 tuzlanskih osnovnih škola. Učenici naše škole s nastavnicom Marinom H. Avdić postigli su izvanredan uspjeh:

1. mjesto Ina H. Avdić VIII-b
2. mjesto Sandro Ibršimović VIII-b
3. mjesto Danijel Jahić VIII-a

Ekipa Osnovne škole "Sveti Franjo" proglašena je najuspješnijom na području općine Tuzla.

U Pedagoškom zavodu Tuzla 07. ožujka 2005. godine održano je **Županijsko natjecanje iz engleskog jezika**. Sandro Ibršimović VIII-b i Danijel Jahić VIII-a osvojili su 4. mjesto i plasirali se na federalno natjecanje koje je održano u Sarajevu 26. ožujka 2005. godine. Danijel je osvojio 14. mjesto, a Sandro izvrsno 4. mjesto.

U Osnovnoj školi "Pasci" 02. travnja 2005. godine održano je **Općinsko natjecanje iz fizike**. Učenici VIII. razreda ekipno su osvojili 1. mjesto, a pojedinačni rezultati su sljedeći:

TAMBURAŠKA SEKCIJA

MAJČIN DAN

1. mjesto Sanja Marković VIII-c
2. mjesto Ina H. Avdić VIII-b
4. mjesto Dragana Lukić VIII-c

Voditelj ekipe bio je nastavnik Ivica Stjepić.

U Osnovnoj školi "Pazar" 03. travnja 2005. godine održano je **Općinsko natjecanje u prezentaciji portfolija PROJEKT GRADANIN**. Ekipa naše škole je osvojila 3. mjesto kao i nagradu za najbolji istraživački rad. Voditelj ekipe je bio prof. Saša Nišandžić.

U Katoličkom školskom centru "Sveti Franjo" 09. travnja 2005. godine je održano **općinsko natjecanje u pružanju prve pomoći**. Sudjelovale su 32 natjecateljske ekipe osnovnih i srednjih škola s područja općine Tuzla, te tri gostujuće iz Novog Sada, Banja Luke i Doboja. Treće mjesto je osvojila Osnovna škola "Sveti Franjo". Voditeljica naše ekipe bila je nastavnica Željka Jahić.

U OŠ "Mejdan" 16. travnja 2005. godine održano je **općinsko natjecanje iz matematike**. Na županijsko natjecanje su se plasirali sljedeći učenici: Mario Tadić VI-a, Anja Klis VII-c, Ina H. Avdić VIII-b, Danijel Jahić VIII-a. Voditeljica ekipe bila je nastavnica Mila Dešić.

U Osnovnoj školi "Hasan Kikić" u Gračanici je održano **županijsko natjecanje iz fizike**. Učenica Ina H. Avdić VIII-b osvojila je 3. mjesto i plasirala se na federalno natjecanje na kojemu je zauzela 12. mjesto.

U Osnovnoj školi "Pazar" u Tuzli održano je **općinsko natjecanje klubova mladih tehničara**. KMT naše škole je nastupio u sljedećim disciplinama: izložba radova iz nastave tehničkoga odgoja, izložba radova klubova mladih tehničara, telekomunikacije, raketni modeli, modeli aviona, zmajevi i baloni. Osvojena su tri 1. mjesta, jedno 2., dva 3. i jedno 6. mjesto. Svi učenici i radovi su izborili plasman na županijsko natjecanje. Voditelj ekipe bio je nastavnik Žarko Marković.

U "Prvoj osnovnoj školi" u Živinicama održano je **županijsko natjecanje klubova mladih tehničara**. Naša škola se predstavila sa sedam tehničkih radova. Ostvareni su sljedeći rezultati: dva 1. mjesta, jedno 2. mjesto, 1. četvrt mjesto i dva 5. mjesta. Učenici su se plasirali na federalno natjecanje koje je održano u

Goraždu koncem svibnja. Osvojeno je jedno 2. mjesto, jedno 5. mjesto i jedno 7. mjesto. Učenici Osnovne škole "Sveti Franjo", i to nižih razreda, priredili su povodom **Majčina dana** prigodan program pod nazivom "Djecu ne donose rode". Bila je to čestitka majčici za Njen dan!

U "Prvoj osnovnoj školi" u Srebreniku 14. svibnja 2005. godine je održano **županijsko natjecanje iz oblasti ekologije**. Naša škola se predstavila projektom "Recikliranje - karta za budućnost". Osvojeno je 5. mjesto u konkurenciji 27 osnovnih škola. Voditeljica ekipe bila je prof. Maja Podanin.

Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta i Pedagoški zavod Tuzla su u povodu obilježavanja Dana policije 22. svibnja raspisali **natječaj iz oblasti likovnog i literarnog stvaralaštva**. Natječaj je bio otvoren od 15. 04. do 05. 05. 2005. godine. U konkurenciji 225 pristiglih likovnih radova učenica VIII-b razreda Ina H. Avdić je osvojila 2. nagradu i novčani iznos od 60,00 KM.

U subotu 21. svibnja 2005. godine u Bosanskom kulturnom centru u Tuzli održana je završna večer **Festivala kulturno umjetničkog stvaralaštva**. Tada su proglašene i najuspješnije škole. Diplome je uručio pomoćnik ministra za obrazovanje, gospodin Hazim Halilović.

Osnovna škola "Sveti Franjo" je osvojila 1. mjesto (487 bodova) u ukupnom plasmanu osnovnih škola na županijskoj smotri stvaralaštva.

U Osnovnoj školi "Durdevik" 28. svibnja 2005. godine održana je **VI. likovna kolonija učenika osnovnih škola Bosne i Hercegovine**. Kolonija je bila natjecateljskog karaktera, a našu školu je predstavljala ekipa od tri učenika: Maja Djedović VII, Nina Avdić VII, Mario Mazić VII.

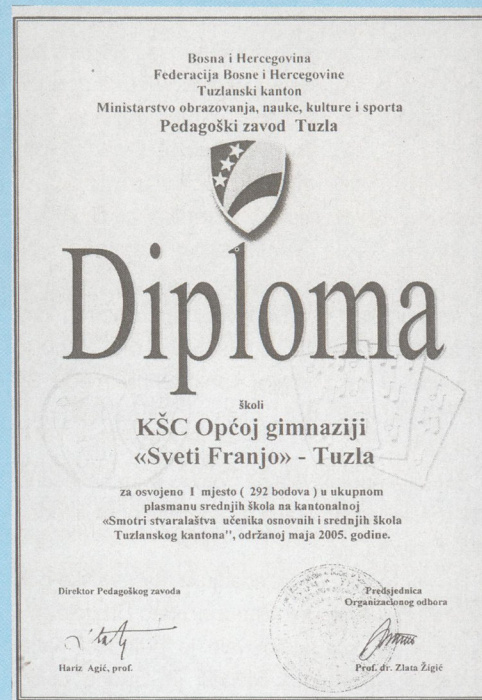
Osvojeno je 1. mjesto ekipno, a Mario Mazić je osvojio 2. mjesto u pojedinačnoj konkurenciji. Voditeljica ekipe bila je prof. Marina Trogrlić.

U petak **10. lipnja 2005. godine ispratili smo generaciju učenika** koji su u našu školu došli u petom razredu. Na organiziranoj svečanosti od učenika osmoga razreda oprostili su se učenici sedmog razreda, tamburaški orkestar naše škole, te direktorica i razrednici, koji su ovoj generaciji zaželjeli da i dalje na svojem putu budu uspješni kao što su to bili i tijekom ove četiri godine. Učenica generacije je Ina H. Avdić, a učenik koji se posebno istaknuo u izvanastavnim aktivnostima je Sandro Ibršimović. Ovi učenici su dobili i skromne novčane nagrade koje je osigurala Udruga "Prijatelji Centra".

Ž.A. Foto: M. Antunović

OPĆA GIMNAZIJA KŠC "SVETI FRANJO" TUZLA

PODJELA DIPLOMA MATURANTIMA VIII. GENERACIJE

U mjesecu lipnju sumiraju se rezultati u protekloj nastavnoj godini u svakoj školi pa tako i Općoj gimnaziji KŠC "Sv. Franjo" u Tuzli.

Podijeljene su diplome maturantima VIII. generacije gimnazijalaca kojih je ove godine bilo 94. Tri događaja obilježila su njihov ispraćaj. Po završetku nastave svi učenici i profesori okupljeni u sportskoj dvorani uz pjesmu, zahvalu i suze oprostili su se od ove generacije uz dodjelu ruža svakom učeniku, a predstavnici ove generacije zahvalili se profesorima i mlađim kolegama.

Maturalni bal ili maturalna zabava organizirana je u Hotelu Tuzla uz ispraćaj roditelja, profesora i prijatelja kakav je i običaj.

Poslije polaganja mature na kojoj je srednja ocjena 4.34, a najbolje odjeljenje 4-a 4.74 upriličena je podjela diploma u Amfiteatru KŠC-a. Maturanti su u defileu svečano obučeni u toge prošli gradom.

Uz prigodan program diplome su uručili ravnatelj KŠC v.č. Luka Tunjić i razrednici prof. Josip Vojnić, prof. Rade Marković, prof. Dragana Brkjačić i prof. Mirjana Božić.

Priznanja i nagrade odličnim učenicima kroz četiri godine i na maturi te priznanja učenicima u vannastavnim aktivnostima podijelio je direktor gimnazije fra Martin Antunović. Predsjednica udruženja Prijatelji KŠC gđa Lucija Brestovac dodijelila je u ime udruženja godišnju novčanu

nagradu učenici Jeleni Jugović za vannastavne aktivnosti i jednogodišnju stipendiju Sandri Pavić.

Ravnatelj KŠC vlač. Luka Tunjić čestitao je maturantima i roditeljima i proglasio učenicu generacije Milanu Stahov. Ujedno je prenio dobre želje i čestitke dr. Pere Sudara, promicatelja katoličkih škola za Europu, koji je iz Fonda katoličkih škola za Europu i ove godine dodijelio dvije stipendije uz već postojećih pet, učenicima koji se upišu na jedan od fakulteta u BiH, a ispunjavaju propisane uvjete.

Gimnaziju u KŠC Tuzla pohađalo je ove godine 377 učenika u trinaest odjeljenja. Opći uspjeh na nivou škole na kraju II. polugodišta je 3.85. Ova godina - kada slavimo 10. obljetnicu rada KŠC za učenike i profesore gimnazije bila je uspješna. Ministarstvo obrazovanja znanosti, kulture i sporta TK i Pedagoški zavod Tuzla dodijelili su Diplomom Općoj gimnaziji KŠC "Sv. Franjo" za osvojeno **I. mjesto (292 boda) u ukupnom plasmanu srednjih škola na kantonalnoj "Smotri stvaralaštva učenika osnovnih i srednjih škola Tuzlanskog kantona" za 2005. godinu.** Treba napomenuti da su se natjecanja odvijala na dva nivoa: općinskom i kantonalnom te da je sudjelovalo oko 12.000 učenika. U tako velikoj konkurenciji među 32 srednje škole osvojiti I. mjesto iziskuje veliki rad i zalaganje.

Škola je sudjelovala na gotovo svim natjecanjima koja su organizirana na kantonalnom ili federalnom nivou.

Na kantonalnom natjecanju iz matematike pod vodstvom profesora Sandre Jeleč-Blagojević i Dragane Brčina sudjelovalo je petnaest natjecatelja. Prvo mjesto osvojila je Ljiljana Lukić, Nikolina Jurošević 5. mjesto, Ivana Pranjić 7. Lejla Zonić 8. Jasenko Topić 15, Marija Josipović 17, Alen Muharemović 19, Goran Pejić 21.

Na kantonalnom natjecanju iz engleskog jezika pod vodstvom prof. Dijane Marković prvo mjesto zauzeo je Muris Sarajlić, Jasenko Topić 5, Aleksandra Mitrović 8. mjesto.

VIII. GENERACIJA MATURANATA S RAZREDNICIMA

PODJELA DIPLOMA

Na kantonalnom natjecanju iz fizike pod vodstvom profesora Borisa Budimira i Josipa Vojnića 5. mjesto zauzeo je Alen Muharemović, Ljiljana Lukić 6, Monika Samek 7, Aleksandra Mitrović 17, Borić Tunjić 21. i Nikolina Jurošević 26.

Na kantonalnom iz oblasti Zborova i vokalnih skupina Zbor je osvojio I. mjesto pod ravnanjem prof. Evice Cerić. Iz oblasti likovnog stvaralaštva pod ravnanjem prof. Marine Trogrlić akademskog slikara, učenici Gimnazije Dina Avdić, Zoran Grbić i Aleksandar Marković osvojili su prva mjesta. Iz recitala grupa učenika pod vodstvom prof. Ljiljane Tadić osvojili su II. mjesto. Pod vodstvom prof. Pere Josipovića na kantonalnom iz ekologije osvojeno je 4. mjesto, a iz likovnog stvaralaštva na temu Ekologije, Arijana Mutapčić zauzela je 2. mjesto. Na kantonalnom iz Crvenog križa i Prve pomoći učenici su zauzeli 4. mjesto pod vodstvom prof. Ivice Ivanić.

Na federalnom natjecanju iz fizike Alen Muharemović osvojio je 8. mjesto, a Ljiljana Lukić 9. mjesto na federalnom iz matematike.

Centar je bio domaćin ili je sudjelovao u brojnim manifestacijama, predavanjima i natjecanjima u pro-

tektoj godini. Bili su to Dani kruha, proslava 10. obljetnice, Božićna priredba, Valentinovo, Donatorska večer druženja prijatelja KŠC, Majčin dan. Centar je bio domaćin općinskom natjecanju Crvenog križa osnovnih i srednjih škola, Općinskom natjecanju Folkloru i modernog plesa, osnovnih i srednjih škola. Vrlo posjećena predavanja bila su o drogi, hiperaktivnoj djeci, prezentiranje časopisa za djecu, predstavljanje knjiga.

Bilo je i đačkih ekskurzija, izleta, sportskih dana, sportskih takmičenja među KŠC u košarci, odbojci, nogometu, sudjelovali smo na sportskim takmičenjima Kantona, a bilo je i nagradno putovanje učenika i profesora instituta Ruder Bošković u Zagreb. Nagradeno je pedeset učenika Opće gimnazije koji su tokom protekle godine sudjelovali na natjecanjima i postigli zapažene rezultate u vannastavnim aktivnostima. Donator je bilo Udruženje prijatelja KŠC-a.

U protekloj godini radilo se na usavršavanju profesora, bili su seminari i brojna predavanja. Uvedena je izborna nastava. Opremljen je kabinet fizike u toku je opremanje kabineta kemije i biologije. Nije ni čudo što je interes za ovu školu velik, a kvalitetan profesorski zbor i uprava škole nastoje opravdati svoje postojanje i povjerenje koje ova škola nosi u svom podnazivu "Škola za Europu".

Tekst i snimci: M. A.

PRVA PRIČEST U RKT ŽUPI ŽIVINICE

HVALA VAM OČEVI, MAJKE, ŠTO STE NAM ISUSA DALI

Sjedim sam u sobi. Sjedim i razmišljam. Župa Živinice priprema se na svečanost Prve svete pričesti. Listam ne baš tako stare albume i pregledavam slike prvopričesnika unatrag desetak-dvanaest i malo više godina. Očekujem da mi sine nekakva nova ideja da ova župna svečanost ispadne što ljepša. U nekakvoj "sve-toj" oholosti priželjkujem da bude najljepša do sada. I umjesto nove ideje hvata me tuga. Na slikama prvopričesnici sa svojim župnicima na nekima i s časnim sestrama. Brojim: jedne godine trideset i troje, druge tridesetero, treće trideset četvero... A ove godine, 2005. svega jedanaestero. Tri dječaka i osam djevojčica. Dva Kristijana i jedan Mario. Dvije Kristine, Marijela, Dijana, Marcela, Suzana, Gabrijela i Martina. Pitam se što se dogodi s onih koje vidim na slikama? Od njih koje sam maloprije vidio ostali su u župi samo djedovi i bake i njihove prvopričesničke slike na bakinom zidu koje joj svaku večer mame suze prije spavanja. Ta mladost je negdje daleko. Uzalud su bile pjesnikove riječi izrečene toliko puta s oltara: "Ostajte ovdje, sunce tudeg neba neće vas grijati ko što ovo grije. Grki su tuđi zalagaji hljeba gdje svoga nema i gdje brata nije... Djedi vaši rodiše se tudjer, oci vaši rodiše se tudjer, i vi isti rodiste se tudjer, za vas ljepše na svijetu nema." Sve bijaše uzalud. Njihovi tate i mame rađe su poslušali onaj mamac modernih mudrijaša koji u čovjekovu srcu razaraju domoljublje i čovjekoljublje koji kažu: "Budala živi gdje je rođen, a pametan tamo gdje mu je ljepše!" Prihvatiše i povjervaaše propagandu: "Ovdje se ne može živjeti." Prodadoše u bescjenje znoj i žuljeve svojih preda. A s onom prodanom grudom djedovine prodali su svoje običaje, prodali su dušu svoga mjesta, sela i uspomene.

Šetam u mislima po brežuljcima župe i u mislima čujem Iliju i Marka kako pjevaju: "Poželjela njiva neorana, plug i brazdu Rudonju, Jablana, sjeme žita, prve kukuruze, žulj na dlanu i oznojene bluze. Poželjela kopačica ciku, prvi redak i ostru motiku... Poželjelo selo mladost svoju da sa pjesmom dočekuju zoru. Poželjelo svoje najmilije da se vrate gdje su bili prije." Oni se ne vraćaju, ali, hvala Bogu, neki i ostadoše. Misle i svojim ostankom svjedoče da mogu tu živjeti.

U tim trenucima malodušja čujem Isusove riječi ohrabrenja koje nam je zapisao Luka Evandelista: "Ne boj se, stado malo..." (Lk 12,32)

I ne bojimo se. Ne boje se ni ovi maleni župljani koji su petog lipnja glasno i jasno obnovili svoja krsna obećanja i prvi put, ponosno i s vjerom, doživjeli susret s Isusom u svetoj Pričesti. Ponosni su jer su na neki način postali punoljetni članovi župe s pravom pristupiti stolu Gospodnjem, a ne kao do sada, dječjom zavišću promatrati kako se stariji pričesćuju a oni ne mogu.

Djevojčice su poput princeza. Bijele haljine, vjenčići pa i frizure i poneki prsten ili lančić, dar od krsne kume.

A dječaci. Crna odijela, leptir mašne, jež frizure... Ponosni kao da su diplomirali na nekom fakultetu. Pa i jesu.

A tek roditelji? Nitko nije danas sretniji od njih. Svaki od njih misli: moj sin je najljepši ili moja kći je najljepša. Za njih i jest. Kad bi smo ih gledali očima tate i mame i mi bismo isto rekli.

Povorka kreće iz vjeronaučne dvorane. Škljocaju digitalci, bljeskaju blicevi. Treba ovaj trenutak zabilježiti. Kamermani televiziji Živinice, Buce i Alija svjetlaju obraz, ne prvi put u ovoj crkvi kao pravi profesionalci. Ne smije ništa promaći. Treba sve ovjekovječiti na kasetama koje će se u zimskim večerima vrtjeti Bog zna dokle i obnavljati uspomene na ovaj presretni dan.

Tek što je župnik Vlado pozdravio prisutne mala Marcela glasom slavu u ime svih prvopričesnika kliče: "U najljepši dan života, dižem k nebu ruke svoje i blagoslov zovem Božji na roditelje mile moje." Suze na očima prisutnih i urnebesna pjesak.

Gabrijela i Kristijan donose na oltar darove.

Mole za roditelje: "Gospodine, samo je tebi znano koliko su ljubavi i odricanja u ove mlade živote ugradili njihovi roditelji. Nagradi njihovu ljubav i žrtve svojim darovima, molimo te!"

Mole za sebe: "Gospodine, Sotona i njegove slugue neće mirovati dok u ove mlade duše ne posiju sjeme grijeha. Ti budi uz njih svojim savjetom i milošću da umaknu zamkama grijeha koje će na njihova mlada srca vrebati, molimo te."

Nisu zaboravili ni svoje pokojne: "Gospodine, neki djedovi i bake, rođaci i prijatelji nas prvopričesnika radovali su se i željno iščekivali ovaj dan ali ga nisu dočekali. Ti si ih u svojoj mudrosti pozvao u vječnost. Obraduj ih veseljem u nebu, molimo te."

Vrhunac slavlja, sveta pričest. Prva u životu za njih jedanaestero. Izlaze iz klupa i staju po sredini crkve. Njihovi roditelji pristupaju k njima. Mama s jedne strane, tata s druge. Polagano i dostojanstveno kroče prema oltaru. Na licu im se vidi treptaj duše. Obiteljsko trojstvo: tata, mama i njihovo dijete sjedinjuju svoje duše s Isusom u svetoj pričesti. Kako je to lijepo vidjeti. Daj Bože da potraje.

Primićemo se kraju slavlja. Martina i Mario uzlaze na oltar i kažu:

**U ovom dragom trenu,
Dok srce pliva u sreći,
Još nešto, Isuse dragi,
Imamo tebi reći.**

**Da nije bilo majke
i dobrog pobožnog tate,
ne bismo Isuse dobri
Nikada znali za te.**

**Što našim dušama treba,
Oni su dobro znali.
Hvala vam, očevi, majke,
Što ste nam Isusa dali.**

**Čuvat ćemo uvijek
ovaj biser sveti:
Za Isusa živjeti,
Za Isusa mrijeti.**

Pečat slavlju daje župni zbor pjesmom:

**Zastava nas sveta vodi pobjednika Krista.
Mučenička krv se na njoj kao sunce blista.
Znademo, znademo za kim stupamo.
Vođa je nama svevišnji Bog.
Hrvat će uvijek ostati uz Krista Kralja svog.**

Tekst i fotografije: Anto Burić, svećenik

marcela

UČENICA GENERACIJE MILANA STAHOV I JELENA JUGOVIĆ - VANNASTAVNE AKTIVNOSTI S RAVNATELJEM I DIREKTOROM

U Tuzli organizirani 5. književni susreti književnika *Cum grano salis*

"Mastionica i pero" za crnogorskog pisca Ognjena Spahića

Tuzla je i ove godine, od 10. do 14. juna, peti puta, bila domaćin sudionicima književne manifestacije "Cum grano salis", koja je bila prepuna organizacijskih gafova. Iako se radi o događaju, koji, kao rijetko koja kulturna manifestacija u BiH, nema financijskih problema za pokrivanje troškova smještaja stotinjak zvanica i plaćanja učesnika na književnim skupovima, jer sredstva iz svog budžeta osigurava Općina Tuzla, "Cum grano salis 2005." će ostati upamćen po lošoj organizaciji.

Najprije je otkazan okrugli sto o djelima "Mustafe Begića", jer su, kako su organizatori pojasnili, sudionicima kasno uručeni pozivi. Osim toga, ni naučni skup "Nepročitani Derviš Sušić" nije održan, jer je, kako je načelnik Općine Tuzla, Jasmin Imamović obrazložio, profesor Vedad Spahić, zadužen za goste, samoinicijativno otkazao njihov dolazak, jer su sudionici tražili više novca nego što je bilo planirano. Tako je Derviš Sušić, za Tuzlake, ostao - nepročitani.

Ni ono što je trebalo biti kruna susreta "Cum grano salis", proglašenje najboljeg romana objavljenog u prethodnoj godini na području Srbije, Crne Gore, Hrvatske i Bosne i Hercegovine i uručenje nagrade "Meša Selimović", nije proteklo kako je očekivano. Najprije, zbog iznimno male zainteresiranosti Tuzlaka za ovu svečanu ceremoniju, a onda zbog tehničkih problema prilikom video-projekcija Radio-televizije Tuzlanskog kantona, koje su nominirane pisce i njihova djela, trebali "približiti" posjetiteljima. No, na platnu su se pojavila naopako okrenuta slova, a načelnik Imamović je, dosjetkama, pokušao "izvući" i ovaj promašaj.

Ipak, uz sve to, stručni žiri, kojim je predsjedavao Ivan Lovrenović, od 16 nominiranih izabrao je i proglasio roman godine, a brončana statua u obliku mastionice i pera, te 5.000 KM, pripala je mladom crnogorskom piscu i novinaru časopisa "Vijesti", Ognjenu Spahiću za djelo "Hansenova djeca".

U užem izboru bili su još "Snajperist" Suzane Abspoel Đodo (Hrvatska), "Knjiga o Tari" Zdenka Lešića, "Šumski duh" Gorana Samardžića, (BiH), te "Kiša i hartija" Vladimira Tasića (Srbija).

- Pravo je čudo da je tako mlad pisac uspio s toliko ozbiljnosti. To zapravo svjedoči o njegovom izvanrednom i nesvakidašnjem daru i to je presudilo, iako su i druge knjige bile moćne i, gledano objektivno, ravnopravne ovoj. Na kraju su se izdvojila dva naslova i bio je nemilosrdan posao donijeti odluku, ali se nismo htjeli poslužiti nikakvom olakšavajućom formom i dvije knjige proglasiti ravnopravnim-rekao je Lovrenović na proglašenju pobjednika.

U borbi za mastionicu i pero, do posljednjeg trenutka "borio" se roman "Kiša i hartija" Vladimira Tasića, koji je prošle godine osvojio NIN-ovu nagradu.

J. Šarac - A. Kunosic Foto: M. Petrović

Ognjen Spahić: Očekivao pobjedu "Šumskog duha"

Ovogodišnji laureat susreta "Cum grano salis", koji u Crnoj Gori, pored Andreja Nikolaidisa i Balšu Brkovića, spada u prosperitetne književnike, kaže da nije očekivao nagradu, jer je bilo i boljih knjiga.

- Znam da ne pišem bez smisla, ali nisam se nadao nagradi. Posebno mi se sviđa "Šumski duh" i drago mi je da sam bio u konkurenciji sa takvom knjigom-rekao je Spahić.

Interesantno je da je Spahić roman pisao u Podgorici, izdao u Zagrebu, a da je vrijednost "prepoznata" tek u Tuzli.

- Možda tu ima simbolike. To je najbolji put koji se mogao poželjeti mojoj knjizi. Ova nagrada djeluje daleko od mene i ona je važna, jer naša nekada bliska, ponovo ujedinjuje na pravi način, dovodeći sve u istu ravan na najdemokraciji način, kroz književnost. Ovo što se dešava je gola sila, koja ide suprotno gravitaciji jezika, koja je neumitna, neodoljiva i koja nas kad-tad mora povezati, na ovaj ili onaj način - ističe Spahić.

Put kojim je krenuo njegov roman, smatra ovaj mladi pisac, jest put svih crnogorskih književnika, jer književnost je mnogo ozbiljnije shvaćena u drugim zemljama, negoli u Crnoj Gori.

- To jeste doista paradoks, ali Crna Gora je uvijek bila zemlja jezivih paradoksa, tako da mi ova sadašnja situacija nimalo ne smeta - kaže Spahić, koji, za konac godine, priprema štampanje zbirke priča.

Sumnje i novine u pogrešnom "Multi" gradu

Istekom lipnja 2005. godine gospodin **Ivo Miro JOVIĆ**, stupio je na dužnost osmomjesečno rotirajućeg predsjedatelja tročlanoga Predsjedništva Bosne i Hercegovine. Tom prigodom je, između ostalog, kazao kako će maksimalno moguće raditi na povećanju standarda građana.

Uz čestitke mu za ovaj izbor uvaženom Joviću predlažem da održi obećanje.

Gospodin **Fikret JAHIĆ**, prva fotelja Stranke za BiH u Tuzli, zastupnik u Skupštini Tuzlanskog kantona, vijećnik u Općinskom vijeću Tuzla, te član više odbora i komisija jednom je prigodom izjavio kako bi volio da se ukinu kanton.

Isto to je i moja želja, jer taj oblik vlasti troši puno više nego što doprinosi.

Damir BORO ili **Boro DAMIR**, nije mi poznato što mu je ime, a što prezime, aktualni je direktor hotela "Tuzla" u Tuzli.

Kako direktoruje i jesu li djelatnici zadovoljni njegovim radom i ponašanjem, ako uopće postoje takvi djelatnici i direktori, nisam uspio doznati. Čuo sam, međutim, kako mu mobitel zvoni poput signalnih zvona na željezničkim postajama.

Na pitanje što mu je takav zvuk ove komunikacijske sprave i Damir i Boro odgovara(ju)

kako je to radi toga što mu je otac bio željezničar.

U Općinskom vijeću Lukavac i zastupnik Dž. S. iz jedne kombi stranke, sa sjedištem u najvećem MULTIGRADU, glasovao je za izbor **Suljevića** na dužnost predsjedatelja Vijeća.

Protukandidat gospodinu Suljeviću bio je SDP-ov Hrvat i Bistarčanin **Rado TUNJIĆ**, ali je prednost dobio Bosanac Suljo.

Ne pitajte me što ne navedem puno ime i prezime parlamentarca DŽ.S. i njegove stranke. Da sam to učinio "garant" bih bio tužen, a moguće i ova novina.

Pročitao sam da ime Juraj dolazi od grčke riječi georgos, a znači zemljoradnik, ratar.

Pouzdamo znam da naš glodur **Juraj NOVOSSEL**, nije ratar i nikada nije ni bio. No, moguće je kako ima ratarsko podrijetlo pa je kroz školovanje pobjegao od teškoga ratarskog posla.

Nedavno sam u jednim novinama pročitao izjavu popularnoga pjevača **Nedžada SALKOVIĆA**, kako je jedini Tuzlak koji nema mobitel.

Provjereno, popularni Nečko nije dobro informiran, pa makar mislio i na poznata imena iz tuzlanske javnosti. Tu spravu za hodajuće i vozeće razgovore ne nosaju ni već spominjani **Juraj NOVOSSEL**, ni **Zvonko BOSANKIĆ**, generalni tajnik Društva "Hrvatski dom", a ni malenkost pisca ovih redova.

Zašto mobitele nemaju gore imenovani nije mi poznato, a krivci zašto ja tu napravu ne posjedujem su sve prethodne i sadašnje vlasti i to svih razina.

Odavno znam, a i puno je onih koji mi to često ponavljaju, kako je vrijeme novac.

Lažu svi koji to tvrde, bar po mome iskustvu. Vremena imam na pretek, a novca ni za tekuće preživljavanje.

Uvaženi i cijenjeni gospodin **Vitimir PAVLOVIĆ**, umirovljeni novinar i urednik umirućeg tuzlanskoga tjednika FRONT SLOBODE, u istom tom glasilu, nedavno je napisao.

"Ukoliko se Front ugasi, to će značiti da sam živio i proživio život u pogrešnom gradu!"

U istom tekstu Pavlović je još dodao: "Treba uvijek sumnjati u namjere ljudi koji se razmeću retorikom o demokraciji, frazama o ljubavi, tiradama o duhovnim vrijednostima i ljudskim pravima."

Sa svim citiranim Pavlovićevim tvrdnjama se slažem.

Tuzlanski slikar **Vinko LAMEŠIĆ**, priredio je zapaženo i medijski dobro praćenu izložbu s motivima maslina.

Ljubitelji šljivovice žurno su ga proglasili izdajnikom, bez obzira na to što ništa ne izdaje. Tvrdnje za izdaju kriju se u tomu što nije slikao šljive.

Kada sam već kod i oko šljiva i šljivovice teško mi odoljeti da ne priopćim tko spravlja najkvalitetniju šljivovicu u Tuzli. Prema provjerenim tvrdnjama i na osnovu osobnoga kušanja prvo mjesto dijele poduzetnik **Šimo GRABOVIČKIĆ** i djelatnik u brojnim inozemnim institucijama **Vladislav - Vlađa VLAJIĆ**, sin pokojnoga glumca **Boška VLAJIĆA**.

Zabunu međutim pravi poduzetnik Grabovičkić i to stoga što je svoju rakiju nazvao "Grabovičkička". Kada mu znanici žele uputiti čestitke kako mu je "Grabovičkička" dobra, moraju naglasiti da se čestitka odnosi na rakiju.

Krivo (o)gledao: Nikola J. IVANOVIĆ

U povodu 26. lipnja - Dana borbe protiv narkomanije

Problem narkomanije i ovisnosti o drogama ni u Bosni i Hercegovini više nije tabu tema. Iz godine u godinu na Kliniku za psihijatriju javlja se sve veći broj ovisnika o heroinu koji traže pomoć. Prema riječima šefa Odjela za socijalnu psihijatriju i bolesti ovisnosti Klinike za psihijatriju UKC Tuzla, neuropsihijatra prim. dr. Mevludina Hasanovića u fazi "skidanja" s heroína do prije dvije godine se javljalo svega dva do pet pacijenata, koji su na kliniku dolazili u apstinencijalnim krizama, dok je sada situacija sasvim drugačija. U prosjeku, godišnje pomoć zatraži više od stotinu pacijenata.

Prisustvo droga i kanali kojima ona danas stiže u našu zemlju mogu se pripisati otvorenosti granica. O podjeli na "lake" i "teške" droge, kako je to postala praksa, nema ni govora, jer, kako kažu na Klinici, narkomanija ima svoju kronologiju. Obično se krene sa travama, tabletama, a završi s heroinom.

Problem tuzlanske klinike jest u tome što za liječenje ovisnika nije osiguran niti jedan krevet i sve što se radi na Odjelu za socijalnu psihijatriju i bolesti ovisnosti, radi se na uštrb pacijenata drugih kliničkih slika, depresije posttraumatskog stresnog poremećaja, šizofrenije...

Milenko Čajić.

LJETNI UNIVERZITET

Od 04. do 14. srpnja u Tuzli je održan X. jubilarni Međunarodni ljetni univerzitet 2005. na kojemu je sudjelovalo oko 200 studenata iz BiH i oko 40 studenata iz inozemstva. Kako je na svečanosti otvaranja kazao direktor manifestacije prof. dr. Mirsad Đonlagić, u sklopu desetodnevnog manifestacije čija je glavna tema "Nauka, istraživanje, konkurencija za budućnost" bit će održana oko 31 konferencija, okrugli stol, seminar i sesija. Održavaju se tečajevi engleskog i španjolskog jezika, te brojne društvene aktivnosti koje su pripremili studenti.

Sudionici i predavači na Ljetnom univerzitetu jesu poznati sveučilišni profesori iz SAD-a, Njemačke, Austrije, Mađarske, Španjolske, Engleske, Slovenije, Norveške, Hrvatske, Srbije i Crne Gore i BiH.

Ljetni univerzitet održava se od 1994. godine kada je došlo do konkretiziranja suradnje Univerziteta u Tuzli i YSY iz Amsterdama koji su do tada zajedno radili na različitim projektima. Jedan takav projekt traje već deset godina i pokazuje svoju punu opravdanost, a što potvrđuje velik interes studenata i profesora.

Od 1996. svakoga ljeta studenti iz Europe, Sjeverne Amerike i Australije okupljaju se u Tuzli kako bi održali tečajeve na različitim znanstvenim poljima. Također se svake godine povećava broj bosanskohercegovačkih studenata koji sudjeluju. Prve je tri godine organizaciju Ljetnoga univerziteta vodila YSY i studenti s nastavnicima Univerziteta u Tuzli. Poslije toga YSY je preuzela druge obveze, a organizaciju Ljetnoga univerziteta prepušta samom Univerzitetu u Tuzli, i od tada je to samostalan projekt ovoga univerziteta. I ove godine program Ljetnoga univerziteta ima tri cilja. Prije svega, to je razmjena informacija. Strani eksperti u medicini, ekonomiji, jezicima, tehničkim i prirodnim naukama pokazuju svoje teoretsko znanje i praktične vještine bosanskohercegovačkim studentima, asistentima, profesorima i stručnjacima.

Drugi cilj je da se stimuliraju internacionalni kontakti koji će dovesti do novih projekata i inicijativa. Treći cilj, mada ne manje važan od prethodna dva, jest da se stvori polje za suradnju studenata iz cijele Bosne i Hercegovine kao i iz bivše Jugoslavije.

Milenko Čajić

Maske Jadranke Marić za slijepe osobe

Prvi put u BKC-u Tuzla, a upućeni tvrde i u jugoistočnoj Europi, početkom ove godine, priređena je likovna izložba za slijepe osobe

Slikarica **Jadranka Marić**, izložila je umjetnički urađene maske u plastici, koje su slijepe osobe mogle "vidjeti" i pročitati dodirom prstiju. Nazivi djela bili su ispisani Brajevim pismom, pa su oni koji vide ostali uskraćeni za nazive izloženih djela. - **To sa maskama, nije sve tako prosto kao što bi neko mogao pomisliti, jer maska krije nešto iza svoje konačne površine. Ona je takva, istisnuta ili utisnuta u foliju, s kojom radi slikarica Marić, a to istiskivanje i utiskivanje mora biti izvedeno nekim reljefnim i bareljefnim sadržajem, licem i njegovim izgledom u jednom neponovljivom trenutku. To može biti, od straha ili ravnodušnosti, u već gotovu masku zaleđeno lice kojemu folija nije potrebna, ali folija će zauvijek čuvati taj trenutak straha, očaja, ravnodušja, sreće...** kazao je prigodom otvaranja izložbe književnik **Atif Kujundžić**, posebno naglasivši da je slikarica Marić sjajna osoba; slikarica pjesničke intonacije duha, koja je razaznala i dosjetila se da je maska za ljude lišene vida, na dodir izvanredna slika.

U nastavku izlaganja Kujundžić je istakao i to da treba imati duše za ovu opciju, te da ga posebno raduje što se umjetnički direktor BKC-a Tuzla **Hari Ejubović**, akademski grafičar, pokazao čovjekom koji to ne samo produbljuje, već i nadograđuje, a bez sumnje savršeno razumije. Radost i euforija, egzaltiranost i mržnja, ...zauvijek zaleđeni u maskama mogu biti umjetnička djela ispred kojih se uozbiljimo, zapitamo ili dvoumimo. Naglašene bojom mogu podcrtati misao umjetnika, kreatora, ali i promatrača koji vidi. - **Plemenitost i humanost ne mogu biti maske, zbog toga što to moraju biti djela usmjerena prema drugom čovjeku; prema drugoj osobi. Iskrenost ne može biti maska, jer se manifestira kao odnos koji ljudi ispunjeni hipokrizijom i cinizmom ne mogu prihvatiti. Slikarica Jadranka Marić ovom je izložbom još jednom, ne znam po koji put, pokazala i dokazala da je plemenita i humana**, dodao je književnik Kujundžić, kazujući za slikaricu kako se ona još uvijek nada, te da je još uvijek, relativno, lijepa i mlada.

Slikarica Marić je svoju humanost, dobrotu i plemenitost dokazala i time što je izložene maske darovala Savezu slijepih, a članovi ih mogu prodati na nekoj svojoj aukciji.

N. J. I.

Likovna kolonija Marić

Ovogodišnja, dvanaesta, Likovna kolonija "Marić" u Husinu protekla je tiho, nenametljivo i medijski anonimno. Unatoč tomu urađeno je dvadesetak vrijednih djela koja su darovana organizatorici i domaćici Kolonije Jadranki Marić. Između niza kvalitetnih umjetnika i njihovih djela posebno izdvajamo Marinu Trogrlić i Enisu Pilavdžić, iz Tuzle koje su slikale isti motiv - grmoliko drvo sa tri stabla - pa je zgodno bilo snimiti umjetnice, njihove slike i motiv, te Darka Jovanovića, iz Osijeka koji je uz vrhunsku kvalitetu pokazao i rijetko viđenu brzinu u slikanju. Priredio je i izložbu djela nastalih u Husinu.

N.J.I.

Lirske apstrakcije iz Vareša

Osam neispričanih, ali naslikanih, priča Hilde Dugonjić-Mijatović, iz Vareša, u Galeriji "Artis" - Bosanskog kulturnog centra Tuzla. Majstorstvo naučenog od velikog profesora Ljubomira Perčinlića

Od 28.5. do 15.6. 2005. godine, u Galeriji "Artis" - Bosanskog kulturnog centra Tuzla, trajala je izložba slika akademske slikarice Hilde Dugonjić-Mijatović (1961.) iz Vareša. Osam ulja na platnu pričaju isto toliko neispričanih priča i svjedoče o umjetničkom majstorstvu naučenog na Akademiji likovnih umjetnosti u Sarajevu, između 1979. i 1983. godine, od velikog profesora Ljubomira Perčinlića. U organizaciji i postavi ove izložbe "krije" se akademik **Enver Mandžić**, zagriženi i nepopravljivi kolekcionar slika.

U skromnom, crno-bijelom, dvolisnom katalogu formata A-5, Mandžić je nepretenciozno napisao: - **Hilda Dugonjić-Mijatović pripada sjajnoj generaciji slikara odnjevovanoj u krilu Akademije likovnih umjetnosti u Sarajevu. Do 1992. godine u malom mjestu Vareš, tražila je sebe i sazrijevala u likovnom pogledu. Svojim slikama je u rodni Vareš dovodila značajne i zanimljive poklonike likovne umjetnosti, kolekcionare i trgovce. Iako su njene slike bile "nježne" i pripadale, uglavnom, lirskoj apstrakciji, bilo je to doba zanimljivih traganja, najčešće sa ženskom figurom, kao dominantnim motivom u apstraktnom okolišu. Depersonalizirano golo tijelo, na slikama, lebdilo je u nekom stanju kontemplacije, u nestvarnoj sredini nježne i misaone životne stvarnosti.**

U nesretnoj, teškoj, ružnoj i tužnoj ratnoj 1992. godini umjetnicu Hildu ratne su oluje i neljudski postupci otupili s rodne grude. Na sreću, ratno zlo nije iz nje istjeralo ni urođeni slikarski nerv, ni stečena umjetnička znanja. Slikala je i dalje, a na njenim slikama nije bilo ni grča, ni gorčine, ni bola, ni životnih tragedija. Po povratku u Vareš radi sa djecom u osnovnoj školi i ubire svjetske nagrade. Učenike podučava kako da prepoznaju to skriveno i lijepo u svim stvarima, koje nas okružuju ili su u nama zapretane kao žar neugaslog plamena.

- Na izložbi u Tuzli je osam neispričanih priča. Priča koje su zastavljene u detalju koji mi treba da prepoznamo; odgonetnemo zagonetno, prenesemo u sebe ili sebi objasnimo ima li tu nas. Na nekim slikama, u nekim detaljima, prepoznaje se Hildina ranija ruka i misao, majstorstvo naučenog od velikog profesora i njen iskorak u stvarnost, zaključuje akademik Mandžić, posebno naglašavajući da je počeo novi proces Hildinog likovnog sazrijevanja.

N.J.I.

ŠESTA MANIFESTACIJA LILANJA U DOKNJU

U povodu blagdana svetoga Ilije proroka, najvećega uzora čvrste i nepokolebljive vjere u jedinoga Boga 19. srpnja 2005. godine Društvo "Hrvatski dom" Tuzla, ogrankom Dokanj u Doknju organizirao je lilanje. Program lilanja je organiziran u okviru manifestacije "Ljeto u Tuzli 2005."

Lilanje ima veoma staru tradiciju u Bosni, a podsjeća na paljenje vatre sv. Ilije proroka na brdu Karmel u Izraelskom kraljevstvu u IX. stoljeću prije Krista. Značajno mjesto prorok Ilija uživa u židovskoj i islamskoj predaji, o čemu svjedoče brojni zapisi. On je najveći uzor monaštvu, redovnicima, koji su najzaslužniji za njegovo štovanje u Bosni i Slavoniji.

Zato i nije čudo da je rijetka katolička župska zajednica u Bosni u kojoj barem jedno selo ili cijela župa ne slave ovoga Božjeg ugodnika.

U tuzlanskom kraju se slavi u Orašju na Ilinčici, Doknju, Mramoru, Ljubačama i Gornjoj Dragunji. Proslava na Orašju ima posebno značenje, jer se i selo i groblje nalaze na Ilinčici, brdu iznad Tuzle koje je dobilo ime po ovome Božjem ugodniku.

Tako Društvo "Hrvatski dom" Tuzla sukladno svojim ciljevima čuva i razvija prastare običaje Hrvata tuzlanskoga kraja među koje spada i običaj LILANJA.

Ovogodišnje lilanje je bilo veoma posjećeno i pored kiše koja je neprestano padala do popodnevnih sati, kada se razvedrilo i običaj lilanja je protekao po ugodnom vremenu od 19,00 sati do kasno u noć.

Velika Ilinška vatra zapaljena je u devet sati navečer, a ubrzo zatim razdragana djeca su mahala svojim lila. Nakon lilanja sva djeca počašćena su sokovima i slatkišima.

Osim lilanja manifestacija je obogaćena slijedećim sadržajem: polaganjem vijenca i paljenjem svijeća na spomenik poginulim bojovnicima, natjecanje u skoku u dalj s mjesta, bacanje kamena s ramena, navlačenje konopca i penjanje uz drvo.

U svim disciplinama nastupala su djeca i odrasli, gdje su proglašeni pobjednici i dodijeljene simbolične nagrade, a to su: pobjednici u disciplini **skok u dalj iz mjesta**, prvo mjesto Božo Banović - junior i Ilija Stijepić - senior, **drugo mjesto** Antonio Mijatović - junior i Ivo Banović - senior, **treće mjesto** Toni Mijatović - junior i Mario Marjanović - senior. Bacanje kamena s ramena prvo mjesto Božo Banović - junior i Mario Marjanović - senior, drugo mjesto Antonio Mijatović - junior i Boris Đulabić - senior, treće mjesto Toni Jukić - junior i Igor Matanović - senior. **Nadvlačenje konopca pobjedničke ekipe - junior** Božo Banović, Saša Milošić, Antonio Mijatović, Toni Jukić i Marko Banović. **Pobjednička ekipa - seniori** Božo Banović (brko), Anto Banović, Anton Sabota, Ilija Đulabić i Igor Matanović. **Pobjednik penjanja uz drvo** je Mario Pranjić.

Ovom prigodom su izloženi i radovi narodnih nošnji, alata, posuda i pribora kojima su se ljudi ovoga kraja nekada služili (**mini stupa, trlica, žrvanj, avan, pratljača, dubak, sinija, bešika i dr.**). Sve su to pripremile vrijedne ruke neumorne **mještanke Mande Banović**, zaljubljenice u tradicionalne običaje i naše starine.

Isto tako vrijedne ruke Dokanjki priredile su ukusna stara jela, koja se danas rijetko znaju spravljati (**gurabija, salnjaci, pogača, prova, pita pekmeznača i dr.**). Sva jela su bila dostupna kušati gostima, za čiji trud je Udruga "Hrvatska žena" dodijelila simbolične nagrade.

Svake godine javlja se sve veća želja da ova manifestacija bude još sadržajnije, kako bi se izvučlo iz zaborava sve ono što je bilo sadržaj zabave i života naših starih.

Zvonko BOSANKIĆ

Čitanje i gledanje dodirima - radoznalost pred maskama

GALERIJA ŠIMUN

U Bosanskoj Posavini, gdje se nalazi Galerija Šimun, franjevačka tradicija stara je više od šest stotina godina. To je šest stotina godina duhovnosti, rada na nadrašanju zemaljskih uvjeta ljudske sudbine. To je šest stotina godina uvažavanja bližnjega i njegove okoline, svega što je ljudski svijet: brata čovjeka i sestrice prirode. Istim putovima kojima se danas kreće posjetilac Galerije Šimun, istim plavim prizorima koji ga dočekuju u dubini horizonta, nekada se kretao titular Galerije. Rečeni Šimun. Fra Šimun Filipović (1732 - 1802), Filip Filipović iz nekada kršćanskog dubravskog sela Seone, koji je, iz tegobne bosanske stvarnosti, otišao u kontemplativnu samoću talijanskoga samostana Ripatransone. Barokni franjevac nije napustio bitke niti njihovo poprište. On je jednostavno energiji materije pretpostavio energiju molitve, dramu događaja mira razmatranja, stvarnosti vječnost, maču križ. Umjetnine što ih je više od trideset godina sakupljao franjevac fra Stjepan Pavić na tragu su iste vjere. Da se povijest nastavlja sabranošću duha, da se oko duhovnih vrijednosti okuplja i oblikuje zajednica. I u najljepšem smislu, samozatajnošću i poštovanjem prethodnika, fra Stjepan Pavić vratio je fra Šimuna u zavičaj. Da bi u ovim nemirnim i teškim vremenima bio uzor i mjera, utjeha i smjer. Porušen Plehan? Hinc sursum.

Antun Augustinčić, Mojsije

Galerija umjetnina u franjevačkom samostanu Dubrave otvorena je prvi puta 1983. godine. Ona je tada bila dio obnove prastare franjevačke tradicije. Samostan u obližnjim Skakavama spominje se 1385. godine. Kad su Turci osvojili Bosnu, 1463, a pao Srebrenik sa svojom banovinom, 1512, samostanu nestaje trag. "Franjevci su bili napustili to mjesto." Ustraje župa, mijenjajući imena, a 1834. ustaljuje se u Dubravama. Tamo se nalazila stara drvena crkva. Pripadala je, vjerojatno, onom posavskom korpusu sakralne arhitekture kakav se još danas razabire u Turopolju i Pokuplju, a bio je nastao na obilnoj podlozi hrastovih šuma. U Dubravama, kao na mnogim drugim mjestima, želja za reprezentativnijim i monumentalnijim sagradila je novu crkvu, kamenu, 1869. Godine 1927. i tu je crkvu zamijenila nova. Maloj, prvobitnoj drvenoj crkvi ostao je spomen u ostacima biološkog resursa. Kao uzorak iščezlih šuma, nekoliko golemih, prastarih, spomeničkih hrastova - dubova - raste u Dubravama, pokrivajući im ime. Imele se gnijezde na njihovim granama, smrtonosne i čiste.

U obnovljenom samostanu (a i ambiciozan projekt za izgradnju nove crkve već je spreman) zbirka iz 1983. godine prerasla je sama sebe nekoliko puta. Njezin stvaralac, fra Stjepan Pavić, otpočetak je nije zatvarao u uske granice, ali joj je postavio visoke kriterije i zamislio polje i smjer. Uvrstio je u zbirku, i zadržao do danas, ne samo i srpske i muslimanske stvaraocice iz Bosne, nego i srbijanske i slovenske umjetnike koji su boravkom, školovanjem, nekim drugim oblikom prisutnosti bili uz Bosnu vezani. Zbirka fra Stjepana Pavića bosanska je zbirka moderne hrvatske umjetnosti, sa svom širinom i kolateralama što ih takvo određenje sobom nosi. Njezinu glavninu predstavljaju hrvatski kipari i slikari dvadesetoga stoljeća.

Nastala u relativno kratko vrijeme za oblikovanje ovako reprezentativnoga korpusa, ali dugo vrijeme ako se uzme u obzir da je ona rezultat cijeloga jednog ljudskog života, tridesetak godina kolekcionarskoga djelovanja - nastala s materijalnim ograničenjima, ali iz dubokih motivacija i velikoga znanja - zbirka u Dubravama postala je mjesto gdje se može steći relevantan uvid u razvoj i ponudu hrvatske umjetnosti dvadesetoga stoljeća, vjerojatno i mjesto bez kojega se takav uvid ne može steći.

Valja istaknuti da zbirka, premda sadrži mnoga djela religiozne tematike, nije na nju svedena. To

nije zbirka sakralne umjetnosti, premda se, unutar nje, može sustavno očitati i obris takve cjeline. Zbirka međutim zrači duhovnošću, iz duboke odanosti javnoj svrsi, iz napetosti lirskih i dramskih poticaja sakupljača, iz savršene kontrole kvalitete nad isključivošću.

Najstariji "slojevi" obuhvaćenih umjetnina sadrže, među ostalima, djela Celestina Medovića, Miroslava Kraljevića, Ivana Meštrovića, Gabrijela Jurkića, Mirka Račkog, Karla Mijića, Naste Rojca; ta se prelijevaju u različite rukavce modernizma tridesetih godina, ekspresivizirajuće, neoklasicizirajuće, intimizirajuće, u djelima Vilka Gecana, Marka Rašice, Zlatka Šulentića, Ive Režeka, Omera Mujađića, Ljudevita Šestića, Antuna Augustinčića, Frana Kršinića, Ernesta Tomaševića i mnogih drugih. Pojedini autori uhvaćeni su u različitim svojim razdobljima, posebno u "klasnim mladostima". Gotovo nema značajnog stvaraoca druge polovice dvadesetoga stoljeća, do dana današnjeg, koji nije zastupljen u zbirci u Dubravama: od Vanje Radauša, Ljube Ivančića, Slavka Šohaja, Branka Ružića, Ede Murtića, Zlatka Price, Antuna Masle, Đura Pulitike, Nives Kavurić-Kurtović, Ivana Lovrenčića, Mladena Veže, Vasilija Jordana, Đure Sedera, Zlatka Kauzlarića-Atača, Zlatka Kesera, Zlatana Vrkllana, Šime Vulasa, Marije Ujević, Željka Lapuha, Kuzme Kovačića... i - neka mi bude oprošteno što ne mogu prepisati cijeli katalog.

Niz manje poznatih autora otkriva se u zamjetnoj kvaliteti: kao nedavno preminuli bosanski slikar Ljubo Perčinlić. Svoje su mjesto zauzela neka skrovića imena vezana uz Bosnu, česta u optjecaju a gotovo mimo stručnoga znanja, poput Gecanova učitelja Mihajla Timčišina; neki stari slikari na kojima križaljke i sustavi suviše ne insistiraju, poput Sige Summereckera, odavde napominjem svoje značenje. Za cijelu povijest hrvatske umjetnosti pojedini će dijelovi ove zbirke biti nemilolazna građa. Tako, na primjer, slike i crteži Omera Mujađića tvore cjelinu vrhunske vrijednosti, koja baca pravi sjaj na djelo toga majstora. Dva crteža "Raspeće" i "Prinošenje kreševskog samostana", rembrandtovskim nabojem upotpunjuju predodžbu o njegovu

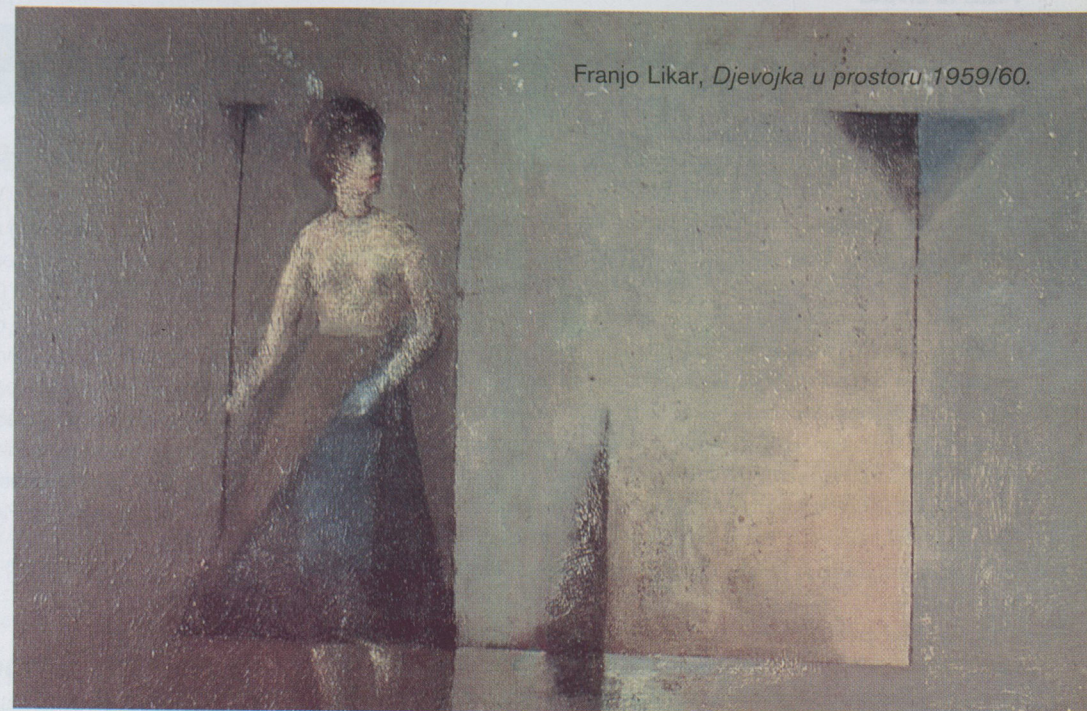
opusu, koji inače odlikuje poetika redukcije. "Portret starice" Naste Rojce, iz 1904, spada u antologiju hrvatskog portreta, zračeci iz same srži maniriranoga stila (secesije): skriveno lice, sućutni susret obrisa i svjetlosti. Opus Vanje Radauša neće se proučavati bez Dubrava. Isto vrijedi za Slavka Šohaja, koji je i inače brojna i vrlo kvalitetna djela, posebno vitroe, izveo po narudžbama bosanskih franjevača (Dobretići, GornjiVakuf, Ovčarevo, Gornja Dubica, Visoko, Olovo).

Karol Mijić prisutan je antologijskim ugljenom koji ulazi među konstituense hrvatskoga ekspresionizma. Izvrstan Šestićev zimski pejzaž, također i Pricin pejzaž s kućom, sudjeluju u definicijama spomenutih autora. Vaništine "Ribe" iz 1961. spadaju među najljepša njegova ostvarenja. Neobičan Maslin crtež, giottovska vedrina Keserove freske, poetični franjevački raspeti Isus Kuzme Kovačića, da dalje ne nabrajam, rezultati su precizne i znalačke, strpljive i čvrste potrage kojoj se ovim fragmentarnim i osobnim čitanjem ne može odati pravi hommage. Velika cjelina, u kojoj se, što u užem izboru a što u depoeu, eksponati broje već na stotine - može se čitati u različitim presjecima, na način preslagivanja arhipelaga.

Skupina djela sakralne tematike, uz ustrajnost ikonografskih kodova, pokazuje stanoviti paralelizam teme patnje Kristova tijela i sunovraćanja u patnju tvari kako ju je, kao povlaštenu temu, interpretirala umjetnost (pogotovo sredine) dvadesetoga stoljeća. Zanimljivo je pratiti kako se osobne oblikovne direktise poklapaju s izborom motiva (npr. Augustinčićev "Mojsije", Ružićev "Isus pada pod križem"). Ljepota i uzbudljivost skica (Šulentić) dohvaća se s uzbudljivošću malih formata (Testen) i optičkim udaljavanjem, smanjivanjem dramskog fokusa (Mujađić, "Raspeće"). Obilje tehnika (od klasičnih, slikarskih i kiparskih disciplina do fresaka ili vit-

Nasta Rojc, Portret starice, 1904

Franjo Likar, Djevojka u prostoru, 1959/60.

roa) svjedoči o živosti sakralne narudžbe na tlu Bosne i Hercegovine.

Poseban otok u arhipelagu predstavljaju i krajolici. Oni dakako prate temu putovanja od realizma do apstrakcije, od uvida do evokacije, i natrag. Nepreskočivi su bosanski prizori Marija Mikulića ili Petra Tiješića, vapeći za dionicom Gabrijela Jurkića. Valja uočiti i istaknuti jaku prisutnost dubrovačke grupe (marko Rašica, Branko Kovačević, Đuro Pulitika, Josip Trostman ...) pa i mediteranskih motiva uopće (Mladen Veža, Frano Bače, Kruno Bošnjak ...), kao trajnog refleksa starih veza obale, posebno Dubrovnika, i Bosne. Što se "sjevernih krajolika" tiče, među kojima se iznimnom vrijednošću ističu već spomenuti Šestić i Prica, oni na neki način pounutarnjuju prostor, pretvarajući ga u zavičaj u duši. Taj "unutarnji pejzaž", doveden do kozmičkih uvida u tjeskobe i pukotine, nalazi svoje protagoniste u Ljubi Ivančiću, već spomenutom Karlu Mijiću, u oniričkom prostoru Nives Kavurić-Kurtović, a imun na taj podtekst ne ostaje niti naizgled bezazlen interijer Antuna Masle.

"Otok ljudskog lika" pokazuje bezbrojne zrcalne slike, od pripisa na račun povijesti (Jurkić, "Portret fratra"), preko

pitkog gutljaja stila (Gecan, "Glava djevojke"), do crnog pulsiranja crte i mrlje (Testen, "Šimun Cirenac"). Isto vrijedi u skulpturi, gdje između napetih volumena i monumentalističkih naznaka, klonulih masa i filiformnih uzmaha, valja još jednom istaknuti prisutnost ambivalentne figuracije Vanje Radauša: u svojoj ukupnosti, ona će sigurno predstavljati snažan izazov suvremenim interpretacijama.

Magija stvari, "mrtva priroda" ili, kako to germanski termin ljepše iskazuje, "tihi život", našla je također u Dubravama svoje lijepo sklonište. Dovoljno je spomenuti Tomaševićeve i Vaništine "Ribe" i Mujađićevo "Cvijeće" pa da se naznači intenzitet i vrijednost toga motiva unutar zbirke.

Đakako da su mnogi mogući prečaci ostali nenaznačeni a mnogim ključevima čitanja nije se niti zvećnulo. Rast i razvoj zbirke, koja neće odoljeti energije svoje jezgre, za stanovito će vrijeme sigurno zahtijevati novu impostaciju i novu interpretaciju.

Kad se, prolazeći jednom od duljina Hrvatske, dođe do Županje, s punim bi s pokrićem mogao očekivati putokaz koji upućuje na drugu stranu Save: Dubrave, Galerija Šimun. Tko bi god skrenuo, našao bi se nagrađen. Djelom jednoga vrtlara koji uporno vraća korijenje onamo odakle ga zla povijest čupa.

Željka Čorak
Proslov u Katalogu

Ivo Šeremt, Iz okoline Grahova

SAMOUBOJSTVO AKREPA

Za odgonetanje istine i vjerodostojnosti ove priče kasno je, pa i izlišno. Njen junak Adolf odavno nije među živima. Sin jedinac, Frančesko, se izgubio u ratnoj oluji, a i unuk Domagoj istodobno je bivša vatra i skorašnji ugarak.

Sva trojica, ipak, žive u pričama i sjećanjima prijatelja. Meni posebno dobrim, dragim i lijepim. Priče o djedovima, dječaćkim istraživanjima, i opitom, u zrelim godinama, sa samoubojstvom akrepa, ispričao je unuk Domagoj.

Djed je Adolf, u dječaćkom dobu, po naredbi njegova oca Čestislava, zajedno sa drugim dječacima često napasao krave na brdu Gradovrh. Jest! Istina je! Na istom, šumovitom, brdu Gradovrh gdje je nekada davno postojao Franjevački samostan. E, djed Adolf je unuku Domagoju pričao i prepričavao brojne dogodovštine, predanja i vjerovanja. Domagoj je zapamtio, među ostalim, i priču o nekakvim bunarima i akrepima koji su u njima živjeli, a koje je njegov djed, junak nad junacima, bar u Domagojevoj dječjoj mašti, često lovio i u staklenke zatvarao. Zašto je to tako činio, Domagoj nije znao kazati, a za ovu priču to je i nebitno.

Domagojevi preci, Križanci po prezimenu, došli su u grad soli gotovo ni od kuda. Bar tako to živi u Domagojevoj glavi. Nikada, nikoga, veli nije pitao od kuda i kada su u Solanu došli prvi Križanci. Tek iz priča djeda Adolfa zna da su jedno vrijeme živjeli na Gradovrhu. A i te priče su nešto zamagljene i obavijene nekom tajnošću. Djed Adolf je izgleda nešto skrivao, otac Frančesko nije stigao ništa ispričati svom jedincu, jer nije ni dočekao njegovo rođenje. Tako je djed bio i ostao stožer oko kojega se sve vrtjelo u Domagojevu životu.

Kako nitko nikada zabilježio nije kada se Adolf Križanac nastanio na Gradovrhu, tako nitko ništa ne zna, ni kada ni zašto se vratio u Grad. Kovačnica "Križanac", fotografije i zapisi o njoj, njenom gazdi i dobrim majstorima jedina su valjana svjedodžba o gradskom, bolje reći čaršijskomu, životu Križanaca. Djed Adolf nikada unuku Domagoju ni riječ nije kazao kada i gdje je kovački zanat izučio, kada je kovačnicu izgradio, Kao što su Adolfovi preci stigli iznenada i ni od kuda, tako se puno toga i u njegovu životu, bar za Domagojeve spoznaje, događalo.

- Mnogi ljudi iz Grada su mi potvrđivali da je djed Adolf bio majstor nad majstorima. Svi uglednici su kod njega dolazili, satima čekali da im konja potkuje ili obruč za kacu otkuje. I plaćali su više nego što je to bilo traženo, ispričao mi je Domagoj dio svoga životopisa i sjećanja na djeda Adolfa, uzgred spominjući da je većinu gradskih priča, o djedu Adolfu, već kao dječarac spoznao, ali su mu tuđa prepričavanja i potvrđivanja odagnale magle sa dječjih sjećanja.

Pozivale su čaršilije majstora Adolfa u svoje društvo. Rado su s njime pili i kartali, pa i kada su velike novce gubili. Ali nikada pod njihov krov i iza taraba njihovih avlija zalazio nije. Ni pozivan na takva sijela nikada nije. Sve je počinjalo i završavalo u kovačnici i gradskoj kavani. Adolfa nisu pozivali u svoje društvo ni kada se o novim vlastima razgovaralo, a to je danima znalo trajati.

Što rade, gdje su i što ih nema Adolf nikada i nikoga pitao nije. A i da je pitao ne bi mu kazali. U tim i takvim danima više je na unuka Domagoja gledao. U jednom od tih gledanja i ova priča je nastala. Tko zna čime potaknut, jednom prigodom djed je Adolf do usijanja zagrijao kariku osrednje veličine i u njeno središte svojim grubim palcem i kažiprstom akrepa stavio. Žohar je pokušavao što žurnije pobjeći iz središta usijanoga grotla, ali vreline su ga svaki put u središte karike vraćale. Poslije nekoliko neuspjelih nakana akrep se na kratko primirio, kao da je zaspao, a onda brzo rep prebacio poduž leđa prema glavi i prestao pokazivati znakove života.

Začudo, otvorenih usta i raširenih zjenica, gledajući u kariku i primirenog akrepa Domagoj se pitao što to bi? I taman kada je zazinuo da djeda pita o tom opitu, majstor Adolf kovačkim klijestima u kantu je hladne vode bacio kariku, a svojim grubim prstima akrepa u košaru za smeće. Oprhvan djedovom "igrom" Domagoj se još ni snašao nije, a djed je nestao iz kovačnice. Poslije ni pokušavao nije pitati djeda što je time htio kazati, jer je znao da ništa saznao ne bi. Čuo bi već davno potrošenu priču, da se, on, djed Adolf, ugledni gradski kovač samo igrao.

Prije nego što su nastali posljednji redovi ove priče, iz društva živih je nestao i Domagoj Križanac, najmlađi potomak solanskih i gradskih Križanaca. Ostala su sjećanja, fotografije i spisi o kovačnici "Križanac" i tek rijetke priče, poput ove, o životima ove začudne obitelji koja se pojavila neznano kada i od kuda i nestala, gotovo bez traga.

A, akrepi nisu bili!

Nikola J. IVANOVIĆ

IZ ŽIVOTA POZNATIH

Ubojstvom do slave

Slavni američki pisac Willam S. Burroughs čitavog je života konzumirao drogu i alkohol, pa je zbog brojnih optužbi često morao mijenjati mjesto boravka. Na kraju se, 1949. godine, skrasio u Ciudad Mexico.

1951. godine, on i njegova nevjenčana žena Joan Vollmer Adams organizirali su velebnu zabavu za svoje goste. Burroughs im je pod utjecajem opijata odlučio pokazati svoje revolveraško umijeće u točki "Wilhelm Tell".

Joan je na glavu stavila čašu, a on je s udaljenosti od desetak metara nanišanio, opalio i pogodio nesretnu ženu pravo u čelo. Naravno, završio je iz rešetaka. Plativši jamčevinu, izašao je iz zatvora i pobjegao u Južnu Ameriku.

"Nikad ne bih postao slavan pisac da svoju Joan nisam upucao!", mirno je izjavio novinarima.

Marlon Brando kao Tarzan

Jedan od velikana svjetskog filma, američki glumac francuskog podrijetla Marlon Brando (1924-2004.), uspješnu karijeru započeo je ulogom u filmu Elije Kazana "Tramvaj zvani čežnja", nakon što su ponudu odbila tri glumca, među njima i tada poznati John Garfield.

Zanimljivo je da je Brando prije filma glumio u kazališnoj predstavi "Tramvaj" i iz toga vremena "nosi slomljen nos". Naime, tijekom jedne scene tučnjave glumac Karl Malden malo je jače udario Branda po nosu i nos je puknuo.

Makar je u javnosti djelovao i bio ozbiljan i nedodirljiv, volio se šaliti. Puno puta upisivao se u hotelskim knjigama pod imenom Lord Greystoke, što je zapravo titula i ime junaka romana Edgara R. Burroughsa - Tarzana!

Čudna sudbina

Prvi čovjek u svemiru, ruski astronaut Jurij Gagarin, obletio je Zemlju (12. 4. 1961.) u letjelici Vostok i nakon dugotrajnih priprema.

Prije samog leta neki su znanstvenici upozoravali da "čovjek nije pas" (aludirajući na kujice Strelku i Bjelku koje su se uspješno spustile na Zemlju) i da ga treba osigurati od mogućih neželjenih situacija. Naime, u takvim slučajevima Gagarin je trebao ručno upravljati letjelicom.

Neposredno prije lansiranja u svemir, šef leta pozvao je Gagarina:

"Jurij, kad budeš gore, odmah u tastaturu ukucaj broj 125".

Na taj način bilo je uključeno ručno upravljanje koje na sreću nije bilo potrebno. Prvi čovjek koji se vinuo u svemir poginuo je, nažalost, na Zemlji - za vrijeme rutinskog leta zrakoplovom.

Sreća ili nesreća?

Čuveni francuski pisac Honore de Balzac (1799-1850) pojavio se jedne večeri na glamuroznoj zabavi kod neke bogate plemkinje. Razgovarao je s mnogima, ali je primijetio da ga u stopu prati neki mladić. Napokon ga je upitao:

"I Vi sigurno pišete, pretpostavljam?"

"Da, pišem... Ali, ono što ste Vi napisali, to je fantastično, nedostižno..."

"Oh, mladiću, Vi i ne slutite koliko ste sretni što Vi to niste napisali umjesto mene!"

"Gospodine, ja Vas ne razumijem!"

"Ne razumijete? Pa Vi možete hvaliti moja djela koliko Vas je volja, a ja to nipošto ne mogu jer mislim da ih je trebalo napisati puno bolje!"

Ljubav i mržnja

Slavni njemački skladatelj i dirigent Richard Wagner patološki je mrzio Židove. U više je navrata dirigirao djelima njemačkog skladatelja židovskog podrijetla Felixa Mendelssohna, i nije krio da je oduševljen njegovom glazbom. No, Mendelssohn je ipak bio Židov i tu si Wagner nije mogao pomoći. Prije izvedbe svake njegove kompozicije, oblačio bi s gađenjem. Naime, radio bi takve grimase koje su ukazivale baš na to. Na kraju izvedbe bi rukavice skinuo i bacio zajedno sa štapićem u smeće.

FENIKS

VELIKI USPJEH LIJEČNIKA
UNIVERZITETSKOGA
KLINIČKOG CENTRA U TUZLI

Svjetski trendovi ginekološke onkologije primijenjeni na Klinici za ginekologiju i akušerstvo UKC Tuzla

Na Klinici za ginekologiju i akušerstvo JZU UKC Tuzla izvedena je prva operacija laparoskopski asistirane vaginalne histerektomije. Riječ je o najsuvremenijoj metodi, kojom se operiraju karcinomi korpusa uterusa, miomi, funkcionalna krvarenja, prolaks maternice.

Uz asistenciju prim. dr. Andreja Omahena, vrsnog laparoskopskog ginekološkog kirurga Klinike za ginekologiju Univerzitetskog kliničkog centra Ljubljana, operaciju je izvela doc. dr. med. sc. Dženita Ljuca, koja kaže da je riječ o operativnom zahvatu koji u oblasti ginekološke onkologije i ginekološke operativne kirurgije predstavlja trend u svijetu.

- Izvođenje ovih operacija u Tuzli, rezultat je dugogodišnje suradnje između Slovenije i BiH, s ciljem uvođenja suvremenih metoda u oblasti ginekologije, a posebno ginekološke onkologije. To donosi boljitak pacijentu, u smislu smanjenja infekta, kraćeg ležanja u bolnici, lakšeg oporavka, ali i benefit za kuću, tako da je to veliki uspjeh za sve - istakla je dr. Ljuca..

Prednosti laparoskopski asistirane vaginalne histerektomije u tome je što se pacijentu ne otvara trbuh. Pristup u trbušnu šupljinu se radi kroz dvije do tri manje rupe. Za ženu je to manje bolno, a za operatera je dobro, zato što ima bolji pregled cijele trbušne šupljine i pristup mjestima na koja ne može doći primjenom običnih operacija.

- Operacija je protekla bez problema. Pacijentici su preko vagine odstranjeni maternica i oba jajnika sa tumorom, nakon čega je obavljen pregled trbušne šupljine kako bi se utvrdilo da bolest nije zahvatila i neki drugi organ. Pri tome, trbušna stijena je ostala nepovrijeđena, pa će oporavak pacijentice biti mnogo brži - istakao je dr. Omahen, prvak u uvođenju ove metode u Sloveniji.

Dr. Omahen je rekao da su liječnici Ginekološke klinike UKC Tuzla, sada potpuno spremni samostalno izvoditi ove, u svijetu najsuvremenije operacije.

- Imaju znanje, tehnički su spremni i jedino im nedostaje malo više opreme - istakao je dr. Omahen.

Direktor Klinike za ginekologiju i akušerstvo UKC Tuzla, prof. dr. Zlatan Fatušić nije krio zadovoljstvo, što je prva operacija, ovog tipa, izvedena baš u Tuzli.

- Imali smo sreću što nam je došao dr. Omahen, vrsni laparoskopski ginekološki kirurg. Jer, nakon edukacije u Ljubljani, trebale su nam određene smjernice, ali i sigurnosti da prvi puta uradimo ovu kompliciranu operaciju, koja zahtijeva, ne samo edukaciju i hrabrost onih koji je rade, nego i izvjesnu medicinsku opremu - rako je dr. Fatušić, dodajući da će ova metoda biti češće zastupljena u operativnom programu Klinike.

I pored toga što je riječ o izuzetno skupoj operaciji, za građane sa područja Tuzlanskog kantona, koji su osigurani ovaj zahvat će na Klinici za ginekologiju i akušerstvo UKC Tuzla, biti besplatan.

Azra Kunosić

MIKROSKOPSKI OPERIRAN DIO OKA

TUZLA JEDINA IMA VITREKTOM

Na klinici za očne bolesti UKC Tuzla izvedena je prva operacija tzv. vitreoretinalne kirurgije. Riječ je o operativnom zahvatu na stražnjem segmentu oka, izuzetno složenoj mikrokirurškoj proceduri koju je obavio ugledni zagrebački oftalmolog, prof. dr. Nikica Gabrić, kojemu su asistirali tuzlanski stručnjaci. Prema riječima prof. dr. Nikice Gabrića, Tuzla jedina u BiH posjeduje vrijedan medicinski aparat "vitrektom" za najsloženije mikrokirurške zahvate na oku, ali i tim stručnjaka koji su se educirali u Zagrebu. Oni su spremni za najsloženije operacije mrežnice, vađenje stranih tijela i ozljeda oka, dijabetesa i drugih najsloženijih mikrokirurških zahvata, istaknuo je prof. dr. Nikica Gabrić.

PRVA OPERACIJA ODSTRANJIVANJA KAMENCA IZ BUBREGA BEZ SKALPELA

Na Odjelu za urologiju Klinike za nefrologiju, urologiju, dijalizu i transplantaciju bubrega SKC-a u Tuzli izvedena je prva operacija u BiH odstranjenja kamenca iz bubrega metodom perkutane nefrolitolapskije.

Riječ je o minimalno invazivnom tretmanu kamenca u bubregu 57. godišnjeg pacijenta s dijagnozom karcinoma bubrežnih kanala, kojemu su tuzlanski kirurzi dr. Mustafa Bazardžanović i dr. Zoran Manojlović nefroskopom kroz kožu došli do kamenca u bubregu, zdrobili ga i odstranili.

Pacijent nije rezan, lakše podnosi bol, kraće boravi u bolnici, a operacija se bez problema može ponoviti rekao je dr. Manojlović.

Miroslav PETROVIĆ

ZDRAVLJE - VITALNOST

Najbolji je lijek onaj koji će vas poučiti kako spriječiti bolest. A mnoge se bolesti pojavljuju jer smo nešto pogrešno napravili. Naučite se zaštititi!

Saveznici flavonoidi

Najbolji način uzimanja flavonoida jest putem soje, ali budući da je uglavnom nismo naviknuti uzimati, možemo ih dobiti iz čaja, jabuka, jagoda, grožđa, marelica, brokule te soka od brusnica. Prijedite na sojino mlijeko, probajte tofu, miso, sojino brašno...

Energija iz češnjaka

Kad osjetite nedostatak energije i potrebu za naglim oporavkom, pojedite režanj češnjaka. Sadrži mineral germanij koji potiče stvaranje energije u organizmu. Ne podnosite li miris ili okus češnjaka, uzmite njegove pripravke u obliku tableta.

Jedite vlakna

Jeduci svakodnevno 30 grama vlakna održat ćete ravnotežu razine šećera u krvi. Tako se sprječava rast inzulina koji navodi na prisilno uzimanje hrane. Jeste li ponekad naglo poželjeli pojesti bombon, slatkiš ili popiti neko osvježavajuće piće? Ako jedite vlakna svakodnevno, to vam se neće dogoditi. Doručkujte kukuruzne pahuljice; jedite povrće poput celera, blitve, kelja, rotkve, špinata, slatkog krumpira, komorača, rižu te integralnu pšenicu ili zobene pahuljice. Jedna porcija dnevno je dovoljna.

Čokolada za vitalnost

To je istina. Ne samo što je čokolada afrodizijak, već štiti srce, pročišćuje krv, smanjuje kolesterol i krvni tlak.

* Flavonoidi iz kakao mogu se boriti protiv "štetnog", LDL kolesterola, povećavaju dotok krvi kako bi se krvni tlak smanjio te poboljšavaju imunosti sustav organizma.

* Dovoljno je uzimati čokoladu jedanput tjedno, što je moguće prirodniju i sa što manje masnoća.

Japanska hrana za kraj dana

Proveli ste jedan jako iscrpljujući dan koji vam je ostavio minimalne količine energije. Naučite pripremati japanska jela, primjerice, juhu od misa te salatu od algi. Priprema je vrlo jednostavna, a ta će vam jela dati dodatnu snagu za svršetak dana.

Preporučuju se i jela sa sojinim klicama, tofu proizvodima, mahunama, posebno ženama u menopauzi. Japanke, zahvaljujući prehrani bogatoj fitoestrogenima, rjeđe obolijevaju od raka dojke i gotovo ne osjećaju tipične probleme žena u menopauzi.

Voće i povrće koje daju vitalnost

AVOKADO: snažan antioksidans. Njegove zdrave masnoće pomažu smanjenju kolesterola u krvi.

BOBIČASTO VOĆE: brusnice štite od infekcija mokraćnih putova, a jagode od karcinoma. Općenito, sve bobičasto voće obiluje vitaminom C.

BROKULA: sadrži kalcij i antioksidanse, vitamin C, betakaroten, gluten i lutein. Štiti od karcinoma debelog crijeva i pluća.

LUK: najbolji je crveni i žuti jer sadrže najviše kercetena. Ta tvar sprječava da "štetni" LDL kolesterol razara arterije.

KUPUS: njegova je učinkovitost slična brokulinoj, budući da obiluje antioksidansima.

ŠPINAT: zahvaljujući luteinu, koji sadrži, štiti od karcinoma, bolesti srca, visokog tlaka, embolije, mreine i određenih psihičkih smetnji.

RAJČICA: sadrži likopen koji čuva tjelesne i umne aktivnosti te smanjuje opasnost od karcinoma gušterače.

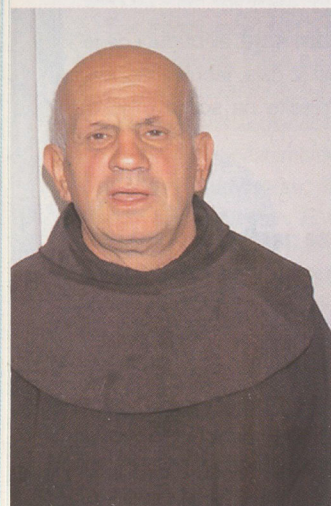
GROŽĐE: crno je bolje jer sadrži 20 antioksidansa. Smanjuje "štetni" LDL kolesterol i opušta krvne žile.

MRKVA: Jedna mrkva dnevno održava nas mladima, a smanjuje i opasnost od embolije. Dvije mrkve dnevno smanjuju kolesterol i opasnost od karcinoma pluća.

VITA

in memoriam

FRA MARKO ŠTEKO (1940. - 2005.)

U Hrvatskoj bolnici u Novoj Biljoj preminuo je 22. lipnja fra Marko Šteko, član Franjevačke provincije Bosne Srebrene; umro je u 66. godini života, 40. godini redovništva i 39. godini svećeništva.

Fra Marko je rođen 18. travnja 1940. u mjestu Medovići, župa Brestovsko. Osnovnu školu pohađao je u Komletincima, Nijemcima i Otoku, Franjevačku klasičnu gimnaziju u Visokom, a Franjevačku teologiju u Sarajevu. Franjevački habit obukao je 14. srpnja 1961. u Kraljevoj Sutjesci, gdje je nakon toga proveo godinu novicijata i položio prve zavjete 15. srpnja 1962. Svećane zavjete položio je 16.

srpnja 1965. u Sarajevu, a za svećenika je zaređen 10. srpnja 1966. također u Sarajevu.

Kao svećenik vršio je službe župnog vikara i župnika u mnogim župama diljem Bosne. Bio je župni vikar u nekoliko navrata u Bugojnu, zatim Bihacu, Docu, Jajcu, Busovači, Podmilačju i Tuzli. Župničku službu obavljao je u Bučićima, Banbrdu i Uskoplju-Gornjem Vakufu. Uz službu župnika i župnog vikara fra Marko je dvije godine bio i magistar novaka. Zadnju godinu dana proveo je u fojničkom samostanu odakle odlazi na bolničko liječenje u Novu Bilu i Zagreb.

Misu zadušnicu predvodio je 24. listopada u samostanskoj crkvi u Fojnici provincijal Bosne Srebrene fra Mijo Džolan, uz koncelebraciju osamdesetak svećenika i sudjelovanje rodbine, velikog broja prijatelja i vjernika iz župa u kojima je fra Marko pastoralno službovao. U prigodnoj homiliji provincijal je, govoreći o fra Marku i njegovu hodu u Bosni Srebrenoj, kazao da je u središtu njegove ljubavi bio konkretan čovjek, kojega je on susretao i pomagao kao bližnjega u biblijskom duhu. Crkva i hrvatski narod bili su fra Marku duhovni zavičaj koji je ljubio i bio za njega spreman na svaku žrtvu. Fra Marko je bio "široke izobrazbe, europske uljudbe, finih manira, ali poput Andrićevih fratarskih likova vezan za svoje ljude u Bosni i cijelu Bosnu i Hercegovinu. Ovdje jedino posve kod kuće. Na svim drugim mjestima bez posebnog koda za razumijevanje ostaje neshvaćen ili pogrešno shvaćen", kazao je provincijal.

Nakon mise zadušnice ukopne obrede na groblju Karauša predvodio je nadbiskup vrhbosanski Vinko kardinal Puljić, koji se prigodnim riječima oprostio od fra Marka zahvalivši mu za godine svećeničkog služenja u Vrhbosanskoj nadbiskupiji. U ime fojničkog samostana od pokojnika se oprostio gvardijan fra Mirko Majdandžić koji je ocrtao fra Markov životni put, a u ime kolega od njega se oprostio fra Nikola Bošnjak. (fia)

SJEĆANJE BATTICELLI VJEKOSLAV

25. 07. 2001. - 25. 07. 2005.

Vrijeme ne mjerimo
godinama, nego prazninom
koja je iza vas ostala.

OŽALOŠĆENA OBITELJ: Batticelli,
Adamović, Husanović i Mičić.

PROF. DR. LJUBO RADIĆ (1937. - 2005.)

Prof. dr. Ljubo Radić rođen je 1937. godine u Tuzli gdje je završio osnovno i srednje obrazovanje, a na Veterinarskom fakultetu u Sarajevu diplomirao je 1961. godine. Magistrirao je 1977. i doktorirao 1983. u Beogradu.

Dr. Ljubo Radić, prof. histologije i embriologije na Medicinskom fakultetu Univerziteta u Tuzli pripadao je međunarodno priznatim znanstvenim djelatnicima s bogatom istraživačkom aktivnosti.

Njegova sveučilišna karijera tekla je bez prekida. Izabran je u zvanje višeg asistenta 1977. godine, a od 1980. bio je i šef Zavoda za histologiju i embriologiju. U zvanje docenta izabran je 1980., a za izvanrednoga profesora 1985. godine. Od 1989. godine je redoviti profesor na predmetu Histologija i embriologija.

Bio je izuzetno marljiv i uporan u svom stručnom i pedagoškom usavršavanju kao i znanstveno-istraživačkom radu. Boravio je u brojnim institutima bivše Jugoslavije i bio članom mnogih strukovnih udruženja i njihov aktivni član.

Među ostalim i Newyorške akademije znanosti i Internacionalnog društva stereologa Heidelberga.

Pozamašan je znanstveni rad profesora Radića o čemu govore brojni objavljeni radovi na kongresima i u zapaženim znanstvenim časopisima. Objavio je pet knjiga, a na tom polju je bio i dalje aktivan.

Nosilac je značajnih projekata na Zavodu za histologiju i embriologiju gdje je bio dugogodišnji šef.

Kao djelatnik Medicinskoga fakulteta bio je na mnogim dužnostima: direktor RO Medicinska znanstveno-obrazovna djelatnost, prodekan Fakulteta, član Upravnog odbora Univerzitetskoga kliničkog centra, zamjenik ministra za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Vlade TK, član Upravnog odbora Univerziteta u Tuzli, šef Zavoda za histologiju i embriologiju i dr. Nije se odvajao od svojih angažiranja na Zavodu, Medicinskom fakultetu i Univerzitetu u Tuzli. Pored toga bio je uvijek redovan član Naučno-nastavnog vijeća, potpuno angažiran u razvoju edukacijskog procesa na Medicinskom fakultetu i Univerzitetu i jedan od najaktivnijih članova. Bio je član Skupštine HKD Napredak Tuzla.

Studenti su ga voljeli, bio je spreman uvijek pomoći, podučiti i otvoreno popričati. Imao je dovoljno vremena za sve iako je bio puno angažiran i u izvan-nastavnim aktivnostima.

U svome radnom vijeku bio je angažiran na visokim funkcijama u društvenome radu, a za svoje zasluge dobio je brojna ugledna priznanja.

Nagla smrt grubo je otrgnula prof. Ljubu od nas i njegovih najmilijih, supruge Ines, djece: kćerke Sandre, sina Nenada, unučica Karle i Martine kao i brojne šire obitelji. Nama koji smo s njim radili i surađivali nedostajat će odan, cijenjen, pun energije, nezaboravan prijatelj, a oni koji dolaze neka cijene i poštuju njegov rad.

Prof. dr. Ljubo Radić iznenada je preminuo 25. lipnja, a sahranjen je na Rimokatoličkom groblju Borić u Tuzli 27. lipnja. Misu zadušnicu predvodio je 28. lipnja u župnoj crkvi sv. Petra i Pavla fra Zdravko Anđić, gvardijan i župnik. Počivao u miru Božjem!

HKD NAPREDAK TUZLA

SJEĆANJE BATTICELLI STJEPAN

10. 08. 1982. - 10. 08. 2005.

Vrijeme ne mjerimo
godinama, nego prazninom
koja je iza vas ostala.

OŽALOŠĆENA OBITELJ: Batticelli,
Adamović, Husanović i Mičić.

in memoriam

SJEĆANJE ZDENKA DUŠEK

27. 07. 1996. - 27. 07. 2005.

Tvoj dragi i plemeniti lik pun
dobrote ostat će zauvijek u nama
Neka te prate naše misli, ljubav i
sjećanje.
TVOJI NAJMILIJI

SJEĆANJE ANE MARINOVIĆ

Dana 07. 07. 2005. godine navršavaju se
dvije godine od smrti naše supruge i majke
ANE MARINOVIĆ

Teško te je bilo izgubiti, a
još teže bez tebe živjeti.
Istina je teška i bolna, tuga vječna, a
praznina i bol u srcima neizmjerena.
Volimo te i uvijek ćemo te voljeti.
Suprug Marko i kćerke Jozefina i Janja

SJEĆANJE MIRKO PETROVIĆ

Dana, 07. srpnja 2005. godine navršilo se
petnaest tužnih godina od smrti našega
dragog supruga, oca i djeda

S tugom, neizmjernom ljubavlju i velikim
poštovanjem uvijek ćemo te se sjećati, jer ne
postoji zaborav već sjećanje i ljubav.
TVOJI: supruga Ljuba, sinovi Petar i
Miroslav, snahe Milka i Marica, unučad
Nevena, Sanja, Kristina i Mirko.

SJEĆANJE IVAN (TOMO) VIDOVIĆ

03. 07. 1960. 03. 07. 2005.

Dana, 03. srpnja 2005. godine navršilo se
četrdeset pet tužnih godina od prerane smrti
našeg dragog supruga, oca, svestra i djeda. S
tugom, velikom ljubavlju i ponosom, sjećamo se
Tvoje plemenitosti, dobrote i u našim srcima
čuvamo uspomenu na Tvoj dragi lik.

TVOJI: supruga Delfa, Sinovi Tomo i Juro,
snahe Nada i Katica,
unučad Biljana, Dragana, Ivan i Goran.

SJEĆANJE IRENA (KURCINAK) KAPETANOVIĆ

(05. 12. 1968. - 30. 07. 2003)

Dana, 30. srpnja 2005. godine navršavaju se
dvije bolne godine kako je na tragičan način izgu-
bila svoj mladi život naša voljena i nikad prežalje-
na. Tvoj lik ne mogu kiše isprati, tvoj smijeh ne
može u vjetru nestati. Nad tvojim domom vječnim
što se molimo, možeš doznati koliko te volimo.
Počivala u miru Božjem. Tugujući roditelji i obitelji:
Kurcinak, Štraus, Vukman, Kapetanović

SJEĆANJE MIRA NOVOSEL

24. 07. 1994. - 24. 07. 2005.

Najdraža, uvijek će nam
nedostajati Tvoja plemenitost,
blagost i dobrota kojom si
nesebično zračila.
TVOJI NAJMILIJI

SJEĆANJE ANTO (JOZO) TOMIĆ

05. 07. 1993. - 05. 07. 2005.

S ljubavlju i poštovanjem

Supruga Eva i sin Nikola.

SJEĆANJE DR. ALOJZ (EMIL) SEPPI

1944. - 2005.

Dana, 20. 07. 2005. godine navršava se
četrdeset tužnih dana od smrti našega dragog i
voljenog supruga, brata, svestra i djevera Hvala
ti za svu pruženu dobrotu, ljubav i plemenitost.

Počivaj u miru Božjem.
OŽALOŠĆENE OBITELJI: Seppi, Obradović,
Garić, Peranović, Jovanović, Mulić,
Marković i Šipogor

SJEĆANJE DRAGICA (STJEPIĆ) BARUKČIĆ

1962 - 2004.

Dana, 13. kolovoza 2005. godine je godina i
pol kako za tobom ne prestaje naša tuga i bol.
Kome isplakati suze, kome otvoriti dušu, kamenu
na vječnom domu Tvom.

Pogledaj me, vjerni druže moj, pogledaj nas
majko naša, vječito smo uz grob tvoj,
a suzama se ne zna broj.
Voljela si nas dobro to znamo, a kome sada reći
da te volimo mi tvoj suprug Ivo kćerka i sin.

SJEĆANJE ANDELKA PETROVIĆ

Dana, 8. kolovoza 2005. godine, navršava
se 13 tužnih godina od smrti naše majke,
bake, punice i svestre
ANDELKE PETROVIĆ iz Tuzle.

Sjećanje na njen plemeniti lik, dobrotu i
mudrost, nadahnjuje nas i daje snage da se
borimo protiv životnih izazova.
Obitelji Petrović, Bošnjak i Nikić

Glasnikova SKANDINAVKA

AUTOR: ROBERT STRAUS	POGLAVAR ROMKATOLUČKE CRKVE	ŠPIJUNI, DETEKTIVI	POLJSKA JAREBICA	EGIPATSKI BOG SUNCA	DRAŽITI, UZNEMITI	AUTO OZNAKA ZA JAPAN	"ATLETSKI SPORTSKI KLUB"	ŠPANSKI SREBRNI NOVAC	UGOSTITELJSKI OBJEKAT	RANILA AUTO OZNAKA SARAJEVA	RIMSKI BROJ JEDAN	NEBRIZAN, NEPAZLIV	ŽENSKO IME	PLINOVITA TVAR	VRSTA KOŽNE BOLESTI	DEBELO, UGOJENO	VRSTA ZAGONETKE (MNOŽ.)
POGLAVAR PRAVOSLAVNE CRKVE									ŽIDOVSKI HRAM								
POLJO- DELSTVO						MIGRACIJA					GRADIĆ U GRČKOJ						
GRAD NA KOSOVU						SUDSKO VUJCE				PROPUST (LAT.)	GLAZBENA DRAMA						
ISPITIVANJE JAVNOG MIŠLENJA (MNOŽ.)							SIŠMIŠ						OTOK NA JADRANU				
TRESLOVINA (MNOŽ.)							UGASTSKI POLITIČAR AMIN						RAZVRATNOST				
JEDNO FILOZOFSKO STANOVISJE								PAPINSKA PALAČA U RIMU						ELEMENT CRKOVNI			
DVA ISTA SLOVA			MORSKA RIBA					RZANJE KONJA					AKTIVNI VULKAN NA SICILJI				
ELEMENT DUŠIK		KALIJATI, PRLJATI	GRAD U ENGLJSKOJ					NAJTAJNE SLOVO					BENIGNI TUMOR				
JAK, ČIST SPIRIT (LAT.)		PORILUK						TEKSTILNA BILJKA					POGLAVAR LAMAIZMA				
PROST BROJ			ITALIJA														
STAS, UZRAST			GOGOLJEV JUNAK BULJBA														
OSNOVNI ZAKONSKI DOKUMENT																	
PRAŽITELJI NOVOG ZELANDA																	
KRATICA ZA ELEKTRON		POKOST															
KRAJ S.A.D. DRŽAVA NORTH DAKOTA		GRAD U BOSNI															
STABLO VINOVE LOZE			DULJI OBLIK PRIJEDLOGA														
PRIPADNIK MONGOLSKOG PLEMENA			POTPUN														
UŽARENA VULKANSKA MASA																	
AUTO OZNAKA ZA IRAN																	
FILM KOSTE GAYRASA		JESTIVA BUNDEVA															
VODENA LASICA		TALI, GRAM, ČLAN															
GRAD U ŠVICARSKOM KANTONU																	

stuhli
motel tuzla
VI.: Branimir Stuhli

Ul. Bukinjska br. 60 • Tel. ++387-35-283-330; 061-13-10-13 • E-mail: stuhli@bih.net.ba

JAVNO PODUZEĆE
RADIO TELEVIZIJA
TUZLANSKOG KANTONA

I ♥ FM RADIO
Kameleon
Osnovan 1992. godine
INDEPENDENT
INDEPENDENT
INDEPENDENT

Marketing: 250-261, 250-262, 250-263 http://www.kameleon.delta.com.ba
Centrala: 250-055 (tel/fax) radio_kameleon@delta.com.ba

CVJEĆARA FLORAMI

Vam nudi veliki izbor rasade, saksija, žardinijera, zemlje za cvijeće od 50 l, 20 l, 10 l, 6 l, 5 l, te zemlje u pakiranju od 1 kg iz vlastite proizvodnje pod nazivom FLORATRES, rezanog cvijeća, lončanica, svijeća, lampinjona, lukovica svih vrsta, ruža sadnica i ukrasnog šiblja.

Sve to možete nabaviti uz najpovoljnije cijene u gradu i dobiti stručne savjete.

Vaše je samo da dodete na MALU PIJACU i da se uvjerite u našu ponudu.

FRANJO BOSANKIĆ

Foto Žunić

digital foto laboratorij

UZLA:
Mercator 035-301-735
Džaffer mahala 035-254-594
Korzo 035-257-205
TZC "Sjenjak" 035-251-448
GRACANICA 061-772-282
DOBOJ 053-227-554
JELAH 061-447-559
TEŠANJ 061-251-897

**VODA KOJA
SVE
POKREĆE**

UZLANSKI KISELJAK

A QUALITY PRODUCT OF
Pivara Tuzla d.d.

CENTRALNO GRIJANJE
dioničko društvo
TUZLA

UI. Krečanska br. 1
75000 Tuzla Tel: ++387 35 283 440
Bosna i Hercegovina Fax: ++387 35 281 391
www.grijanjeuzla.com

HRVATSKI RADIO SOLI
92.7 MHz
103.4 MHz

PrintCom
GRAFIČKI INŽENJERING

75000 Tuzla Rudarska 61
Tel: ++ 387 35 282-000, 283-218
Fax: ++ 387 35 280-210
e-mail: printcom@bih.net.ba

Glasilo
Hrvatskog kulturnog društva
"Napredak" Župe Soli
List za kulturu i
društvena pitanja

Osnivač i izdavač: HKD Napredak Tuzla • Za izdavača: Dr. sc. Miroslav Petrović, predsjednik HKD Napredak
• Glavni i odgovorni urednik: Juraj Novosel • Lektor: Alen Matošević • Uredništvo: Zdravko Anđić, Šimo Ešić,
Vlado Kerošević, Petar Matanović, Alen Matošević, Juraj Novosel, mr. Luka Tunjić • Urednik fotografije:
Martin Antunović • Unos teksta: Kata Čajić • Adresa: Tuzla, Kazan mahala 2/II • Tel/fax: 035/272-061 •
E-mail: napredak@inet.ba • Tehnička priprema, repro i štampa: PrintCom d.o.o. Grafički inženjering Tuzla •
Račun: 132-100-03108521-25 kod Tuzlanske banke d.d. Tuzla - HKD Napredak, Tuzla - za Glasnik • List je
upisan u evidenciju javnih glasila u Republičkom komitetu za informacije pod rednim brojem 05/93 - 15. 03.
1993. Na temelju Mišljenja Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta TPŽ broj 10/1-483-9/98., list
Hrvatski glasnik je javno glasilo, te prema članu 19. točka 13. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga
- ne plaća porez • List izlazi mjesečno • Tekstovi i fotografije se ne vraćaju

PLIVA

PREDSTAVNIŠTVO SARAJEVO

Trg heroja 10, 71000 Sarajevo

Tel. ++ 387 33 65 11 33, 65 39 29

Fax. ++ 387 33 65 39 86

Za sva vremena

ŽIVOTNO OSIGURANJE
MOĆNO A OBROČNO

CROATIA OSIGURANJE d.d.

tel: +387 39 839 100,
www.croatiaosiguranje.com, croatia-os.ljubuski@inf.tel.hr

RENAULT

LOGAN

DACIA

12.790 KM
do registracije

AK GRABOVIČKIĆ

CRNO BLATO 121, 75000 TUZLA
TEL/FAX: 035 250 377, 399 123, 267 561

HOLDINA

HOLDINA d.o.o. Sarajevo
Sarajevo, ulica Azize
Šaćirbegović 4b

Radost sigurne štednje

tuzlanska banka d.d. tuzla